ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ»

Διπλωματική Διατριβή:

«Στρατηγικός Σχεδιασμός ΟΤΑ. Μελέτη Περίπτωσης: Δήμος Τυρνάβου»

Υπεύθυνος Καθηγητής:

κ. Σουμπενιώτης Δημήτριος

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια:

Γκαλογιάννη Αθ. Βάσω ΑΜ:16044

Φεβρουάριος 2017

Στον άντρα μου Στέφανο και τα παιδιά μου
Γιώργο, Μαρία -Ειρήνη, Δέσποινα!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την παρούσα διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται ο κύκλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη «Δημόσια Διοίκηση - Master in Public Management MPM» (για στελέχη) του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων (Ο.Δ.Ε.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Επιθυμώ να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους όσους συνέβαλλαν ουσιαστικά στην επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού ξεκινώντας από την Επιτροπή Αξιολόγησης που μου έδωσε την δυνατότητα παρακολούθησης του προγράμματος και όλους τους καθηγητές – εισηγητές του προγράμματος για τις χρήσιμες γνώσεις που μου προσέφεραν.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Σουμπενιώτη Δημήτριο για την βοήθεια, την καθοδήγηση και αμέριστη υποστήριξη καθ' όλη την διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας.

Επίσης αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμότατα από καρδιάς τον σύζυγό μου Στέφανο για την αγάπη του αλλά και στήριξη που μου προσέφερε κατά την διάρκεια της προσπάθειας αυτής.

"Αν δεν ξέρεις πού είσαι και πού θέλεις να πας, όπου και να βρεθείς, καλό θα σου φαίνεται !..."

(Παλιό Κινέζικο γνωμικό)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα Διπλωματική πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Δημόσια Διοίκηση» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και έχει ως στόχο να αναδείξει την ανάγκη στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου Τυρνάβου.

Σκοπός του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Τυρνάβου είναι η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων, καθώς και η ενίσχυση των συνεργασιών του, σε εναρμόνιση με εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες και κατευθύνσεις. Επιπλέον, ιδιαίτερη μέριμνα δίνεται στη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες. Ουσιαστικά, αποτελεί ένα πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων, με απώτερο σκοπό την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την αναβάθμιση της οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου.

Η δομή της Διπλωματικής περιλαμβάνει την θεωρητική προσέγγιση του Στρατηγικού Σχεδιασμού όπου δίνονται βασικές έννοιες και κατευθύνσεις, η προς μελέτη περιοχή με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, όπου αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά του φυσικού και κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος του Δήμου, τα χαρακτηριστικά των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του και αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση. Στη συνέχεια διατυπώνεται το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου, καθώς και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων προσδιορίζοντας τη στρατηγική που πρέπει να υλοποιηθεί για την επίτευξη των προτάσεων.

Η εργασία κλείνει με τα συμπεράσματα που προκύπτουν σαν σύνολο όλων των παραπάνω και παρατίθενται στο παράρτημα χάρτες της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου καθώς και των προτάσεων.

ABSTRACT

This Diploma was part of the Master's program "Public Administration" of University of Macedonia and aims to highlight the need for strategic planning of Tirnavos municipality.

The purpose of the Strategic Planning of the Municipality of Tirnavos is to promote local development, the internal organization and operation of the municipality and of the Legal Entities, and the strengthening of partnerships, in line with national and regional development priorities and directions. Furthermore, special attention is given to improving the administrative capacity of the municipality and provides more quality services to citizens. Essentially, it is a framework of strategic objectives and priorities, with a view to promoting local development and upgrading of the organization of municipal services.

The structure of the Diploma incudes the theoretical approach of strategic planning where concepts are given and directions, the study area with particular characteristics, in which are reflected the characteristics of the physical and socio-economic environment of the municipality, the characteristics of services and entities and the assessment of the situation and then sets out the vision of the municipality, and the guiding authorities which must govern the mode of operation and the management of local affairs by defining the strategy to be implemented for achieving the proposals.

This research study ends with the conclusions arising as a total of all the above and set out in annex maps of the current situation of the municipality and the proposals.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ **III**

ABSTRACT **IV**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ **VII**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ **1**

Α. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ **2**

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ – ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ **2**

2. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ **10**

Β. Η ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΤΑ ΙΔΙΑΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ **18**

1. Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΗΣ Δ.Ε. ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ **18**

1.1. Ο ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ 18

1.2. Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ 31

1.3. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ» 37

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ **52**

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ **55**

3.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020» - ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ 2014- 2020 55

3.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 56

3.3. ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΓΠΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ 57

3.4. ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 58

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ **71**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ **79**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ **81**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **89**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – ΧΑΡΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ **90**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 – ΧΑΡΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ **91**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΕΛ.
ΠΙΝΑΚΑΣ 1	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΜΟΡΦΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	16
ΠΙΝΑΚΑΣ 2	ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΕΛΣΤΑΤ 2011)	22
ΠΙΝΑΚΑΣ 3	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ) – ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	26
ΠΙΝΑΚΑΣ 4	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ) – ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	26
ΠΙΝΑΚΑΣ 5	ΑΝΕΡΓΟΙ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	30
ΠΙΝΑΚΑΣ 6	ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	30
ΠΙΝΑΚΑΣ 7	ΠΑΙΔΙΚΟΙ - ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	39
ΠΙΝΑΚΑΣ 8	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ – ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	44
ΠΙΝΑΚΑΣ 9	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ – ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	45
ΠΙΝΑΚΑΣ 10	ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ – ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ	46
ΠΙΝΑΚΑΣ 11	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	50

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΕΛ.
ΕΙΚΟΝΑ 1	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ (ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΕΥ ΚΛΙΜΑΚΑΣ)	19
ΕΙΚΟΝΑ 2	Ο ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	19
ΕΙΚΟΝΑ 3	ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000 ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	35
ΕΙΚΟΝΑ 4	ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	53

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΕΛ.
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1	ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ	6
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ	7
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3	ΣΥΝΔΕΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	9
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4	ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	13
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5	ΜΟΝΤΕΛΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	14
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6	ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	15
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	28
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ Π.Ε., ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΧΩΡΑ	40
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΒΑΘΜΙΔΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ Π.Ε., ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΧΩΡΑ	41

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο στρατηγικός σχεδιασμός και το management αποτελούν πρακτικές, οι οποίες χρησιμοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα εδώ και πολλές δεκαετίες. Ο δημόσιος τομέας τα τελευταία χρόνια κάνει προσπάθειες να προσαρμοστεί σε αυτές τις πρακτικές. Τα επίπεδα αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας διαφέρουν βέβαια κατά περίπτωση, αλλά η αρχή έχει γίνει. Η ανάπτυξη του στρατηγικού σχεδιασμού είναι στοιχειώδης απαίτηση για την επιβίωση των επιχειρήσεων στο περιβάλλον που λειτουργούν σήμερα. Με τη βοήθεια του στρατηγικού σχεδιασμού προσδιορίζονται οι ενέργειες που είναι αναγκαίες για το μετασχηματισμό ενός οργανισμού από την κατάσταση που είναι σήμερα, στην κατάσταση που θα θέλαμε στο μέλλον.

Η ιδέα του στρατηγικού management αποτελεί κάτι το καινούριο για τους οργανισμούς, οι οποίοι καλούνται να αλλάξουν τις μέχρι τώρα πρακτικές τους και να αρχίσουν να λειτουργούν με βάση τον στρατηγικό σχεδιασμό. Αν καταφέρουν να λειτουργήσουν με αυτόν τον τρόπο θα καταφέρουν να μεγιστοποιήσουν τα επίπεδα της απόδοσης τους. Οι Δήμοι κυρίως δύναται και μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων να ακολουθήσουν μια πορεία ανάπτυξης και ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού του τόπου με προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, εσωτερική ανάπτυξη ως οργανισμού στο σύνολο και ανάπτυξη των συνεργασιών και της επιρροής άλλων φορέων.

Στόχος της παρούσας διπλωματικής διατριβής αποτελεί η ανάδειξη ενός ολοκληρωμένου προγράμματος τοπικής και οργανωτικής - λειτουργικής ανάπτυξης για το Δήμο Τυρνάβου, μέσω των κατευθύνσεων του στρατηγικού σχεδιασμού σε εναρμόνιση πάντα με τις υπάρχουσες κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού. Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε τρία κύρια μέρη. Στο πρώτο πραγματοποιείται θεωρητική προσέγγιση του όρου και των κατευθύνσεων του στρατηγικού σχεδιασμού, στο δεύτερο καταγράφονται τα κύρια γνωρίσματα της περιοχής μελέτης και στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται οι προτάσεις για το Δήμο Τυρνάβου έπειτα από ανάλυση SWOT και επεξεργασία των χαρτών.

Α. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ – ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο στρατηγικός σχεδιασμός θεωρείται από τα πιο σύγχρονα είδη σχεδιασμού. Σαν κύριο στοιχείο του αναπτύσσει ακριβώς τον κοινό αυτό τόπο, όπου η γενική δομή του επιτρέπει την υιοθέτησή του από διαφορετικές πολιτικές και ιδεολογικές κατευθύνσεις, με ευρέα όρια προσαρμογών. Χωρίς δηλαδή, σε καμία περίπτωση να είναι ιδεολογικά αδιάφορος (value free), επιτρέπει και ενθαρρύνει την χρήση και προσαρμογή της μεθοδολογίας του από παράγοντες με διαφορετικές κυρίαρχες πολιτικές απόψεις, παρέχοντάς τους μάλιστα, σχετικά πλεονεκτήματα στον στίβο των εφαρμογών τους. Η ιδιότητα αυτή του στρατηγικού σχεδιασμού τον κάνει αποτελεσματικό εργαλείο στην αστική διαχείριση, στην οποία η πολιτική και ιδεολογική πολυπλοκότητα είναι βασικό συνθετικό στοιχείο (Fotiadis κα, 2005).

Ο στρατηγικός επιχειρηματικός σχεδιασμός είναι η απάντηση στο πρόβλημα της γρήγορης μεταβολής και της αστάθειας του περιβάλλοντος μιας επιχείρησης. Οι πωλήσεις προϊόντων ή υπηρεσιών συνεχίζουν να αποτελούν εκείνο το τμήμα που πρέπει να εξασφαλίσει τη θέση της επιχείρησης μέσα στην ανταγωνιστική αγορά. Επίσης οι επιχειρήσεις καλούνται να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα, όπως αυτή παρουσιάζεται σε ένα συνδυασμό παραγόντων, οι οποίοι είναι:

- Η έλλειψη επαρκών κεφαλαίων, η οποία κάνει την οικονομική διαχείριση και άντληση κεφαλαίων σημαντική.
- Η γρήγορη τεχνολογική ανάπτυξη, παλαιώνει και απαξιώνει τις τεχνικές παραγωγής.
- Ο ανταγωνισμός παράγει συνεχώς νέα προϊόντα (καινοτομίες), τα οποία η επιχείρηση πρέπει να αντιμετωπίσει, αν θέλει να επιβιώσει.
- Η ορθή επιλογή προσωπικού, η συνεχής εκπαίδευση του και επαρκής ανταμοιβή του είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συγκράτηση των ικανών, άρα η φροντίδα για το προσωπικό αποτελεί θέμα πρωταρχικής σημασίας για την επιχείρηση.

Ο επιτυχής συνδυασμός όλων των παραπάνω παραγόντων γίνεται μόνο μέσα στα πλαίσια ενός Στρατηγικού Επιχειρηματικού Σχεδιασμού. Οι κυριότερες εργασίες εκπόνησης

του Στρατηγικού Επιχειρηματικού Σχεδιασμού περιστρέφονται γύρω από την κατάρτιση της στρατηγικής της επιχείρησης και των σχεδίων δράσεις που θα αντιμετωπίσουν. Η διοίκηση της επιχείρησης θα καταρτίσει και θα αξιολογήσει αυτά τα προγράμματα (εναλλακτικές στρατηγικές), θα αποφασίσει για τη χρηματοδότηση τους και θα καταρτίσει έναν προϋπολογισμό των σχεδίων αυτών (Amin et al, 1995, Pantazi et al, 2001).

Ακολουθώντας τη μέθοδο αυτή, η στρατηγική της επιχείρησης είναι το τελικό προϊόν, αποτυπωμένο σε ένα ολοκληρωμένο Στρατηγικό Επιχειρηματικό Σχέδιο, το οποίο επίσης περιλαμβάνει μια ανάλυση για το περιβάλλον της επιχείρησης (εσωτερικό και εξωτερικό), την ακριβή περιγραφή της αποστολής της επιχείρησης και ολοκληρώνεται με τα σχέδια δράσης (ετήσια ή πολυετή) και τους οικονομικούς στόχους.

Η ερμηνεία του όρου "σχεδιασμός" έχει αναλυθεί και ταξινομηθεί σημειολογικά στις διάφορες μορφές της και συνήθως, η διάκριση των διαφορετικών εννοιών του όρου γίνεται από τα συμφραζόμενα (Μαρμαράς, 2002). Ο σχεδιασμός που αποτελεί το αντικείμενο αναφοράς είναι αυτός που σε αγγλική ορολογία αναφέρεται σαν "planning". Συνεπώς, ο ορισμός που στην γενικότητά του μπορεί να καλύψει τον όρο είναι ότι, "ο σχεδιασμός είναι μια ιδιαίτερα λογική διαδικασία προς την επίτευξη μιας κατάστασης που παρουσιάζει ορισμένα επιθυμητά χαρακτηριστικά" (Αραβαντινός, 1997/2007).

Ο σχεδιασμός είναι ένας όρος που καθιερώνεται από τη στιγμή που τα άτομα καταρτίζουν κοινωνικές ομάδες. Η ομαδική συνύπαρξη και συνεργασία τόσο σε μικρές όσο και ευρύτερες ομάδες, όπως οικογένεια, οργανισμοί ή επιχειρήσεις, ανέδειξαν το μάνατζμεντ ως αρχή πρωταρχικής σημασίας.

Ως Στρατηγικός Σχεδιασμός ορίζεται ο καθορισμός των μακροπρόθεσμων στόχων, με ορίζοντα τουλάχιστον τριετίας (κυλιόμενο), η κατάστρωση των σχετικών σχεδίων υλοποίησης των στόχων αυτών, η παρακολούθηση, ανασκόπηση και συνεχής αναπροσαρμογή αυτών των σχεδίων. Υπάρχουν ακόμα πολλοί και διάφοροι ορισμοί του μάνατζμεντ στη βιβλιογραφία (Αθανασίου κα, 2013).

Παρακάτω αναφέρονται μερικοί από αυτούς:

- Peter Drucker: Το στρατηγικό μάνατζμεντ δεν είναι ένα κουτί γεμάτο τεχνάσματα ή μια ομάδα τεχνικών. Είναι αναλυτική σκέψη καθώς και κινητοποίηση σημαντικών πόρων, αλλά ο ποσοτικός προσδιορισμός από μόνος του δεν είναι στρατηγικό μάνατζμεντ. Μερικά από τα πιο σημαντικά θέματα στο στρατηγικό μάνατζμεντ δεν επιδέχονται καμιά ποσοτικοποίηση.

- Συνέντευξη στελέχους στον καθηγητή James Brian Quinn: Όταν ήμουν νεότερος πάντα φανταζόμουν ένα δωμάτιο μέσα από το οποίο όλες οι στρατηγικές της επιχείρησης ξεκινούσαν. Αργότερα, βρήκα ότι τέτοιο δωμάτιο δεν υπάρχει! Η στρατηγική της επιχείρησης μπορεί να μην υπάρχει κιόλας στο μυαλό ενός ανθρώπου. Απλά μεταφέρεται μέσα από μια σειρά στρατηγικών αποφάσεων που έχουν παρθεί στο παρελθόν.
- Michael Porter: Η στρατηγική συνίσταται στο να κάνεις διαφορετικά πράγματα από ότι οι ανταγωνιστές σου ή να κάνεις τα ίδια με διαφορετικό τρόπο.
- Alfred Chandler: Στρατηγική είναι ο καθορισμός των μακροχρόνιων στόχων και σκοπών μιας επιχείρησης και η υιοθέτηση μιας σειράς πράξεων και ο προσδιορισμός των αναγκαίων μέσων για την πραγματοποίηση των στόχων αυτών.
- Andrews: Στρατηγική είναι μια διαμόρφωση αποστολής στόχων, πολιτικών και σχεδίων για την επίτευξη τους, που διατυπώνονται έτσι ώστε να καθορίσουν την έκταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και την ταυτότητα της επιχείρησης.
- Igor Ansoff: Στρατηγική είναι μια κοινή γραμμή μεταξύ των δραστηριοτήτων του οργανισμού και των προϊόντων ή αγορών του, που καθορίζουν τη βασική φύση της επιχειρηματικής πριν, τώρα και στο μέλλον.
- Hofer & Schendel: Στρατηγική είναι η αντιστοίχηση που κάνει ένας οργανισμός μεταξύ των εσωτερικών του πόρων και ικανοτήτων και ευκαιριών και κινδύνων που δημιουργούνται στο εξωτερικό του περιβάλλον.

Βασικά χαρακτηριστικά πολλών από τους παραπάνω ορισμούς είναι η φανερή ή λανθάνουσα αποδοχή του ορθολογικού προγραμματισμού (rational planning) ως βασική διαδικασία διαμόρφωσης της στρατηγικής μιας επιχείρησης. Δηλαδή η επιχείρηση λαμβάνει υπόψη της το εσωτερικό και εξωτερικό της περιβάλλον πριν καθορίσει την αποστολή της, τους αντικειμενικούς της στόχους, τις στρατηγικές, τις επιλογές αλλά και τον τρόπο υλοποίησης και αξιολόγησης αυτών (Κομνηνός, 1993).

Σύμφωνα με αρκετούς ακαδημαϊκούς το μάνατζμεντ θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι ακολουθεί τα εξής τρία διακριτά στάδια:

1. Διαμόρφωση

2. Υλοποίηση και

3. Αξιολόγηση και Έλεγχο

Το μάνατζμεντ αν και δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι εξασφαλίζει πάντα την επιτυχία, ωστόσο βοηθάει σίγουρα στην επίτευξη της. Οι βασικότεροι λόγοι για τους οποίους συμβαίνει αυτό είναι η εξής:

- Το μάνατζμεντ θέτει κατευθύνσεις
- Το μάνατζμεντ υποστηρίζει τη λήψη ομοιόμορφων αποφάσεων
- Το μάνατζμεντ συγκεντρώνει την προσπάθεια και συντονίζει δραστηριότητες
- Το μάνατζμεντ ορίζει την επιχείρηση απέναντι στον ανταγωνισμό
- Το μάνατζμεντ μειώνει την αβεβαιότητα
- Το μάνατζμεντ μπορεί να προσδώσει ένα βιώσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο στρατηγικός σχεδιασμός ή προγραμματισμός αποτελεί ένα σύστημα αποφάσεων, το οποίο διασπά το όραμα και την αποστολή σε επιμέρους στόχους, οι οποίοι προσδιορίζουν τη δράση της οργάνωσης στο μέλλον. Ο στρατηγικός σχεδιασμός βασίζεται στην απάντηση τριών στοιχειωδών ερωτημάτων:

1. Πού βρισκόμαστε σήμερα;
2. Πού θέλουμε να πάμε;
3. Πώς θα πάμε εκεί;

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: ΚΥΚΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΠΗΓΗ: ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κατά τον στρατηγικό σχεδιασμό – προγραμματισμό λαμβάνονται οι αποφάσεις στρατηγικού χαρακτήρα, αυτές δηλαδή που προσδιορίζουν τη σχέση της οργάνωσης με το περιβάλλον της κι ως εκ τούτου, σ' αυτές αντανακλάται η ιδιαίτερη φυσιογνωμία της οργάνωσης. Η οργάνωση διαμορφώνει την αποστολή και το όραμα της, καθορίζει τους μακροπρόθεσμους σκοπούς – στόχους, επιλέγει τις μεθόδους δράσης, προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά του απαιτούμενου προσωπικού και κατανέμει τους διαθέσιμους πόρους. Ο χρονικός προγραμματισμός εδώ είναι μακροχρόνιος (από 3-5 κατ' ελάχιστο μέχρι πολύ περισσότερα χρόνια) (Παπαδημητρίου κα, 2000).

Το όραμα της οργάνωσης σκιαγραφεί το μελλοντικό σχήμα της, δηλαδή τον τρόπο εξέλιξης της μακροπρόθεσμα και εκφράζει τις βασικές προσδοκίες και την ιδεατή κατάσταση της σε βάθος χρόνου.

Η αποστολή της καθοδηγείται από το όραμα και προσδιορίζει το βασικό σκοπό ύπαρξης της. Μια επιτυχημένη δήλωση αποστολής θα πρέπει να εκθέτει το βασικό σκοπό ύπαρξης της οργάνωσης, να καθορίζει τη σχέση της με το περιβάλλον της και να αποτελεί ένα σημείο αναφοράς για τις πολιτικές της. Αποτελεί κατά βάση, την πρακτική μορφή του

οράματος και των αξιών της οργάνωσης και τον προπομπό του στρατηγικού σχεδίου (Μεταξάς κα, 2006).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

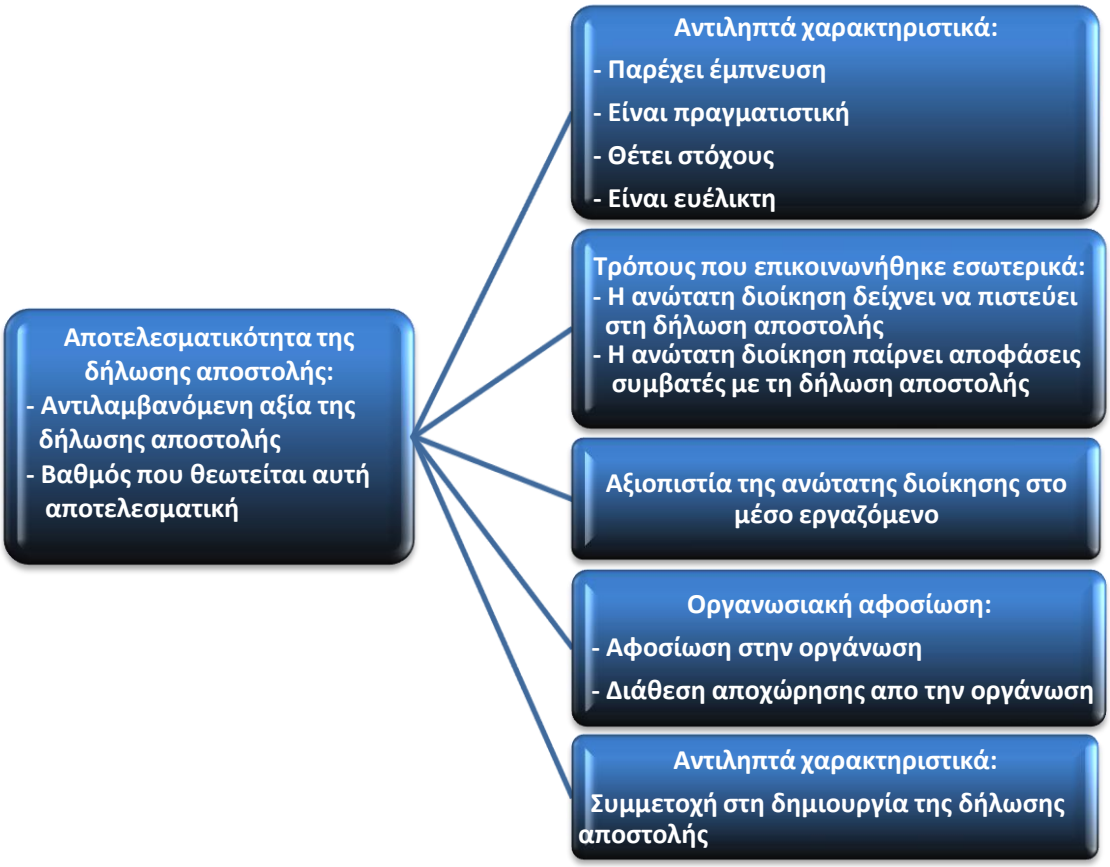

Το περιβάλλον της οργάνωσης (στρατηγικά) είναι απεριόριστο και περιλαμβάνει οτιδήποτε υπάρχει έξω και μέσα στην οργάνωση. Διακρίνεται στο εξωτερικό περιβάλλον, το οποίο περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που υπάρχουν έξω από τα όρια της οργάνωσης και στο εσωτερικό περιβάλλον, που χαρακτηρίζει την οργάνωση. Το πρώτο είναι πολυδιάστατο και συχνά δύσκολο να αναλυθεί με ακρίβεια. Το ενδιαφέρον συνήθως εστιάζεται στις διαφαινόμενες τάσεις και σ' εκείνα τα γεγονότα που δύναται να επηρεάσουν τη στρατηγική της οργάνωσης, είτε άμεσα είτε έμμεσα. Σε γενικές γραμμές μπορούμε να το διακρίνουμε στο οικονομικό, το τεχνολογικό, το πολιτικό – νομικό, το κοινωνικο – πολιτιστικό, το δημογραφικό και στο παγκόσμιο περιβάλλον, στο οποίο εντάσσεται μια οργάνωση. Η ανάλυση του μπορεί να εμφανίσει μια σειρά από ευκαιρίες και απειλές που καλείται να αντιμετωπίσει η οργάνωση μέσω της διάδρασης της μ' αυτό (Barquero, 1991).

Το εσωτερικό περιβάλλον περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που προσδίδουν στην οργάνωση μια ιδιαίτερη ταυτότητα. Πιο συγκεκριμένα, η δομή που αποτυπώνεται στο οργανόγραμμα και προσδίδει τους βαθμούς εξουσίας για τη λήψη των αποφάσεων, η κουλτούρα που διαπνέει τους εργαζόμενους της οργάνωσης, οι πόροι και οι ικανότητες που τη χαρακτηρίζουν, αποτελούν βασικά στοιχεία του περιβάλλοντός της. Η ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος μιας οργάνωσης μπορεί να φανερώσει μια σειρά από δυνάμεις και αδυναμίες που συνθέτουν μια σταθερή βάση για την ορθή διαμόρφωση της στρατηγικής (Χριστοφιλλόπουλος, 2002, Bryson et al, 1996).

Η εκτίμηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος γίνεται μ' ένα βασικό εργαλείο της στρατηγικής διοίκησης, το οποίο αναλύει τους παραπάνω παράγοντες σε δυνάμεις, αδυναμίες, ευκαιρίες και απειλές της οργάνωσης (Strengths- Weaknesses – Opportunities - Threats ή S.W.O.T.). Με βάση τα συμπεράσματα που εξάγονται με τη χρήση του συγκεκριμένου εργαλείου, η οργάνωση μπορεί να προβεί στον καθορισμό των στρατηγικών της επιλογών, ανάλογα με τις επικρατούσες περιβαλλοντικές συνθήκες. Αξιολογώντας τα σπουδαιότερα προβλήματα, η οργάνωση μπορεί να δημιουργήσει μια εικόνα για το τι θα πρέπει να επιτευχθεί και μέχρι πότε.

Η διαδικασία χάραξης των κατευθύνσεων και αποτύπωσης των αντικειμενικών σκοπών ή αλλιώς της στρατηγικής αρχιτεκτονικής της οργάνωσης, ξεκινά συνήθως με την αξιολόγηση των ευκαιριών και των απειλών που υπάρχουν στο εξωτερικό περιβάλλον, αποτιμώντας ταυτόχρονα τα εσωτερικά πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες. Με τον τρόπο αυτό προσδιορίζεται η χαρακτηριστική ικανότητα της κάθε οργάνωσης, που τη ξεχωρίζει σε σύγκριση με όλες τις άλλες (Bradford et al, 2000).

Τα τελικά συμπεράσματα της παραπάνω ανάλυσης αποτυπώνουν τους επίσημους στόχους της οργάνωσης. Η επιλογή τους είναι καίριας σημασίας καθώς υποδηλώνουν τι επιθυμεί να πετύχει η οργάνωση μακροπρόθεσμα. Οι στόχοι αυτοί αντιπροσωπεύουν τη σωστή αντιστοίχιση ανάμεσα στις εξωτερικές ευκαιρίες και τα εσωτερικά πλεονεκτήματα της. Η περιγραφή τους θα πρέπει να είναι τόσο λεπτομερείς, ώστε να πληρεί το ακρωνύμιο SMART (specific- measurable- achievable- realistic- time specific), δηλαδή θα πρέπει να είναι συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, ρεαλιστικοί, εφικτοί και να συνάδουν με τον παράγοντα χρόνο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: ΣΥΝΔΕΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΠΗΓΗ: ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Είναι φανερό ότι οι παραπάνω ενέργειες συνδέονται μεταξύ τους με ουσιαστικό τρόπο έτσι ώστε να συναποτελούν ένα ορισμένο σύστημα διοίκησης, εξασφαλίζοντας τον συνεχή έλεγχο, την ανατροφοδότηση και τη δυνατότητα πραγματοποίησης τυχόν διορθώσεων που χρειάζεται το σύστημα (Γεωργόπουλος κα, 2001).

2. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Οι σπουδαιότεροι λόγοι της χρησιμοποίησης του στρατηγικού μάνατζμεντ από τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς είναι οι εξής:

- Οι συνθήκες του οικονομικού, τεχνολογικού, κοινωνικού και πολιτικού περιβάλλοντος μέσα στις οποίες λειτουργούν οι επιχειρήσεις, μεταβάλλονται με τόσο γρήγορο ρυθμό κατά τη σημερινή εποχή μας, ώστε ο στρατηγικός προγραμματισμός να γίνει απαραίτητος για την επιβίωση των επιχειρήσεων και οργανισμών.
- Μια υγιής διαδικασία του στρατηγικού προγραμματισμού αποτελεί τη βάση και το πλαίσιο μέσα στο οποίο όλα τα μέρη μιας επιχείρησης εργάζονται για την επίτευξη των ίδιων σκοπών και στόχων. Χωρίς τις οδηγίες και το συντονισμό, που παρέχεται από το στρατηγικό σχεδιασμό, τα διάφορα τμήματα της επιχείρησης έχουν συχνά την τάση να οδηγούνται σε διαφορετικές κατευθύνσεις.
- Ο στρατηγικός προγραμματισμός παρέχει στα διευθυντικά στελέχη και τους εργαζόμενους σαφείς στόχους και κατευθύνσεις με αποτέλεσμα όλοι να αποδίδουν καλύτερα, εφόσον γνωρίζουν τι αναμένεται από αυτούς και που κατευθύνεται η επιχείρηση.
- Ο στρατηγικός σχεδιασμός δίνει ένα ισχυρό κίνητρο στους εργαζομένους και στα διευθυντικά στελέχη για να πετύχουν τους στόχους της επιχείρησης, αφού παρέχει τη βάση για την εκτίμηση και τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της.
- Επίσης, ο στρατηγικός σχεδιασμός διασφαλίζει ότι τα διευθυντικά στελέχη έχουν μια ενιαία γνώμη για τα στρατηγικά θέματα και τις ενέργειες. Ακόμη και με λιγότερο συγκεκριμένους στόχους, ο στρατηγικός σχεδιασμός μπορεί τουλάχιστον να διασφαλίσει ότι αποτελεί εγγύηση για τη σωστή κατεύθυνση που ακολουθεί η επιχείρηση.
- Ένα άλλο σημαντικό όφελος της χρησιμοποίησης του στρατηγικού σχεδιασμού, είναι το αποτέλεσμα αυτής της ίδιας διαδικασίας, άσχετα με τα αποτελέσματα που παράγονται κατά τη διαδικασία αυτή. Με τη διαδικασία αυτή πιέζονται τα διευθυντικά στελέχη της επιχείρησης, να συνειδητοποιούν περισσότερο το περιβάλλον που εργάζονται και να σκέπτονται με μακροπρόθεσμες προοπτικές. Δηλαδή ο στρατηγικός προγραμματισμός βοηθά την εκπαίδευση των στελεχών

πάνω σε διάφορα θέματα που τους απασχολούν και έτσι είναι σε θέση να παίρνουν καλύτερες αποφάσεις σε σοβαρά θέματα.

Για να ασκήσουμε σωστά και συστηματικά το στρατηγικό σχεδιασμό θα πρέπει να ακολουθήσουμε ορισμένες βασικές αρχές.

Οι πιο σημαντικές είναι οι παρακάτω:

1) Η αρχή της συμβολής στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης: η αρχή αυτή καθορίζει ότι όλα τα προγράμματα της επιχείρησης συμβάλουν στην επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων και ότι αυτά συντονίζονται με σκοπό την επίτευξη του συνολικού επιχειρησιακού στόχου.
2) Η αρχή του προβαδίσματος: με την αρχή αυτή επισημαίνεται ότι η διοικητική λειτουργία του σχεδιασμού διατηρεί το προβάδισμα έναντι των άλλων διοικητικών λειτουργιών (οργάνωσης, ελέγχου κ.λπ.)
3) Η αρχή της οικονομικότητας των προγραμμάτων: τα προγράμματα που έχουν υιοθετηθεί θα πρέπει να είναι οικονομικά. Είναι αναγκαίο δηλαδή να γίνεται προσπάθεια επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί με το μικρότερο δυνατό κόστος και με τις όσο το δυνατόν λιγότερες εισροές.
4) Η αρχή της ευκαμψίας (ή ευελιξίας) των προγραμμάτων: τα προγράμματα που έχουν καταρτισθεί χρειάζεται να διακρίνονται από κάποιο βαθμό ευελιξίας, έτσι ώστε να μπορούν να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Βέβαια η ευκαμψία των προγραμμάτων έχει και αυτή κάποιο κόστος, το οποίο θα πρέπει να σταθμιστεί σε κάθε περίπτωση και ανάλογα να παρθούν αποφάσεις.

Η στρατηγική διοίκηση ή αλλιώς στρατηγικό μάνατζμεντ βασίζεται στις αλλαγές του περιβάλλοντος και στοχεύει στη λήψη διοικητικών αποφάσεων για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων με δεδομένα μέσα. Υλοποιείται μέσα από μια δομημένη συνεργασία ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος, ανάπτυξης στρατηγικών στόχων της οργάνωσης και κατανομής πόρων προς πραγμάτωση των στόχων αυτών.

Η έννοια του όρου «στρατηγική» ανάγεται στην αρχαία Ελλάδα και προέρχεται από τη λέξη «στρατηγός», ουσιαστικό που προκύπτει απ’ τη σύνθεση του ουσιαστικού «στρατός» και του ρήματος «άγω» που σημαίνει οδηγώ. Ο Alfred Chandler αποδίδει τη στρατηγική ως τον καθορισμό των βασικών μακροχρόνιων στόχων και σκοπών μιας

οργάνωσης, την υιοθέτηση μιας σειράς πράξεων και τον προσδιορισμό των αναγκαίων μέσων για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων.

Τα κύρια χαρακτηριστικά μιας στρατηγικής είναι:

- Η προσαρμογή σ' ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον.
- Η δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων μέσω της διάταξης των πόρων.
- Ο καθορισμός του εύρους δραστηριοτήτων αλλά και της κατεύθυνσης της οργάνωσης μακροπρόθεσμα.
- Η ανταπόκριση στις ανάγκες του περιβάλλοντος και η ικανοποίηση των προσδοκιών των βασικών ομάδων ενδιαφερομένων.

Το μοντέλο της στρατηγικής διοίκησης βασίζεται στην έννοια του ορθολογικού προγραμματισμού, ως βασικής διαδικασίας διαμόρφωσης της στρατηγικής μιας οργάνωσης. Μέσω της διαδικασίας της ορθολογικής, κατά το δυνατόν, ανάλυσης του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος, την αποτύπωση των εναλλακτικών επιλογών και την αξιολόγηση της βέλτιστης αυτών, δρομολογείται ο στρατηγικός σχεδιασμός και η υλοποίηση του οράματος και της αποστολής του οργανωτικού συστήματος (Κόνσολας κα, 2000).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

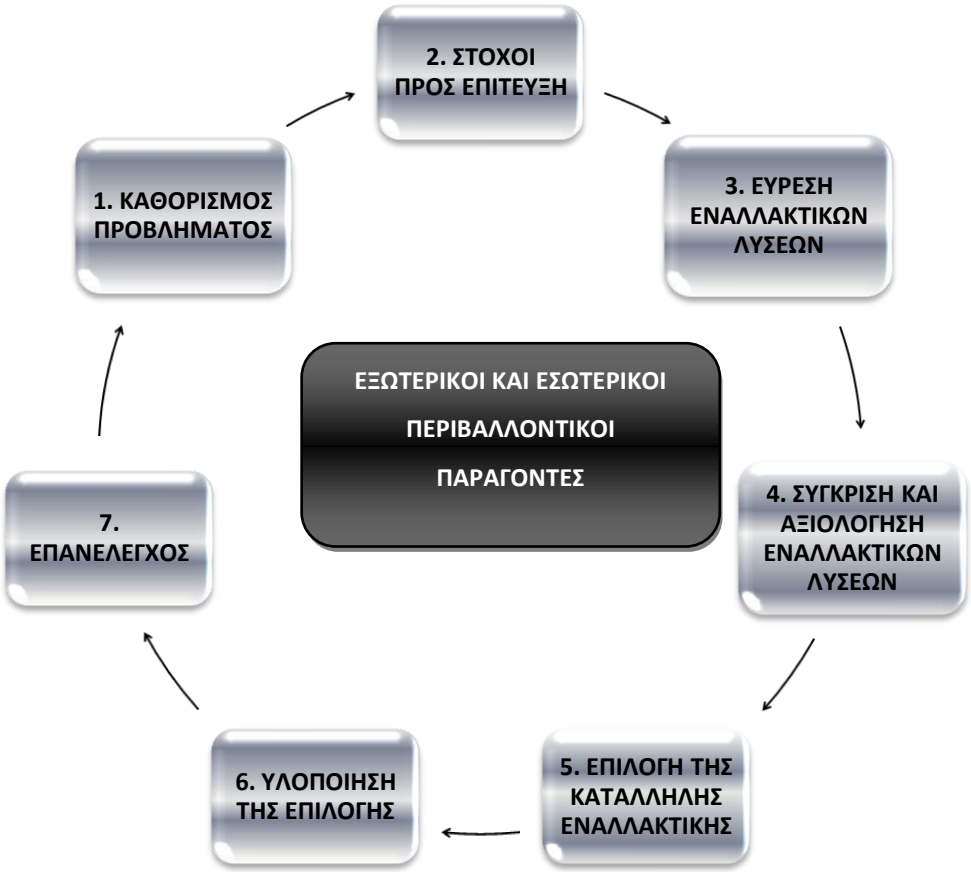

ΠΗΓΗ: ΙΔΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

Βασικές αρχές της στρατηγικής διοίκησης θεωρούνται οι ακόλουθες:

- ✓ Αναφέρεται στη διοίκηση του οργανισμού, τη χρήση στρατηγικών και την υφιστάμενη σχέση ανάμεσά τους.
- ✓ Βασική της αποστολή αποτελεί η διαχείριση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στην επιχείρηση και το περιβάλλον.
- ✓ Καθοδηγείται απ' τη συνεχή επιδίωξη των ευκαιριών, οι οποίες μπορούν να δημιουργηθούν εντός και εκτός της οργάνωσης.
- ✓ Απαιτεί την ανάληψη κινδύνου.
- ✓ Αφορά την κατανόηση του μελλοντικού περιβάλλοντος της οργάνωσης και την πρόβλεψη και δημιουργία των κατάλληλων μελλοντικών ανταγωνιστικών συνθηκών.
- ✓ Αποτελεί αντικείμενο του συνόλου της οργάνωσης, εφόσον σχετίζεται με την αλλαγή. Η αλλαγή είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί είτε στο εξωτερικό είτε στο εσωτερικό περιβάλλον της οργάνωσης και να επηρεάσει οποιαδήποτε ομάδα ή οποιοδήποτε τμήμα της.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: ΜΟΝΤΕΛΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

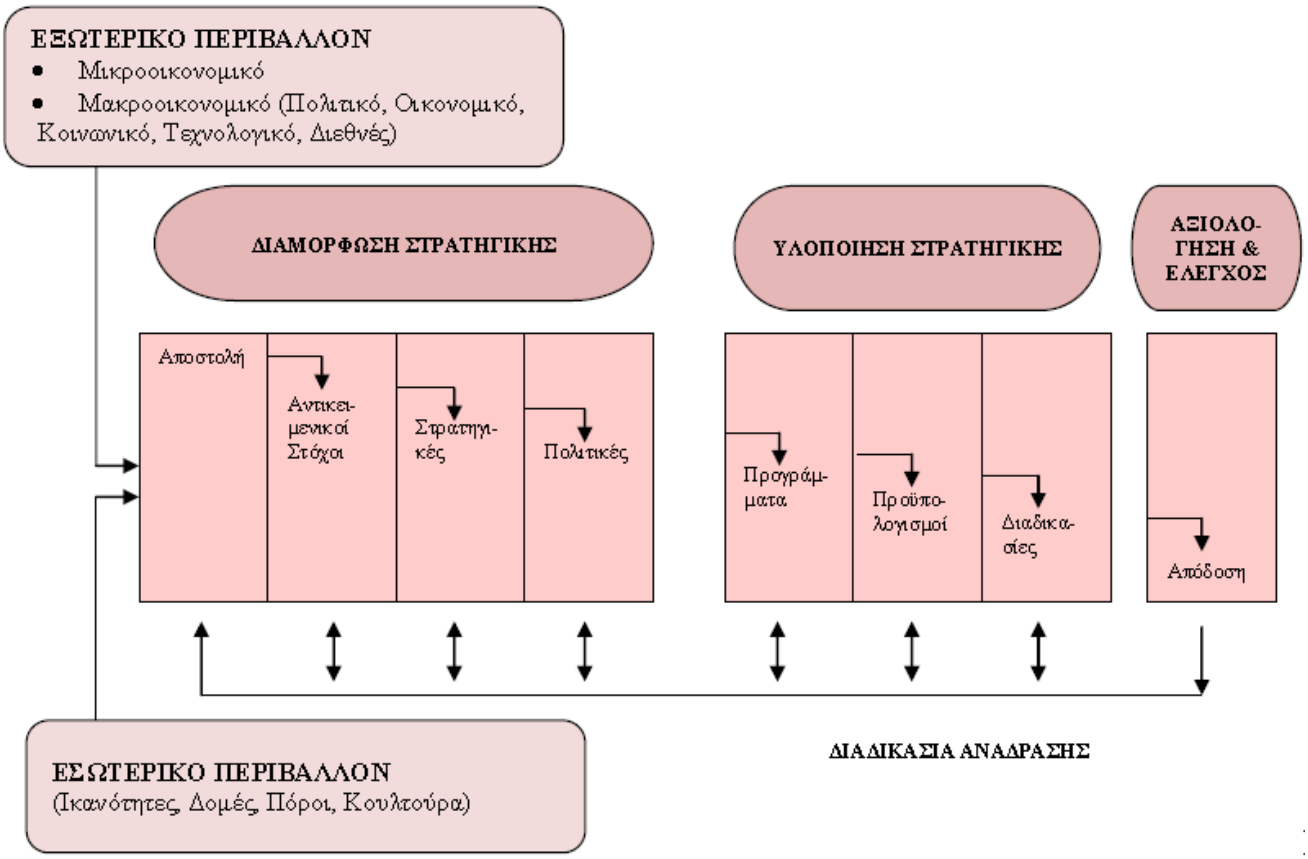

Για την επίτευξη των στόχων της οργάνωσης, η στρατηγική διοίκηση διασπάται στις λειτουργίες του σχεδιασμού, της οργάνωσης, της διοίκησης του ανθρώπινου παράγοντα και του ελέγχου. Μέσω της στρατηγικής διοίκησης επιτυγχάνεται η αντιστοίχιση ανάμεσα στους εσωτερικούς πόρους και τις ικανότητες της οργάνωσης και των ευκαιριών και κινδύνων που επικρατούν στο εξωτερικό περιβάλλον (.Gouttebel, 2001, Kaplan, 2001)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

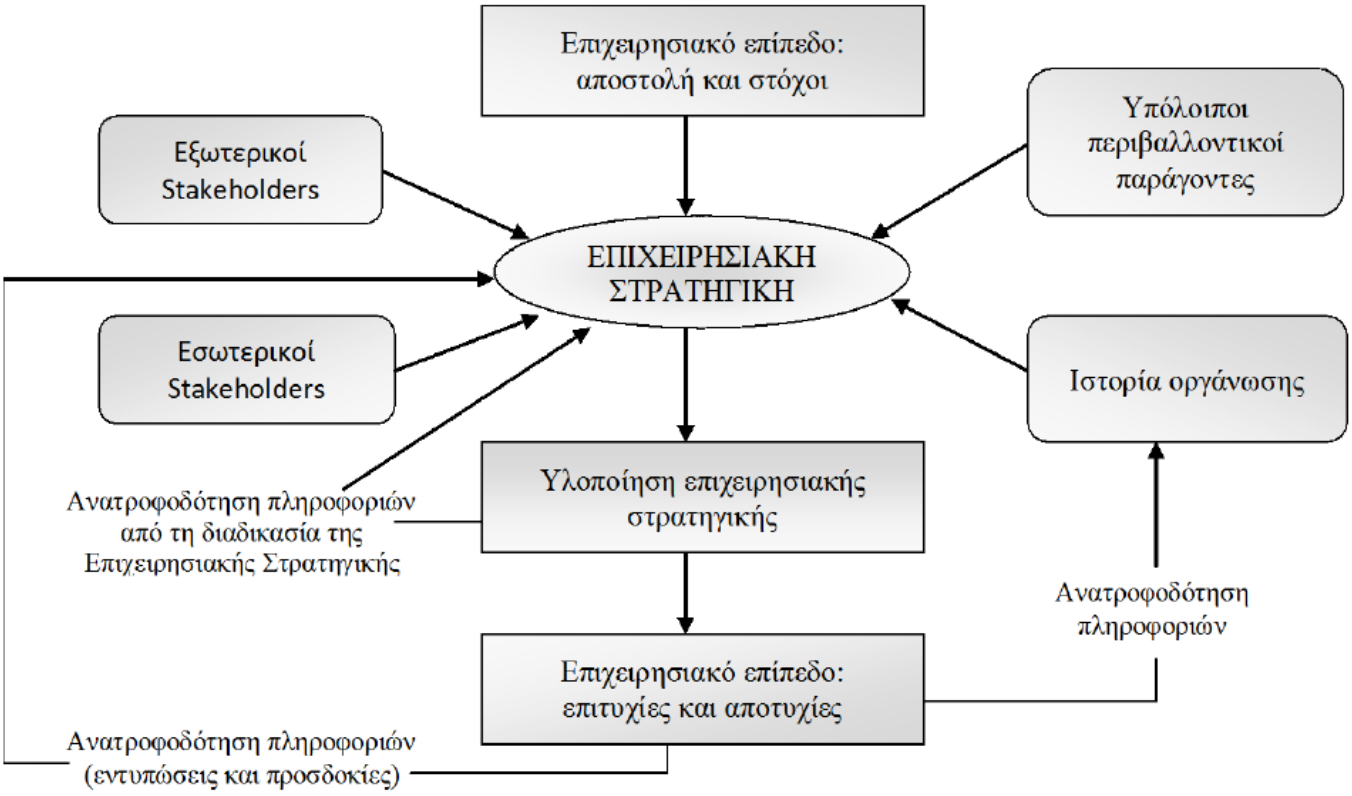

Ο σχεδιασμός – προγραμματισμός ως έννοια και λειτουργία διακρίνεται στον στρατηγικό, τον διαχειριστικό και τον τακτικό ή λειτουργικό προγραμματισμό. Ο πρώτος περιλαμβάνει τις στρατηγικές αποφάσεις μέσω των οποίων διαμορφώνεται το όραμα, η αποστολή, οι μακροχρόνιοι στόχοι και οι στρατηγικές της οργάνωσης. Ο διαχειριστικός αντανακλά τα μακροπρόθεσμα σχέδια που απαιτούνται για την υλοποίηση του πρώτου με βασικό μέλημα τον προϋπολογισμό των στρατηγικών ενεργειών, ενώ ο λειτουργικός περιλαμβάνει τα επιμέρους προγράμματα και τις δράσεις που είναι αναγκαίο ν' αναληφθούν για την εκπλήρωση των βραχυπρόθεσμων στρατηγικών στόχων. Κατ' αυτόν τον τρόπο διαφαίνεται η υπεροχή του στρατηγικού προγραμματισμού έναντι των δύο άλλων μορφών. Ωστόσο, οι προαναφερθείσες μορφές προγραμματισμού συχνά διαπλέκονται καθώς στην καθημερινή πρακτική δεν υφίστανται ξεκάθαρες διαχωριστικές γραμμές (Grosjean et al, 2003, Burkhart et al, 1993).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΜΟΡΦΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΧΡΟΝΙΚΟΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ	Μακροχρόνιος	Μεσοχρόνιος (έως ένα έτος)	Βραχυχρόνιος (ημερήσιος, εβδομαδιαίος, μηνιαίος)
ΚΥΡΙΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	Σχεδιασμός των μελλοντικών κινήσεων	Σχεδιασμός του τρόπου εφαρμογής της στρατηγικής	Σχεδιασμός (day to day) δραστηριοτήτων
ΕΠΙΠΕΔΑ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ	Πολύ υψηλά	Μέτρια	Χαμηλά
ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΙΩΝ	Ευρύτητα απόψεων	Τυποποίηση αντικειμενικών σκοπών και σχεδίων	Πολύ εξειδικευμένο
ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ	Ευρύτητα δράσης	Σχέδια για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών	Συγκεκριμένοι τρόποι ενεργειών για την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών
ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	Διάφοροι	Δομημένοι	Λεπτομερείς
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	Πολύ δύσκολη	Μεγαλύτερος βαθμός δυσκολίας	Εύκολη

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι ουσιαστικά ένα σχέδιο που προετοιμάζεται συνειδητά και με ιδιαίτερη προσοχή, το οποίο καταρτίζεται έτσι ώστε η οργάνωση να εκπληρώσει όσο το δυνατόν καλύτερα την αποστολή της. Αυτό επιτυγχάνεται με την αποσαφήνιση των επιταγών του περιβάλλοντος και την αναπροσαρμογή της οργάνωσης όσο το δυνατόν καλύτερα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες (Βασενχόβεν, 2001, 2004).

Η προϋπαρξη ενός καλά προετοιμασμένου σχεδίου προσδίδει μια συνέπεια στη συμπεριφορά των μελών της και βοηθάει στην υπόδειξη των επιθυμητών ενεργειών. Τοποθετεί κατά ένα τρόπο, την οργάνωση μέσα στο περιβάλλον της, αναδεικνύοντας την πορεία των πράξεων και των ενεργειών που έχουν διαμορφωθεί διαχρονικά και επηρεάζει τη συμπεριφορά των μελών προς την επιθυμητή κατεύθυνση.

Παρατηρείται θετική συσχέτιση ανάμεσα στον στρατηγικό σχεδιασμό και την οργανωσιακή αποτελεσματικότητα. Απ' την άλλη υπάρχει η άποψη ότι όταν μια οργάνωση εφαρμόζει στρατηγικό σχεδιασμό δε σημαίνει ότι τον εφαρμόζει σωστά. Το ερώτημα που τέθηκε από αρκετούς ερευνητές ήταν ποια από τα χαρακτηριστικά του στρατηγικού σχεδιασμού συνδέονται με την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης (Βασενχόβεν, 2004).

Η σημασία του στρατηγικού σχεδιασμού αποτυπώνεται γενικά σε θετικές μετρήσεις της αποτελεσματικότητας της οργάνωσης. Τα βασικά του στοιχεία συσχετίζονται με τη δυνατότητα που παρέχει στα άτομα, τα οποία στελεχώνουν την οργάνωση, να κατανοήσουν τους βασικούς μηχανισμούς και να γνωρίσουν τη διαδικασία μέσα από την οποία καθορίζονται οι βασικές αποφάσεις, για την πορεία της οργάνωσης στο μέλλον (Grosjean et al, 2003).

Ο στρατηγικός σχεδιασμός επισημαίνει τη σημασία αφοσίωσης των ανωτάτων στελεχών της διοίκησης, στις στρατηγικές προσπάθειες της οργάνωσης. Θα πρέπει να είναι έντονη η έμφαση που δίνουν οι τελευταίοι στο στρατηγικό σχεδιασμό και αυτός να παρέχεται μέσα από επίσημα έγγραφα. Για να είναι αποτελεσματικός ο σχεδιασμός και να αυξήσει την οργανωσιακή αποτελεσματικότητα, επιβάλλεται να υπάρχει ευρεία αφοσίωση για τη πραγμάτωση του σχεδίου, απ' όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Θα πρέπει να είναι εμφανής ο χρόνος τον οποίο αφιερώνουν για το στρατηγικό σχεδιασμό, το ποσό των πόρων που κατανέμουν, η αποδοχή του στρατηγικού σχεδιασμού ως άμεση και προσωπική ευθύνη και η δημιουργία περιβάλλοντος που τον προωθεί και υποστηρίζει (Βασενχόβεν, 2001).

Β. Η ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΤΑ ΙΔΙΑΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ

1. Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΗΣ Δ.Ε. ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ

1.1. Ο ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΤΙΣΤΙΚΑ & ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ο Καλλικρατικός Ο.Τ.Α. Τυρνάβου, της Π.Ε. Λάρισας, της Περιφέρειας Θεσσαλίας, προήλθε από τη συνένωση δύο πρώην Καποδιστριακών Δήμων: του Δήμου Τυρνάβου και του Δήμου Αμπελώνα, οι οποίοι πλέον συνιστούν τις δύο Δημοτικές Ενότητες του νέου Δήμου. Καταλαμβάνει τμήμα της κεντρικής Π.Ε. και συνορεύει βόρεια με τον Δήμο Ελασσόνας, ανατολικά με τον Δήμο Τεμπών, νότια με τον Δήμο Λαρισαίων και δυτικά με την Π.Ε. Τρικάλων.

Ο Δήμος Τυρνάβου αποτελείται από 6 Τοπικές Κοινότητες και 2 Δημοτικές Κοινότητες (Δ.Κ. Τυρνάβου και Δ.Κ. Αμπελώνα), οι οποίες περιλαμβάνουν συνολικά 18 οικισμούς, εκ των οποίων ο οικισμός του Τυρνάβου με μόνιμο πληθυσμό το 2001 11.700 κατοίκους, αποτελεί την έδρα του νέου Δήμου. Η έκτασή του είναι 525.900 στρέμματα και καταλαμβάνει πεδινές εκτάσεις στο ανατολικό του τμήμα, αλλά και ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις με έντονες κλίσεις στο δυτικό και βόρειο τμήμα του. Ο μόνιμος πληθυσμός του (σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της απογραφής του 2011) ανέρχεται στους 24.970 κατοίκους, ήτοι στο 8,8% του πληθυσμού της Π.Ε. Λάρισας. Η πυκνότητα πληθυσμού του Δήμου ανέρχεται σε 48 άτομα/τ.χλμ.

ΕΙΚΟΝΑ 1: ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ (ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΕΥ ΚΛΙΜΑΚΑΣ)

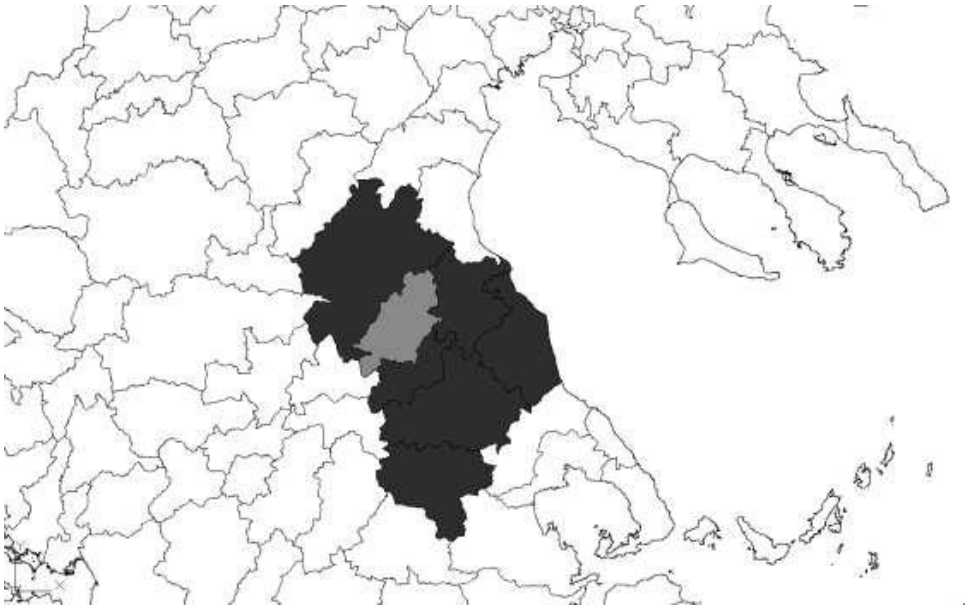

ΕΙΚΟΝΑ 2: Ο ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ & ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Στο σύνολο των 18 οικισμών του Δήμου και σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 2001 :

- 1 οικισμός – ο Τύρναβος – έχει πληθυσμό άνω των 10.000 κατ. (Δ.Ε. Τυρνάβου)
- 1 οικισμός – ο Αμπελώνας - έχει πληθυσμό 2.000 - 10.000 κατ. (Δ.Ε. Αμπελώνα)
- 3 οικισμοί έχουν πληθυσμό 1.000 – 2.000 κατ. (Δ.Ε. Τυρνάβου)
- 4 οικισμοί έχουν πληθυσμό 500 – 1.000 κατ. (1 στη Δ.Ε. Τυρνάβου και 3 στη Δ.Ε. Αμπελώνα)
- 9 οικισμοί έχουν πληθυσμό 0 – 500 κατ. (7 στη Δ.Ε. Τυρνάβου και 2 στη Δ.Ε. Αμπελώνα)

Σε σχέση με τα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του Δήμου Τυρνάβου, παρατηρούνται τα εξής:

- Κατά την 10ετία 2001-2011 σύμφωνα με τις σχετικές απογραφές της ΕΛ.ΣΤΑΤ. παρατηρείται πληθυσμιακή μείωση (έστω μικρή) της τάξης των 874 κατοίκων (από 25.844 το 2001, σε 24.970 το 2011) που ποσοστιαία αναλογεί στο 3,6%.

Πληθυσμιακά στοιχεία από την απογραφή του 2011 κατά οικισμό ή Τοπική Κοινότητα δεν είναι ακόμη διαθέσιμα από την ΕΛ.ΣΤΑΤ και επομένως δεν μπορεί τη δεδομένη χρονική στιγμή να γίνει ειδικότερη ανάλυση.

- Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001 είναι κυρίαρχη με μεγάλο ποσοστό 38,6%, παρά την μείωσή της σε σχέση με το 1991 κατά 10% περίπου, πράγμα που αποδίδεται στην αγροτική πολιτική της Ε.Ε. και εξακολουθεί να κατέχει αδιαμφισβήτητα την πρωτιά. Ακολουθούν οι απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα με 33,4% και αυξητικές τάσεις, ενώ στον δευτερογενή τομέα η απασχόληση κυμαίνεται στο 16%. Η ανεργία ήταν το 2001 στο 10,7%, η οποία όμως αναμένεται να είναι κατά πολύ μεγαλύτερη σήμερα μεσούσης της οικονομικής κρίσης που διανύει η χώρα.

Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται τα πληθυσμιακά στοιχεία της Π.Ε. Λάρισας και του Δήμου Τυρνάβου, σε επίπεδο Τοπικής Κοινότητας, σύμφωνα με τις απογραφές της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά τα έτη 2001 και 2011.

Ο Δήμος Τυρνάβου είναι ο τρίτος μεγαλύτερος πληθυσμιακά Δήμος της Π.Ε. Λάρισας με μόνιμο πληθυσμό, το 2011, 24.970 κατοίκους που αντιστοιχεί σε ποσοστό 8,8% του μόνιμου πληθυσμού της Π.Ε. (μετά το Δ. Λαρισαίων που συγκεντρώνει το 57,4% του μόνιμου πληθυσμού και το Δ. Ελασσόνας το 11,3%). Επιπλέον, ο οικισμός του Τυρνάβου, αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο σε πληθυσμό οικισμό, μετά την πόλη της Λάρισας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (ΕΛΣΤΑΤ 2011)

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Μόνιμος πληθυσμός 2001	% στο σύνολο της Π.Ε.	Μόνιμος πληθυσμός 2011	% στο σύνολο της Π.Ε.	Μεταβολή Πληθυσμού
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	**10.934.097**		**10.816.286**		-1,08%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	**740.115**		**732.762**		-0,99%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΡΙΣΑΣ	**282.156**	**100,00%**	**284.325**	**100,00%**	0,77%
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	*25.864*	*9,17%*	*25.032*	*8,80%*	*-3,22%*
Δ.Ε. ΑΜΠΕΛΩΝΑ	8.463	3,00%	8.055	2,83%	-4,82%
Δ.Κ. Αμπελώνα	*5.999*	*2,13%*	*6.083*	*2,14%*	1,40%
Τ.Κ. Βρυοτόπου	*660*	*0,23%*	*585*	*0,21%*	-11,36%
Τ.Κ. Δελερίων	*848*	*0,30%*	*655*	*0,23%*	-22,76%
Τ.Κ. Ροδιάς	*956*	*0,34%*	*732*	*0,26%*	-23,43%
Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	*17.401*	6,17%	*16.977*	5,97%	-2,44%
Δ.Κ. Τυρνάβου	*13.015*	4,61%	*12.572*	4,42%	-3,40%
Τ.Κ. Αργυροπουλίου	*1.894*	0,67%	*1.670*	0,59%	-11,83%
Τ.Κ. Δαμασίου	*1.461*	0,52%	*1.444*	0,51%	-1,16%
Τ.Κ. Δένδρων	*1.031*	0,37%	*1.291*	0,45%	25,22%
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	*13.120*	4,65%	*11.470*	4,03%	-12,58%
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	*35.358*	12,53%	*32.121*	11,30%	-9,15%
ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	*22.719*	8,05%	*20.854*	7,33%	-8,21%
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	*145.981*	51,74%	*162.591*	57,18%	11,38%
ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	*15.439*	5,47%	*13.712*	4,82%	-11,19%
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	*23.675*	8,39%	*18.545*	6,52%	-21,67%

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Στον Δήμο Τυρνάβου κυριαρχεί η αγροτική δραστηριότητα και ο πρωτογενής τομέας είναι ο πλέον ανεπτυγμένος τομέας της τοπικής οικονομίας του Δήμου. Καλλιεργούνται κυρίως αμπέλια, ποικιλίες κρασοστάφυλων αλλά και επιτραπέζια σταφύλια, με βιολογικό και συμβατικό τρόπο καλλιέργειας. Οι μεγαλύτερες παραγόμενες ποσότητες δίνονται στον Οινοποιητικό Συνεταιρισμό Τυρνάβου, αλλά παράγονται και αξιόλογα επώνυμα κρασιά από μικρούς παραγωγούς, καθώς και γνήσιο τοπικό τσίπουρο σε παραδοσιακά καζάνια της περιοχής. Επίσης καλλιεργούνται:

- Αμύγδαλα σε διάφορες ποικιλίες.
- Αχλάδια και ροδάκινα υψηλής ποιότητας, πλούσια σε οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, τα οποία καλλιεργούνται σύμφωνα με τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.
- Διάφορες δενδρώδεις καλλιέργειες σε μικρότερες εκτάσεις.
- Ετήσιες καλλιέργειες όπως βαμβάκι, καλαμπόκι και σιτηρά
- Πολλά είδη οπωροκηπευτικών προϊόντων.

Όσον αφορά στην κτηνοτροφία υπάρχουν μεγάλες συγκεντρώσεις ζωικού πληθυσμού με μεγάλο αριθμό αιγοπροβάτων, καθώς και βοοειδών κρεατοπαραγωγής (ελεύθερης βοσκής). Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει για μία ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα όπως είναι οι Αθίγγανοι του Δήμου Τυρνάβου. Βορειοανατολικά του οικισμού Τυρνάβου στη θέση Κριτήρι βρίσκεται η γειτονιά των αθίγγανων και αριθμεί περίπου 1872 μέλη. Η εγκατάστασή τους εκεί άρχισε το 1993, όταν αγοράστηκαν τα πρώτα αγροτεμάχια.

Από το εγκεκριμένο Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. της Θεσσαλίας, η χωρική ένταξη του Δήμου Τυρνάβου (Δ.Ε. Τυρνάβου και Αμπελώνα) στοιχειοθετείται στη βάση των εξής παραμέτρων:

- Η περιοχή του Δήμου εξαρτάται απευθείας από την έδρα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, το αστικό κέντρο της Λάρισας, γεγονός που ευνοεί λόγω εγγύτητας, τις αλληλεξαρτήσεις της έδρας του Δήμου, του Τυρνάβου, αλλά και του δεύτερου μεγαλύτερου πληθυσμιακά οικισμού, του Αμπελώνα, όπως και του υπόλοιπου οικιστικού δικτύου με τη Λάρισα, δημιουργώντας δυνατότητες ενεργοποίησης προωθητικών δυνάμεων για την παραπέρα στροφή του τοπικού παραγωγικού δυναμικού προς τον τριτογενή τομέα (υπηρεσίες, τουρισμός).

- Επίσης, από άποψη χωροταξικής δομής, ο Δήμος εντάσσεται στην πλέον αναπτυγμένη ανατολική ζώνη και αποτελεί προέκταση προς τα βορειοδυτικά του κύριου αναπτυξιακού άξονα Λάρισας – Βόλου. Επίσης ο Δήμος υπάγεται στη Ζώνη ανάπτυξης αστικών χρήσεων της Λάρισας, γεγονός που του προσδίδει κεντρικότητα και προσιτότητα σε σχέση με ευρύτερους αναπτυξιακούς άξονες.
- Ακόμη, υπάγεται στην Ανατολική Ζώνη ημερήσιων μετακινήσεων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η δε έκτασή του χαρακτηρίζεται ως Ζώνη εντατικής γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης.
- Τέλος, τμήμα της έκτασης του Δήμου προς Βορρά εντάσσεται σε Ζώνη Ανάπτυξης του Τουρισμού – εναλλακτικές μορφές, Β΄ Κατοικία, διατήρηση φυσικού αποθέματος.

Η περιοχή του Δήμου, διαθέτει ορισμένα ενδογενή συγκριτικά πλεονεκτήματα, αλλά και εξωγενή, με βάση τη βασική χωροταξική της ένταξη, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται:

- Η εγγύτητα με το αστικό κέντρο της Λάρισας και τον ΠΑΘΕ, με προοπτική συγκρότησης ισχυρότερων συνεργασιακών – συμπληρωματικών σχέσεων εταιρικής σχέσης πόλης – υπαίθρου, γεγονός που θα ευνοήσει τη χωρική ανάπτυξη της περιοχής μελέτης.
- Τα αξιόλογα προστατευόμενα οικοσυστήματα – φυσικά τοπία που είναι ενταγμένα στον εθνικό κατάλογο «Natura 2000», ως Τόποι Κοινοτικού Ενδιαφέροντος ή ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας, τα οποία εφόσον αναδειχθούν και διασυνδεθούν με δραστηριότητες ορεινού – οικοπολιτιστικού τουρισμού, μπορεί να αποτελέσουν ουσιώδες πεδίο ανασυγκρότησης του παραγωγικού δυναμικού.
- Η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, ως ανεκτίμητος φυσικός πόρος, ο οποίος πρέπει να διαφυλαχθεί και να αξιοποιηθεί στην κατεύθυνση μεγαλύτερου εκσυγχρονισμού, ως καίριος παραγωγικός πόρος της περιοχής.
- Η ενδιαφέρουσα πολιτιστική φυσιογνωμία, με δυνατότητες ανάδειξης και προβολής και με κυριότερα στοιχεία: την ακρόπολη της Λειμώνης στο Καστρί του Αργυροπουλίου, στην αρχαία πόλη «Μύλες» που βρίσκεται μεταξύ των οικισμών Δαμασίου και Δαμασοπουλίου και τα διπλά τείχη του οχυρωμένου λόφου «Δάμασις» που βρίσκονται στην Τ.Κ. Δαμασίου, το Καστρί Ροδιάς που

βρίσκεται ανατολικά του οικισμού και περιλαμβάνει την Ακρόπολη και το Νεκροταφείο της Αρχαίας Κονδαίας, οι πολυάριθμες Μαγούλες που βρίσκονται διάσπαρτες κυρίως στην περιοχή της Δ.Ε. Αμπελώνα, καθώς και τα διατηρητέα κτίρια σε Τύρναβο και Αμπελώνα.

Στο πλαίσιο των διατάξεων του εγκεκριμένου Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. της Περιφέρειας Θεσσαλίας, οι βασικότερες κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης που αφορούν άμεσα ή έμμεσα τον Δήμο Τυρνάβου και συνιστούν τα κύρια πεδία στρατηγικής ανασυγκρότησης της περιοχής του, συνδέονται με:

- Την εγγύτητα του Δήμου με τη Μητροπολιτική ζώνη Λάρισας – Βόλου, γεγονός που θα μπορούσε να συμβάλλει στην ανάπτυξη νέων αστικών λειτουργιών στην περιοχή του Δήμου, κυρίως δε στην έδρα του τον Τύρναβο.
- Την υπαγωγή του σε Ζώνη εντατικής γεωργίας του Θεσσαλικού Κάμπου και την ανάγκη προστασίας και αειφόρου διαχείρισης της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, με εφαρμογή μεθόδων και υλοποίηση έργων περιβαλλοντικής εξυγίανσης, καθώς και προσαρμογή στους κανόνες του ανταγωνισμού, προώθηση επώνυμων /τοπικών προϊόντων ποιότητας και υποστήριξη της παραγωγής βιολογικών προϊόντων.
- Την ένταξη μέρους της έκτασής του στην ανατολική Ορεινή περιμετρική ζώνη της περιφέρειας, βασισμένη στη γεωργία και τις ήπιες μορφές τουρισμού, οι οποίες μπορεί να ενθαρρυνθούν λόγω και των ισχυρών ενδογενών πλεονεκτημάτων του Δήμου σε αρχαιολογικούς χώρους και υψηλής αξίας φυσικά τοπία.

ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Για την εικόνα του Δήμου Τυρνάβου όσον αφορά τη διάρθρωση της απασχόλησης και τα επίπεδα της ανεργίας, χρησιμοποιήθηκαν τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, αυτά της απογραφής του 2001. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ 2001, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Δ.Ε. Τυρνάβου, ανέρχεται στο 62,25% του συνολικά εκτιμώμενου πληθυσμού της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα σε σύνολο κατοίκων 16.900, οι 10.520 αποτελούν τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Το παραπάνω ποσοστό είναι αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο στο Νομό Λάρισας που είναι 38,43%.

Από το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού οι 10.000 απασχολούνται ενώ οι 520 είναι άνεργοι, δηλαδή το ποσοστό της ανεργίας αγγίζει το 5% (απογραφή 2001). Το αντίστοιχο ποσοστό στο Νομό Λάρισας είναι 7,11%, όταν στο σύνολο της χώρας είναι 9,57%. Παρατηρείται ότι το ποσοστό της ανεργίας στη Δ.Ε. Τυρνάβου σε σχέση με τα στοιχεία της απογραφής του 1991 έχει μειωθεί, αφού ήταν 6,7%, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι κάτοικοι της περιοχής έχουν τη δυνατότητα δημιουργίας εισοδήματος και κατά συνέπεια πλήρωσης των βασικών τους αναγκών. Τα παραπάνω παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Γίνεται αντιληπτό, ότι ειδικά για την εικόνα της ανεργίας τα δεδομένα θα έχουν μεταβληθεί σημαντικά. Μπορούμε όμως να ισχυριστούμε με ασφάλεια ότι τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης δε θα απέχουν από την πραγματική κατάσταση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ) – ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ							ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ					ΑΝΕΡΓΟΙ		
	ΣΥΝΟΛΟ	Α-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ NACE A-B	Β-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ NACE C-F	Γ-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ NACE G-Q	ΔΕ ΔΗΛΩΣΑΝ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ	
ΕΛΛΑΔΑ	**4.102.091**	**591.666**	**892.189**	**2.401.834**	**216.402**	**513.379**	**247.395**	**5.244.123**
Π.ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	266.460	74.424	51.751	132.055	8.230	32.400	18.685	366.908
Π.Ε.ΛΑΡΙΣΑΣ	106.431	30.798	20.993	52.393	2.247	11.247	6.856	134.736
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	**9.650**	**4.169**	**1.726**	**3.612**	**143**	**1.157**	**810**	**12.090**
Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	6.484	2.910	1.053	2.414	107	717	534	8.082
Δ.Ε. ΑΜΠΕΛΩΝΑ	3.166	1.259	673	1.198	36	440	276	4.008

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ (ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ) – ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ						
	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ					ΑΝΕΡΓΟΙ	
	ΣΥΝΟΛΟ	Α-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ NACE A-B	Β-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ NACE C-F	Γ-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ NACE G-Q	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΕΟΙ
ΕΛΛΑΔΑ	**88,9%**	**14,4%**	**21,7%**	**58,6%**	**5,3%**	**11,1%**	**5,4%**
Π.ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	89,2%	27,9%	19,4%	49,6%	3,1%	10,8%	6,3%
Π.Ε.ΛΑΡΙΣΑΣ	90,4%	28,9%	19,7%	49,2%	2,1%	9,6%	5,8%
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	**89,3%**	**43,2%**	**17,9%**	**37,4%**	**1,5%**	**10,7%**	**7,5%**
Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	90,0%	44,9%	16,2%	37,2%	1,7%	10,0%	7,4%

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Όπως είναι αναμενόμενο, ο τομέας με την μεγαλύτερη απασχόληση στο Δήμο Τυρνάβου είναι ο Πρωτογενής, με ποσοστό 43,2% επί των απασχολουμένων, σχεδόν το τριπλάσιο του εθνικού ποσοστού (14,4%). Βέβαια, τόσο ο Δήμος όσο και οι Δ.Ε. υπερέχουν αναλογικά και σε σύγκριση με την Περιφέρεια και την Π.Ε. (της τάξης του 40-45% έναντι τάξης του 28%).

Η υπεροχή αυτή του Πρωτογενούς τομέα γίνεται εις βάρος του Τριτογενή. Αυτός είναι ομοιόμορφα κατανεμημένος στις Δ.Ε. (37,2-37,8%) και υπολείπεται 12% περίπου από τα ανάλογα ποσοστά Περιφέρειας και Π.Ε. (49,6-49,2%) και ξεπερνάει το 20% από το εθνικό (58,6%).

Ο Δευτερογενής γενικότερα κυμαίνεται ελαφρώς χαμηλότερα από τα εθνικά ή περιφερειακά ποσοστά, σε επίπεδο Δήμου, αλλά είναι αξιοσημείωτο ότι στη Δ.Ε. Αμπελώνα το ποσοστό των απασχολουμένων είναι ανάλογο του εθνικού (21,3% έναντι 21,7%).

Κατά το έτος 2001, η ανεργία ήταν ελαφρά χαμηλότερη από την ανεργία της χώρας, με τη νεανική όμως ανεργία να αποτελεί το μεγαλύτερο κομμάτι της. Ενώ δηλαδή είχαμε 10,7% ανεργίας έναντι 11,1% στη χώρα, οι νέοι άνεργοι ήταν τα 2/3 αυτής, ενώ στη χώρα ήταν μόλις λιγότεροι από τη μισή. (7,5% για το Δήμο, 5,4% για τη χώρα). Σε χαμηλότερο διοικητικό επίπεδο, τα ποσοστά τόσο του Δήμου όσο και των Δ.Ε. είναι χειρότερα σε κάθε σύγκριση, με εξαίρεση την ανεργία στη Δ.Ε. Τυρνάβου (10%) σε σχέση με την ανεργία της Περιφέρειας (10,8%).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

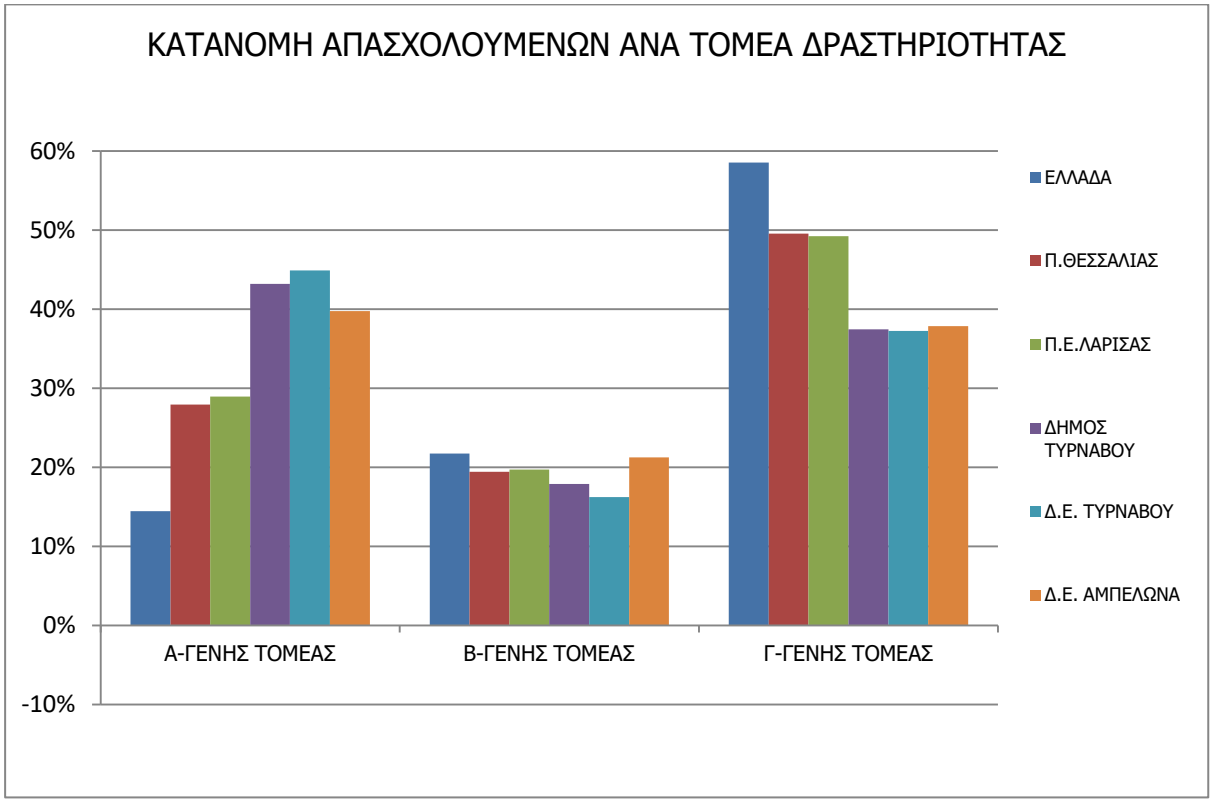

Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν πρόσφατα έγκυρα διαθέσιμα στοιχεία για το Δήμο Τυρνάβου, σχετικά με την απασχόληση και την ανεργία και δεδομένων των τρεχουσών οικονομικών εξελίξεων και της ταχύτατης επιδείνωσης των σχετικών δεικτών επιλέχτηκε η παρουσίαση των πλέον πρόσφατων στοιχείων για την περιφέρεια Θεσσαλίας (Μάιος 2012) που δίνουν μια ακριβέστερη εικόνα της κατάστασης και των τάσεων που επικρατούν και μια σαφή ένδειξη και για το Δήμο Τυρνάβου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το ποσοστό ανεργίας το Μάιο του 2012 ανήλθε σε 23,1%, έναντι 16,8% το Μάιο του 2011 και 22,6% τον Απρίλιο του 2012. Το σύνολο των απασχολουμένων κατά το Μάιο του 2012 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 3.816.912 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 1.147.372 άτομα, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ανήλθε σε 3.361.131 άτομα. Οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 320.540 άτομα σε σχέση με το Μάιο του 2011 (μείωση 7,7%) και κατά 593 άτομα σε σχέση με τον Απρίλιο του 2012 (μείωση 0,02%). Οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 311.041 άτομα σε σχέση με το Μάιο του 2011 (αύξηση 37,2%) και κατά 34.141 άτομα σε σχέση με τον Απρίλιο του 2012 (αύξηση 3,1%). Οι οικονομικά μη ενεργοί, δηλαδή τα άτομα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία, αυξήθηκαν κατά 11.170 άτομα σε σχέση με το Μάιο του 2011 (αύξηση 0,3%) και μειώθηκαν κατά 306 άτομα σε σχέση με τον Απρίλιο του 2012 (μείωση 0,01%).

Στους νέους ηλικίας έως 25 ετών, το ποσοστό ανήλθε στο 54,9% (από 41,5% τον Μάιο του 2011) και στις ηλικίες 25-34 στο 31,6% από 23,3%. Κατά φύλο, στους άνδρες η ανεργία ανήλθε στο 20,3% (από 14,2%) και στις γυναίκες σε 26,8% (από 20,4%).

Εξαιρετικά ανησυχητικά είναι τα στοιχεία για την πτώση της απασχόλησης, αλλά και τη μείωση εργατικού δυναμικού που καταγράφεται το 2011, για πρώτη φορά μέσα σε διάστημα έξι ετών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, ο μέσος αριθμός των απασχολουμένων μειώθηκε κατά 6,8% (298 χιλιάδες άτομα) το 2011 σε σχέση με το 2010, ενώ ακόμη μεγαλύτερη είναι η μείωση μέσα στο πεντάμηνο του 2012. Ο αριθμός των απασχολουμένων έπεσε κάτω από τα 4 εκατομμύρια κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2011. Υπολογίζεται ότι στη διετία 2010-2012 (Α' Τρίμηνο) «εξαφανίστηκαν» 587.700 θέσεις εργασίας.

ΑΝΕΡΓΙΑ

Οι κάτοικοι του Δήμου έρχονται αντιμέτωποι με το πρόβλημα της ανεργίας, το οποίο μάλιστα εντείνεται με το πέρασμα των ετών, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Εξαιρετικά ανησυχητικά είναι τα στοιχεία της απογραφής του 2011 για το Δήμο Τυρνάβου, στα οποία καταγράφεται πτώση της απασχόλησης, αλλά και μείωση του εργατικού δυναμικού σε σχέση με την απογραφή του 2001. Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, στο Δήμο Τυρνάβου, καταγράφεται αύξηση της ανεργίας κατά **12,5%** το 2011, σε σχέση με την απογραφή του 2001. Το ποσοστό αυτό είναι αντίστοιχο με την αύξηση της ανεργίας στο σύνολο της Επικράτειας, αλλά αρκετά χαμηλότερο από τα αντίστοιχα της Π.Ε. Λάρισας και της Περιφέρειας (Πίνακας 5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΝΕΡΓΟΙ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	2001	2011	Ποσοστιαία Μεταβολή 2001 - 2011
	Άνεργοι ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού	Άνεργοι ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού	
Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	2,74%		
Δ.Ε. ΑΜΠΕΛΩΝΑ	4,92%		
Δ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	3,47%	15,99%	12,52%
Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ	3,96%	17,60%	13,64%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	4,90%	18,71%	13,81%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	6,09%	18,73%	12,64%

Καθώς από το 2011 έως σήμερα η ανεργία έχει σημειώσει εξαιρετικά μεγάλη άνοδο, στη συνέχεια παρουσιάζονται στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Πίνακας 6), που αφορούν στο μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και στην Επικράτεια, ώστε να εκτιμηθεί η σημερινή κατάσταση και στο Δήμο Τυρνάβου, καθώς δεν υπάρχουν αντίστοιχα διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο Δήμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΜΕΣΟ ΕΤΗΣΙΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Π.Ε. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	6,6	6,5	7,1	11,3	10,7	15,9	23,8	28,5
Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ	9,5	9,7	10,5	13,1	15,4	20,3	22,1	21,8
Π.Ε. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	6	8,2	9,5	13,4	22,9	33,3	37,5	34,6
Π.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	7,4	7,1	7,9	8,7	16,2	18,6	20,3	19,7
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	8,4	7,8	9,6	12,7	17,9	24,4	27,5	26,5

Όπως γίνεται εμφανές από τα στοιχεία αυτά, η ανεργία στην Π.Ε. Λάρισας παρουσίασε σημαντική αύξηση, 6,4 ποσοστιαίες μονάδες, από το 2011 έως το τέλος του 2014. Αντίστοιχη αύξηση στο μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας αναμένεται να έχει σημειωθεί και στο Δήμο Τυρνάβου την τελευταία τριετία.

Ειδικότερα, όσον αφορά την Π.Ε. Λάρισας (Πίνακας 6), παρατηρείται συνεχής αύξηση του μέσου ετήσιου ποσοστού ανεργίας από το 2007 έως το 2013 και μόνο το 2014 σημειώθηκε μικρή πτώση του. Η ανεργία σήμερα είναι υπερδιπλάσια της αντίστοιχης του 2007, ήτοι 21,8% το 2014 έναντι 9,5% το 2007, γεγονός εξαιρετικά ανησυχητικό αν ληφθεί υπόψη ότι και ο αριθμός του εργατικού δυναμικού μειώνεται. Με βάση τα στοιχεία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, αν και λιγότερα άτομα ζητούν εργασία σήμερα, οι προσφερόμενες θέσεις μειώνονται με μεγαλύτερους ρυθμούς με αποτέλεσμα η ανεργία να γιγαντώνεται. Η πορεία της ανεργίας στην Π.Ε. Λάρισας συνάδει με την πορεία της ανεργίας στο σύνολο της χώρας, λόγω της οικονομική ύφεσης.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι παρότι την περίοδο 2007-2009 το ποσοστό ανεργίας της Π.Ε. Λάρισας ήταν σταθερά το υψηλότερο της Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και υψηλότερο από την Επικράτεια, η εικόνα από το 2010 και έπειτα έχει μεταβληθεί σημαντικά και μάλιστα, η ανεργία στην Π.Ε. Λάρισας την τελευταία διετία είναι χαμηλότερη από ότι στις Π.Ε. Μαγνησίας και Καρδίτσας, καθώς επίσης και κατά περίπου τέσσερις (4) ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερη από την ανεργία στο σύνολο της Επικράτειας. Το τελευταίο, θα μπορούσε πιθανότατα να οφείλεται στο γεγονός ότι η Π.Ε. Λάρισας έχει έντονο αγροτικό χαρακτήρα, ενώ, παράλληλα, αποτελεί το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφέρειας, με σημαντικά αναπτυγμένο, επίσης, τον τριτογενή παραγωγικό τομέα.

1.2. Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Η σχετική θέση της Δημοτικής Ενότητας Τυρνάβου στην ευρύτερη περιοχή του νομού και η άμεση γειτνίασή της με το μεγάλο αστικό κέντρο της Λάρισας, αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ανάπτυξή της. Η πόλη του Τυρνάβου, έδρα του νέου Καλλικρατικού δήμου, βρίσκεται σε υψόμετρο 90 μ. και απόσταση 16 χλμ. ΒΔ από την πόλη της Λάρισας. Είναι χτισμένη στην αριστερή όχθη του ποταμού Τιταρήσιου (Ξηριάς), ο οποίος φθάνει μέσα στην πόλη αφού διαγράψει έναν πλήρη κύκλο, σχηματίζοντας την κοιλάδα της Ποταμιάς καθώς κατεβαίνει από τις πηγές του στον Τίταρο. Η ευρύτερη περιοχή χαρακτηρίζεται ως πεδινή ενώ περικλείεται από λόφους ΒΑ και ΒΔ της. Τα υψόμετρα στα οποία βρίσκονται οι υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες της Δ.Ε. Τυρνάβου, είναι:

- 130 μ. η Τ.Κ. Αργυροπουλίου
- 110 μ. η Τ.Κ. Δαμασίου
- 80μ.η Τ.Κ. Δένδρων

Η Δ.Ε. Τυρνάβου καταλαμβάνει συνολική έκταση σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. 370.600 στρ., ήτοι το 70,5% της συνολικής έκτασης του Δήμου και μόνιμο πληθυσμό το 2001 17.401 κατ., ήτοι το 67,3% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου το 2001. Αποτελείται από 3 Τοπικές Κοινότητες (Αργυροπουλίου, Δαμασίου και Δένδρων) και από μία Δημοτική Κοινότητα (Τυρνάβου). Συνολικά περιλαμβάνει 12 οικισμούς, από τους οποίους οι 8 αναπτύσσονται στο πεδινό τμήμα και οι υπόλοιποι 4 στο ημιορεινό τμήμα της Δ.Ε. Οι οικισμοί Κριτήρι και Περαχώρα αποτελούν την οικιστική συνέχεια του οικισμού Τυρνάβου κατά μήκος της οδού Λάρισας – Κοζάνης προς βορά και νότο αντίστοιχα. Όλοι οι οικισμοί είναι οργανικά αναπτυγμένοι σε οικιστικούς πυρήνες, συνεκτικού χαρακτήρα, με λίγους κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους.

Ο οικισμός του Τυρνάβου διαθέτει εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. από το 1990 (ΦΕΚ 316/Δ΄/26-06-1990) και εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο από το 1920, το οποίο αναθεωρήθηκε και το 1990 με απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 337/Δ΄/05-07-1990) και επεκτάθηκε το 1991 με Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 553/Δ΄/07-08-1991). Οι πράξεις εφαρμογής του σχεδίου επέκτασης κυρώθηκαν διαδοχικά από το 1994 έως το 2000.

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα στοιχεία που αναφέρονται στη συνέχεια σχετικά με το φυσικό περιβάλλον της Δ.Ε. Τυρνάβου στηρίζονται στη μελέτη "*Ολοκληρωμένο Τοπικό Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης Δήμου Τυρνάβου σε εφαρμογή της Habitat Agenda*" και επικαιροποιήθηκαν με τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα από το ΥΠΕΚΑ όσον αφορά στις προστατευόμενες περιοχές.

Το φυσικό περιβάλλον της Δ.Ε. χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με μεγάλη ποικιλομορφία και εξαιρετικά τοπία ιδιαίτερα στις ημιορεινές και ορεινές περιοχές του, που αποτελούν τμήμα του νότιου Ολύμπου. Οι διακριτές μονάδες οικοσυστημάτων που εμφανίζονται στην ευρύτερη περιοχή της Δ.Ε. Τυρνάβου είναι οι αγροτικές εκτάσεις με μονοετή φυτά και η κοινότητα των άγριων ζώων και των πτηνών. Το κλίμα της περιοχής, όπως και όλης της Π.Ε. Λάρισας παρότι κατατάσσεται στα μεσογειακά, όπως ολόκληρη η επικράτεια, έχει στοιχεία και χαρακτηριστικά που προσομοιάζουν με εκείνα του ηπειρωτικού κλίματος. Στο αποτέλεσμα αυτό συντελεί ο φυσικός αποκλεισμός από τη θάλασσα με συνεχείς οροσειρές με μοναδική εξαίρεση την περιοχή της κοιλάδας των

Τεμπών. Γι' αυτό οι θερμοκρασίες είναι ψυχρότερες το χειμώνα και θερμότερες το καλοκαίρι σε σχέση με άλλες γειτονικές περιοχές που έχουν άνοιγμα προς τη θάλασσα.

Η περιοχή της Δ.Ε. Τυρνάβου διασχίζεται από τον Τιταρήσιο ποταμό (Ξεριάς ή Ξηριάς), ο οποίος είναι ένας από τους πιο σημαντικούς παραποτάμους του Πηνειού ποταμού, στο πεδινό του τμήμα. Πηγάζει από τις δυτικές κλιτύες του Ολύμπου και κατευθυνόμενο δυτικά, νοτιοδυτικά συμβάλλει με τον Πηνειό ποταμό. Βρίσκεται δε 70 μέτρα άνω της επιφάνειας της θάλασσας. Το συνολικό μήκος του ποταμού είναι 70 χιλιόμετρα και στο μεγαλύτερο μήκος του είναι μόνιμα κατακλυσμένος, θεωρούμενος ως συνεχούς ροής. Οι κύριες φυσιογνωμικές μονάδες βλάστησης που συναντώνται είναι οι κοινωνίες καλαμώνων με κυρίαρχο είδος το αγριοκάλαμο (Phragmitis australis) και η παρυδάτια δενδρώδης βλάστηση, με κυρίαρχα φυτικά είδη τον πλάτανο, τις ιτιές και τις λεύκες. Η κλίση είναι ελάχιστη και η διάβρωση στα εδάφη των αποθέσεων του Πηνειού είναι μικρή, ενώ στα εδάφη των αποθέσεων του Τιταρήσιου μικρή έως μέτρια.

Σύμφωνα με το σύστημα ταξινόμησης τύπων υγροτόπων της Συνθήκης Ραμσάρ που εγκρίθηκε στην 4η Συνάντηση των Συμβαλλόμενων Μελών στο Montreux το 1999, ο Τιταρήσιος ποταμός υπάγεται στην κατηγορία των εσωτερικών υγροτόπων και χαρακτηρίζεται ως ποταμός συνεχούς ροής, παρά το γεγονός ότι συχνά, μετά την έξοδό του από τη λεκάνη απορροής, δεν εμφανίζει διαρκή ροή. Οι σπουδαιότερες σημερινές αξίες του ποταμού είναι η αρδευτική του σημασία, η οποία είναι μεγάλη με πτωτική όμως αποτελεσματικότητα λόγω της μείωσης των υδάτινων αποθεμάτων του τα τελευταία χρόνια και η αναψυχή, η οποία είναι όμως μέσης αξίας.

Επίσης, 3 χλμ. έξω από το Αργυροπούλι βρίσκεται η λίμνη Μάτι Τυρνάβου, η οποία μαζί με τον Πηνειό αποτελούν τους μοναδικούς υδροβιότοπους της Π.Ε. Το Μάτι αποτελεί σήμερα τη μοναδική φυσική λίμνη της Θεσσαλίας και παρά τη μικρή της έκταση (250 στρ.) αποτελεί τον πυρήνα ενός οικοσυστήματος με πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Στην περιοχή εκβάλλει επίσης ο χείμαρρος Ρέμα, ο οποίος κατέρχεται, βορειοδυτικά, από πηγές που αναβλύζουν στις νότιες βουνοκορφές του Κάτω Ολύμπου, καθώς και μικροί χείμαρροι από την πλευρά του οικισμού του Βρυότοπου.

Πολύ μικρό τμήμα του Πηνειού Ποταμού διέρχεται στα νότια του οικισμού Πλατανουλίων της Τ.Κ. Δέντρων, στη θέση «Ρουμάνι» όπου εντοπίζεται και αξιόλογο παραποτάμιο δάσος, ένα από τα τελευταία υπολείμματα του θεσσαλικού κάμπου. Οργανωμένοι χώροι περιαστικού πρασίνου αποτελούν ο Προφήτης Ηλίας στον Τύρναβο, η

Αγία Παρασκευή στο Αργυροπούλι, το άλσος του Δαμασίου και ο Άγιος Αντώνιος στα Δέντρα.

Όσον αφορά στις προστατευόμενες περιοχές στην Δ.Ε. Τυρνάβου εντοπίζονται οι εξής περιοχές του δικτύου Natura 2000, σύμφωνα με τον εθνικό κατάλογο όπως δημοσιεύτηκε στον Ν. 3937/2011 "*Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις*" (ΦΕΚ 60/Α΄/2011).

- Η περιοχή με κωδικό GR1420001 (SCI – Τόπος Κοινοτικής Σημασίας) Κάτω Όλυμπος – Καλλιπεύκη
- Η περιοχή με κωδικό GR1420008 (SPA – Ζώνη Ειδικής Προστασίας) Κάτω Όλυμπος – Όρος Γκουνταμάνι και Κοιλάδα Ροδιάς
- Η περιοχή με κωδικό GR1420009 (SPA – Ζώνη Ειδικής Προστασίας) Στενά Καλαμακίου και όρη Ζάκρου
- Η περιοχή με κωδικό GR1420013 (SPA – Ζώνη Ειδικής Προστασίας) Περιοχή Τυρνάβου.

ΕΙΚΟΝΑ 3: ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ NATURA 2000 ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

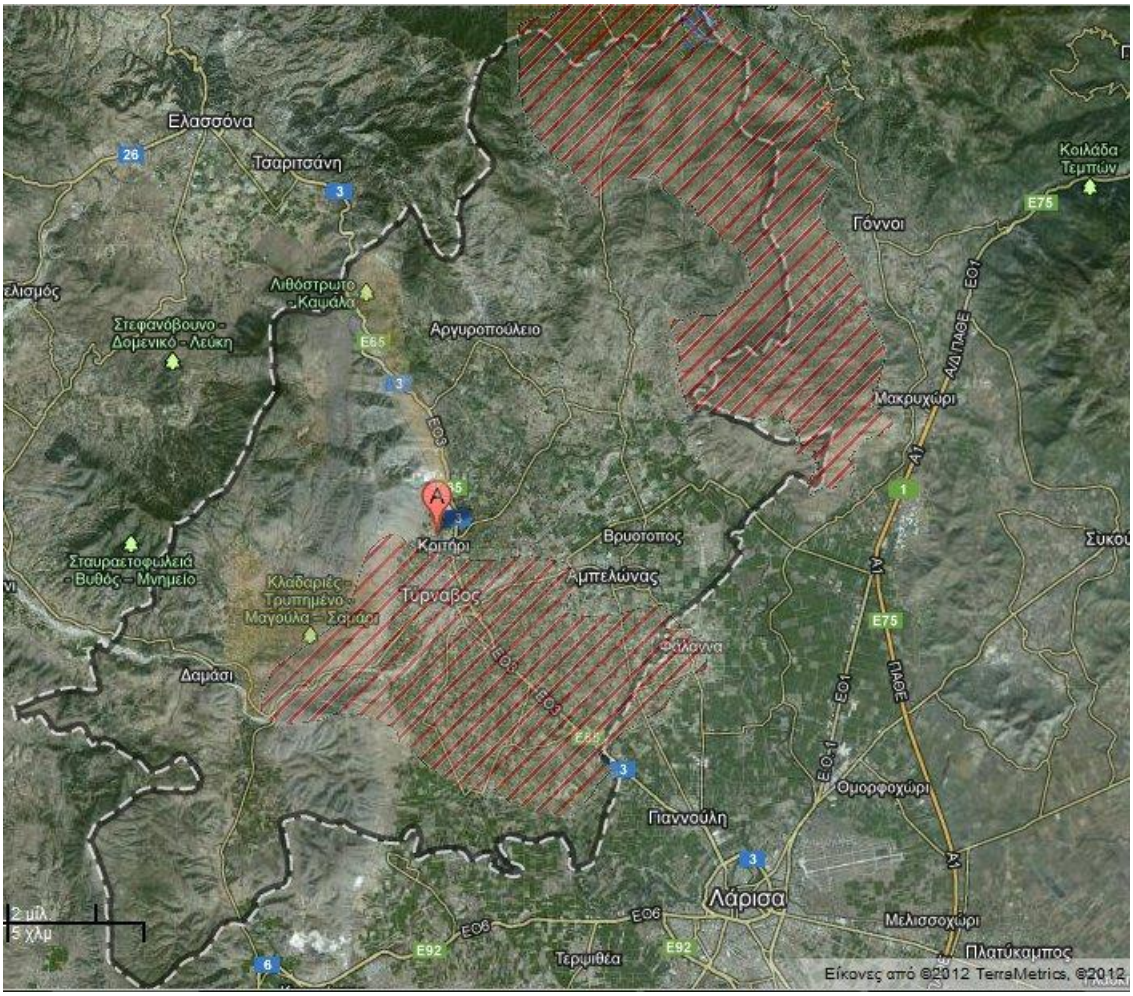

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Σύμφωνα με τη μελέτη "*Ολοκληρωμένο Τοπικό Πρόγραμμα Βιώσιμης Ανάπτυξης Δήμου Τυρνάβου σε εφαρμογή της Habitat Agenda*" η περιοχή της Δ.Ε. Τυρνάβου για ιστορικούς, γεωγραφικούς και κοινωνικό-οικονομικούς λόγους, συνιστά μια περιοχή της οποίας η γρήγορη εξέλιξη ιδιαίτερα τις δύο τελευταίες δεκαετίες, οδηγεί το χώρο, την τοπική κοινωνία και οικονομία, σε σημαντικές αλλαγές και έντονους μετασχηματισμούς.

Ο Τύρναβος αποτελεί ένα μικρό αστικό κέντρο, που αναπτύχθηκε με βάση την ικανότητά του να διαδραματίζει ένα ενδιάμεσο εμπορικό και οικονομικό ρόλο μεταξύ της αγροτικής ενδοχώρας του και του μεγάλου διοικητικού - αστικού κέντρου της ευρύτερης περιοχής του, τη Λάρισα. Διαθέτοντας τοπικό πολιτισμό και ταυτότητα, κατόρθωσε να αναπτύξει λιγότερο ή περισσότερο κάποιες εξειδικεύσεις στη βιοτεχνία και στις

τεχνογνωσίες που συχνά επιβιώνουν μέχρι σήμερα. Το ενδιαφέρον έγκειται στο γεγονός ότι ακόμη και σήμερα ο Τύρναβος, διαθέτει την ικανότητα να διατηρεί δεσμούς κοινωνικούς και οικονομικούς όχι με την ενδοχώρα του αλλά και με υπερτοπικά κοινωνικό-οικονομικά δίκτυα (Βλάχοι, Σαρακατσάνοι).

Η γεωγραφική θέση της Δ.Ε. Τυρνάβου, που είναι πολύ κοντά στους περιφερειακούς και εθνικούς μεταφορικούς και αναπτυξιακούς άξονες αλλά και στην έδρα της Θεσσαλίας, τη Λάρισα, προσφέρει σημαντικές δυνατότητες αφενός προώθησης των τοπικών προϊόντων και ταυτόχρονα διάχυσης της ανάπτυξης του εθνικού πόλου της Λάρισας, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του υπό θεσμοθέτηση Ρυθμιστικού Σχεδίου που περιλαμβάνει και την Δ.Ε. Τυρνάβου.

Οι παραπάνω λόγοι σε συνδυασμό με τη συνοχή και τη δυναμική της τοπικής κοινωνίας αποτελούν βασικούς παράγοντες που εξηγούν την οικονομική πρόοδο της Δ.Ε. Τυρνάβου παρά τη γειτνίασή της με ένα μεγάλο αστικό κέντρο όπως η Λάρισα, την οποία κατόρθωσε μάλλον να την αξιοποιήσει. Η διατήρηση της κοινωνικής της συνοχής, οι προσπάθειες εκσυγχρονισμού των παραδοσιακών της εξειδικεύσεων ιδιαίτερα στους τομείς του κρασιού και των τυροκομικών, αλλά και η διατήρηση του πληθυσμού της, εκφράζουν ακριβώς τον δυναμισμό της περιοχής και επομένως, την ανάγκη διερεύνησης της παραπέρα πορείας της σε μια περίοδο παγκόσμιου ανταγωνισμού, έντονων τεχνολογικών εξελίξεων, κοινωνικών μεταλλαγών και ριζικών οικονομικών μετασχηματισμών.

1.3. Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

ΥΓΕΙΑ

ΚΕΝΤΡΑ ΥΓΕΙΑΣ

Σε πρωτοβάθμιο επίπεδο, οι ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης των κατοίκων του Δήμου Τυρνάβου, καλύπτονται από το Κέντρο Υγείας (Κ.Υ.) Τυρνάβου. Σύμφωνα με τα στοιχεία της 5ης Υγειονομικής Περιφέρειας Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, ο πληθυσμός ευθύνης του Κέντρου Υγείας ανέρχεται σε 59.774 πολίτες, ενώ η περιοχή ευθύνης καλύπτει τα γεωγραφικά όρια των παρακάτω Δημοτικών Ενοτήτων/Κοινοτήτων της Π.Ε. Λάρισας:

- Δ.Ε. Κοιλάδας και Δ.Ε. Γιάννουλης, Δήμος Λαρισαίων
- Δ.Ε. Κραννώνος, Δ.Ε. Αρμενίου και Δ.Ε. Πλατυκάμπου, Δήμος Κιλελέρ
- Δ.Ε Τυρνάβου και Δ.Ε. Αμπελώνα, Δήμος Τυρνάβου
- Δ.Ε. Ποταμιάς και Δ.Κ. Βερδικούσιας, Δήμος Ελασσόνας

Σύμφωνα με στοιχεία που ελήφθησαν από το Κ.Υ. Τυρνάβου, το 2014 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 53.695 επισκέψεις στο Κ.Υ., εκ των οποίων οι 11.761 αφορούσαν, αποκλειστικά, υπηρεσίες συνταγογράφησης. Περαιτέρω αναφέρεται ότι 1.495 περιστατικά παραπέμφθηκαν στα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών (Τ.Ε.Π.) των Νοσοκομείων Λάρισας κατά το 2014.

Επιπροσθέτως, στη Δ.Κ. Αμπελώνα υπάρχει ένα (1) Περιφερειακό Ιατρείο, το οποίο λειτουργεί και υπάγεται στο Κέντρο Υγείας Τυρνάβου. Σύμφωνα με στοιχεία που παραχωρήθηκαν από το Κ.Υ. Τυρνάβου, το 2014 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 13.386 επισκέψεις στο Π.Ι. Αμπελώνα, εκ των οποίων οι 7.573 αφορούσαν αποκλειστικά υπηρεσίες συνταγογράφησης.

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ

Στο Δήμο Τυρνάβου λειτουργούν, επίσης, τα κάτωθι αγροτικά ιατρεία:

- Αγροτικό Ιατρείο Αργυροπουλίου
- Αγροτικό Ιατρείο Δαμασίου
- Αγροτικό Ιατρείο Δένδρων
- Αγροτικό Ιατρείο Πλατανουλίων
- Αγροτικό Ιατρείο Δελερίων

- Αγροτικό Ιατρείο Ροδιάς

Ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός από αυτά παρακολουθείται από την 5η Υ.Π.Ε., με βάση τα στοιχεία του Κ.Υ. σε επίπεδο Περιφερειακού Ιατρείου (Π.Ι.), ήτοι Π.Ι. Δελερίων και Π.Ι. Βλαχογιαννίου. Στο Π.Ι. Δελερίων, όπου εντάσσονται οι οικισμοί Δελέρια, Ροδιά, Αργυροπούλι, Γιάννουλη, Φαλάνη, Δασοχώρι, Πλατανούλια και Δένδρα, κατά το 2014 ο συνολικός εξυπηρετούμενος πληθυσμός ανήλθε σε 16.426, εκ των οποίων οι 13.575 μόνο για συνταγογράφηση. Στο Π.Ι. Βλαχογιαννίου, όπου εντάσσονται οι οικισμοί Βλαχογιάννι, Μεγάλο Ελευθεροχώρι και Μεσοχώρι του Δ. Ελασσόνος και Δαμάσι του Δ. Τυρνάβου, κατά το 2014, ο συνολικός εξυπηρετούμενος πληθυσμός ανήλθε σε 3.875, εκ των οποίων οι 3.148 αφορούσαν, αποκλειστικά, υπηρεσίες συνταγογράφησης.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Σε ό, τι αφορά τη νοσοκομειακή περίθαλψη σε δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο επίπεδο, οι κάτοικοι του Δήμου εξυπηρετούνται από το Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας «Κουτλιμπάνειο και Τριανταφύλλειο» και το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας. Τα νοσοκομεία αυτά βρίσκονται σε απόσταση περίπου 20 χλμ από τον Τύρναβο και ο μέσος χρόνος μετάβασης σε αυτά υπολογίζεται σε 20-25 λεπτά.

Επιπλέον, στη Λάρισα και στην ευρύτερη περιοχή αυτής λειτουργούν δώδεκα (12) ιδιωτικές κλινικές, που παρέχουν υπηρεσίες υγείας στους τομείς παθολογίας, χειρουργικής, γυναικολογίας, νευρολογίας, ορθοπεδικής, και ψυχιατρικής και πέντε (5) κέντρα αποθεραπείας.

ΑΛΛΕΣ ΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Στη Δ.Κ. Τυρνάβου λειτουργεί επίσης το Οικοτροφείο Βαριάς Νοητικής Υστέρησης Τυρνάβου «ΑΝΤΙΦΩΝ» της Θεσσαλικής Εταιρείας Ψυχικής Υγείας Περίθαλψης - Αποκατάστασης (Θ.Ε.Ψ.Υ.Π.Α., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα). Στη Δ.Κ. Αμπελώνα λειτουργεί το Ίδρυμα Χρόνιων Παθήσεων «ΑΡΙΣΤΕΥΣ» (Ν.Π.Δ.Δ. του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας), το οποίο στον τομέα των υπηρεσιών που παρέχει, εξυπηρετεί το σύνολο των κατοίκων του Νομού. Επίσης, λειτουργεί και το ιδιωτικό θεραπευτήριο, Ιπποκράτειο, με στόχο την αποκατάσταση ψυχικά ασθενών.

Τέλος, συνολικά στο Δήμο λειτουργούν δεκαεπτά (17) φαρμακεία. Συγκεκριμένα, λειτουργούν 13 στη Δ.Ε. Τυρνάβου, από τα οποία τα 10 βρίσκονται στον Τύρναβο, 1 στο Αργυροπούλι, 1 στο Δαμάσι και 1 στα Πλατανούλια και τέσσερα (4) στη Δ.Ε. Αμπελώνα και συγκεκριμένα στον οικισμό του Αμπελώνα.

ΠΡΟΝΟΙΑ

Υπηρεσίες προς τους πολίτες του Δήμου Τυρνάβου στον τομέα της πρόνοιας παρέχονται μέσω των ΝΠΔΔ του Δήμου και συγκεκριμένα του Οργανισμού Κοινωνικής Πολιτικής, της Κοινωφελούς Επιχείρησης και του Δεληχείου Ιδρύματος. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν τη λειτουργία:

1. Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών
2. Κέντρων Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)
3. Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι»
4. Κέντρου Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων
5. Κοινωνικού Παντοπωλείου
6. Συμβουλευτικού σταθμού

Στο Δήμο Τυρνάβου λειτουργούν επτά (7) Παιδικοί Σταθμοί και ένας (1) Βρεφονηπιακός Σταθμός, οι οποίοι καθημερινά εξυπηρετούν εργαζόμενες μητέρες, αλλά και οικογένειες που έχουν ανάγκη φροντίδας από διάφορα κοινωνικά αίτια, εκτελώντας με αυτόν τον τρόπο σημαντικό κοινωνικό έργο. Οι Παιδικοί – Βρεφονηπιακοί Σταθμοί που λειτουργούν στο Δήμο Τυρνάβου, αναγράφονται στον Πίνακα 7.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΠΑΙΔΙΚΟΙ - ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	ΑΡΙΘ. ΠΑΙΔΙΩΝ	ΕΔΡΑ
Α΄ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	50	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ, ΤΥΡΝΑΒΟΣ
Β΄ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	42	ΆΓΙΟΣ ΓΕΔΕΩΝ, ΤΥΡΝΑΒΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	50	ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ, ΤΥΡΝΑΒΟΣ
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ	20	ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙ
ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ	12	ΔΕΝΔΡΑ
ΑΜΠΕΛΩΝΑ	62	ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ
ΔΑΜΑΣΙΟΥ	20	ΔΕΛΗΧΕΙΟ, ΔΑΜΑΣΙ
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ		
ΑΓΙΑ ΛΑΥΡΑ	33	ΑΓΙΑ ΛΑΥΡΑ, ΤΥΡΝΑΒΟΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, το μεγαλύτερο ποσοστό (40,6%) των κατοίκων του Δήμου Τυρνάβου έχουν τελειώσει μόνο το Δημοτικό Σχολείο ,δηλαδή τη στοιχειώδη εκπαίδευση. Το αμέσως επόμενο ποσοστό το κατέχουν με 17,0% αυτοί που ολοκλήρωσαν την μέση εκπαίδευση (Λύκειο-Επαγγελματικό Λύκειο). Μόλις το 6,9% του πληθυσμού είναι απόφοιτοι ανωτάτης ή ανωτέρας εκπαίδευσης, ποσοστό μικρότερο από το 7,5% εκείνων που δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση.

Στα παρακάτω γραφήματα αποτυπώνεται τη σύγκριση του Δήμου και των Δ.Ε. του, με την Επικράτεια, την Περιφέρεια και το Νομό.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8: ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ Π.Ε., ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΧΩΡΑ

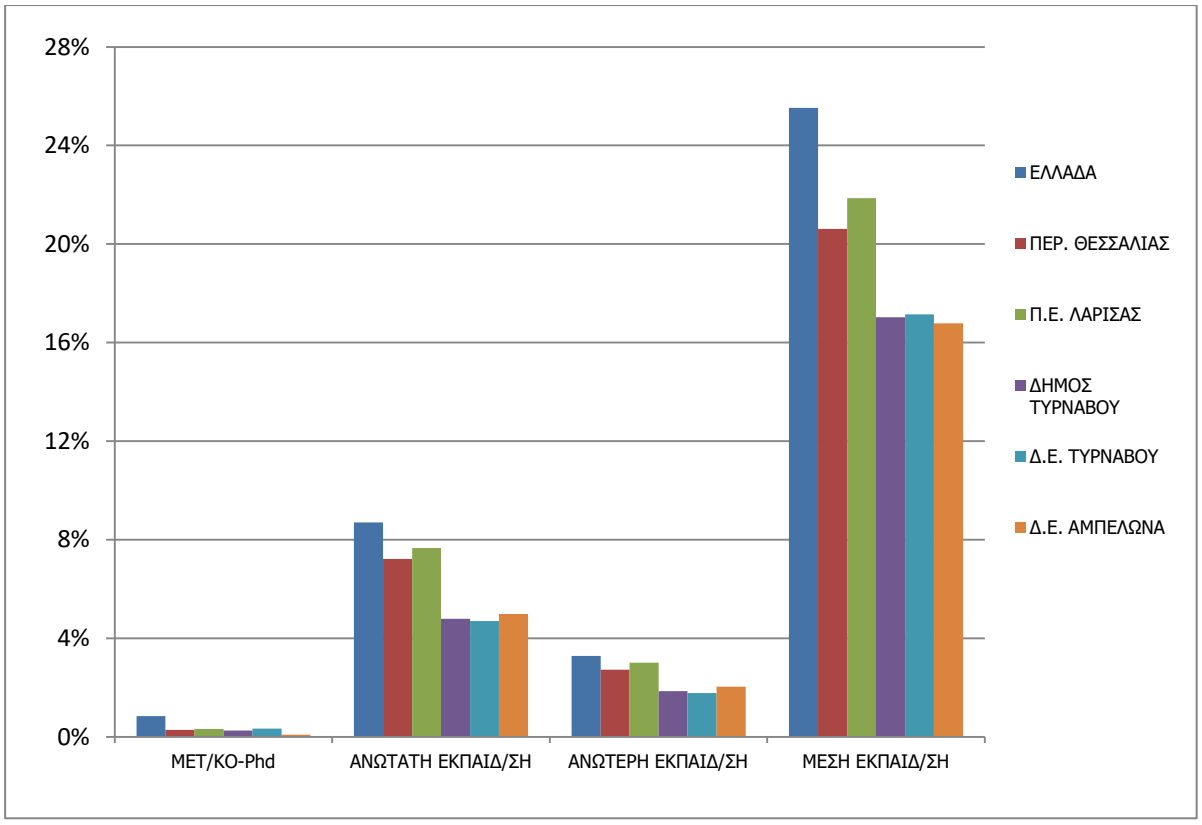

Στο παραπάνω διάγραμμα, βλέπουμε συγκριτικά τις τέσσερις υψηλότερες βαθμίδες εκπαίδευσης από επίπεδο Δ.Ε. μέχρι αυτό της χώρας. Παρατηρούμε αμέσως ότι ο Δήμος και οι Δ.Ε., υστερούν σημαντικά από τα αντίστοιχα ποσοστά των μεγαλύτερων διοικητικών διαιρέσεων. Αν και σε επίπεδο πληθυσμού, κατόχων μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου σπουδών, το επίπεδο του Δήμου δεν υπολείπεται σημαντικά, τουλάχιστον από αυτό της Περιφέρειας και της Π.Ε., σε αποφοίτους ανωτάτων σχολών (ΑΕΙ), βρίσκεται στα 2/3 των

αντίστοιχων ποσοστών τους, ενώ σε σχέση με την επικράτεια έχει σχεδόν το μισό ποσοστό. Βέβαια, πιο ενδεικτικό του χαμηλού επιπέδου μόρφωσης του Δήμου είναι το ποσοστό των αποφοίτων της μέσης εκπαίδευσης. Αν και ομοιόμορφο στις Δ.Ε., υπολείπεται από 3,6-4,8% σε επίπεδο περιφέρειας και νομού και φτάνει ως το 8,5%, στα 2/3 δηλαδή, του ποσοστού της χώρας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9: ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΒΑΘΜΙΔΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ Π.Ε., ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΧΩΡΑ

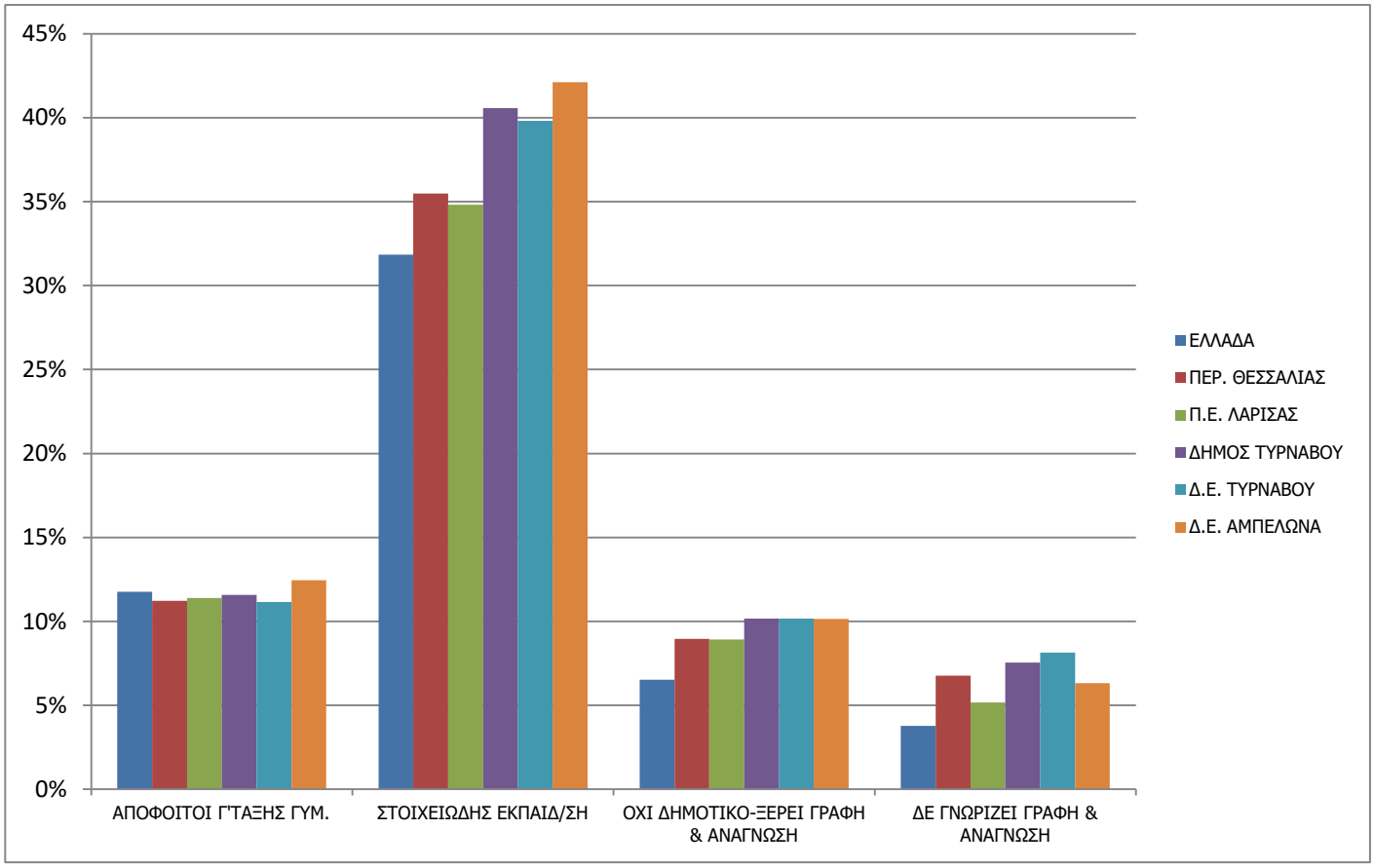

Για τις 4 χαμηλότερες βαθμίδες επιπέδου μόρφωσης, παρατηρούμε μια ομοιομορφία στους αποφοίτους της Γ’ τάξης του Γυμνασίου σε όλες τις διοικητικές διαιρέσεις (11,2-12,5%). Οι απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης (δημοτικού), είναι σημαντικά περισσότεροι στο Δήμο και στις Δ.Ε., σε σχέση με τις υπόλοιπες διοικητικές διαιρέσεις. Μάλιστα είναι σχεδόν 9% περισσότεροι απ’ ότι στην επικράτεια. Σημαντικά μεγαλύτερα είναι και τα ποσοστά στους μη αποφοιτήσαντες του δημοτικού, που ξέρουν όμως γραφή και ανάγνωση και στους αναλφάβητους. Οι πρώτοι ανέρχονται στο 10,2% του πληθυσμού, ομοιόμορφα κατανεμημένοι μεταξύ των Δ.Ε., σχεδόν 1,2% πιο μεγάλο ποσοστό απ’ ότι σε επίπεδο νομού ή Περιφέρειας, αλλά σχεδόν 4% περισσότεροι απ’ το εθνικό

ποσοστό. Οι αναλφάβητοι είναι διπλάσιοι σε αναλογία στο Δήμο Τυρνάβου, απ' ότι στη χώρα (7,5% έναντι 3,8%), με τη Δ.Ε. Τυρνάβου να φτάνει στο 8,1%.

Συμπερασματικά, το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων του Δήμου Τυρνάβου δεν καταγράφεται ιδιαίτερα υψηλό. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι τα ποσοστά χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης αναφέρονται σε ανθρώπους κυρίως μεγάλων ηλικιών και όχι στις νέες γενιές.

Στον τομέα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με στοιχεία από τη Δ/νση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Λάρισας, στη Δ.Ε. Τυρνάβου λειτουργούν συνολικά 10 Δημόσια Νηπιαγωγεία, καθώς και 8 Δημόσια Δημοτικά Σχολεία.

Ειδικότερα:

- ✓ **1ο Νηπιαγωγείο Τυρνάβου**: έχει συνολικά 31 νήπια, εκ των οποίων 6 αλλοδαπά. Το νηπιαγωγείο διαθέτει 3 αίθουσες διδασκαλίας και 2 εκπαιδευτικούς.
- ✓ **2ο Νηπιαγωγείο Τυρνάβου:** έχει συνολικά 41 νήπια, εκ των οποίων 8 αλλοδαπά. Διαθέτει 2 αίθουσες διδασκαλίας και 2 νηπιαγωγούς. Δεν υπάρχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.
- ✓ **3ο Νηπιαγωγείο Τυρνάβου:** έχει συνολικά 30 νήπια, εκ των οποίων 2 αλλοδαπά. Το νηπιαγωγείο διαθέτει 2 αίθουσες διδασκαλίας και διδάσκουν 2 εκπαιδευτικοί. Στα προβλήματα καταγράφονται η έλλειψη αίθουσας πολλαπλών εκδηλώσεων.
- ✓ **4ο Νηπιαγωγείο Τυρνάβου:** έχει συνολικά 34 νήπια (4 αλλοδαπά). Το νηπιαγωγείο διαθέτει 2 αίθουσες διδασκαλίας και 2 εκπαιδευτικούς. Δε διαθέτει δικό του ανεξάρτητο κτήριο και φιλοξενείται σε αίθουσα του 3ου δημοτικού σχολείο Τυρνάβου.
- ✓ **5ο Νηπιαγωγείο Τυρνάβου:** συστεγάζεται με το 4ο δημοτικό σχολείο Τυρνάβου. Έχει συνολικά 44 μαθητές, εκ των οποίων 4 αλλοδαποί, 2 αίθουσες διδασκαλίας και 2 εκπαιδευτικούς.
- ✓ **6ο Νηπιαγωγείο Τυρνάβου:** έχει συνολικά 41 μαθητές, εκ των οποίων περίπου 10 αλλοδαπούς. Πρόκειται για ολοήμερο νηπιαγωγείο με 2 αίθουσες διδασκαλίας και 3 εκπαιδευτικούς.
- ✓ **Νηπιαγωγείο Αργυροπουλίου**: έχει συνολικά 41 νήπια, εκ των οποίων 9 αλλοδαπά. Το νηπιαγωγείο έχει συνολικά 3 αίθουσες και διδάσκουν 2 νηπιαγωγοί. Πρόκειται για ολοήμερο νηπιαγωγείο, σε αναστολή κατά την τρέχουσα σχολική περίοδο. Εξυπηρετεί νήπια των οικισμών Αργυροπουλίου και Λυγαριάς.

- ✓ **Νηπιαγωγείο Δαμασίου**: υπάρχουν συνολικά 25 νήπια. Στεγάζεται σε καινούριο κτήριο (δημιουργήθηκε το 1996) και υπάρχουν 3 οργανικές θέσεις νηπιαγωγών.
- ✓ **Νηπιαγωγείο Δένδρων**: έχει συνολικά 12 νήπια, εκ των οποίων 5 αλλοδαποί. Πρόκειται για μονοθέσιο νηπιαγωγείο.
- ✓ **Νηπιαγωγείο Πλατανουλίων**: έχει 22 νήπια, εκ των οποίων 7 περίπου αλλοδαποί. Πρόκειται για μονοθέσιο νηπιαγωγείο.
- ✓ **1ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου**: συστεγάζεται με το 7ο δημοτικό σχολείο Τυρνάβου Σε αυτό φοιτούν συνολικά 283 μαθητές, εκ των οποίων 47 αλλοδαποί και 55 Ρομά. Διαθέτει 13 αίθουσες και διδάσκουν 29 εκπαιδευτικοί. Πρόκειται για ολοήμερο δημοτικό σχολείο (φέτος σε αναστολή), ενώ έχει και τμήμα ενισχυτικής διδασκαλίας. Στο ειδικό τμήμα ένταξής του εξυπηρετεί μαθητές τόσο από τον Τύρναβο όσο και από τους οικισμούς Αργυροπούλι και Περαχώρα.
- ✓ **2ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου**: φοιτούν συνολικά 119 μαθητές, εκ των οποίων 23 αλλοδαποί. Διαθέτει 7 αίθουσες διδασκαλίας (6 βασικές και 1 βοηθητική) και διδάσκουν συνολικά 12 εκπαιδευτικοί.
- ✓ **3ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου**: πρόκειται για ολοήμερο σχολείο στο οποίο φοιτούν 160 μαθητές, εκ των οποίων 27 Ρομά και 7 αλλοδαποί. Έχει 8 αίθουσες διδασκαλίας και διδάσκουν συνολικά 13 εκπαιδευτικοί.
- ✓ **4ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου**: συστεγάζεται με το 6ο δημοτικό σχολείο και διαθέτει μαθητικό δυναμικό 220 ατόμων, εκ των οποίων 25 αλλοδαποί και 35 Ρομά. Έχει συνολικά 24 εκπαιδευτικούς. Το σχολείο εξυπηρετεί μαθητές από τον Τύρναβο και το Κριτήρι. Δεν καταγράφονται ιδιαίτερα προβλήματα, με μοναδική εξαίρεση την έλλειψη αίθουσας εκδηλώσεων.
- ✓ **5ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου**: σε αυτοί φοιτούν συνολικά 130 μαθητές (12 αλλοδαποί και 21 Ρομά) και διδάσκουν 7 εκπαιδευτικοί. Έχει 6 αίθουσες διδασκαλίας. Εξυπηρετεί μαθητές από τον Τύρναβο και το Κριτήρι. Το σχολείο στεγάζεται σε ένα ιδιαιτέρως παλαιό κτήριο, με συνέπεια να αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα (παλιά κουφώματα, έλλειψη χώρων εκδηλώσεων, κτλ).
- ✓ **Δημοτικό Σχολείο Αργυροπουλίου**: σε αυτό φοιτούν συνολικά 115 μαθητές, εκ των οποίων 16 αλλοδαποί. Διαθέτει 6 αίθουσες διδασκαλίας, μία αίθουσα ολοημέρου και διδάσκουν 9 εκπαιδευτικοί. Εξυπηρετεί μαθητές από τους οικισμούς Αργυροπούλι και Λυγαριά. Δεν υπάρχει αίθουσα εκδηλώσεων.

- ✓ **Δημοτικό Σχολείο Δαμασίου**: σε αυτό φοιτούν συνολικά 91 μαθητές, εκ των οποίων 5 αλλοδαποί. Διαθέτει 6 αίθουσες διδασκαλίας και διδάσκουν 12 εκπαιδευτικοί. Εξυπηρετεί μαθητές μόνο από τον οικισμό Δαμάσι. Πρόκειται για ολοήμερο δημοτικό σχολείο (σε αναστολή κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο), ενώ στα κύρια προβλήματα καταγράφεται η έλλειψη αίθουσας εκδηλώσεων.
- ✓ **Δημοτικό Σχολείο Δένδρων - Πλατανουλίων**: πρόκειται για ένα ενιαίο δημοτικό, το οποίο στεγάζεται σε δύο διαφορετικά κτήρια (ένα στα Δένδρα και ένα στα Πλατανούλια), καθένα από τα οποία εξυπηρετεί διαφορετικές σχολικές τάξεις. Συνολικά φοιτούν 87 μαθητές, εκ των οποίων 32 αλλοδαποί. Έχει 8 εκπαιδευτικούς, 6 αίθουσες διδασκαλίας και εξυπηρετεί μαθητές από τους οικισμούς Δένδρα, Πλατανούλια και Αγία Σοφία. Τα κύρια προβλήματα εντοπίζονται κυρίως στην έλλειψη αιθουσών.

Στους Πίνακες 8 και 9 που ακολουθούν παρατίθενται αναλυτικά τα Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία) που λειτουργούν στη Δ.Ε. Τυρνάβου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ – ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Α/Α	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	Δ.Κ. – Τ.Κ.
1	Ν/Γ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ	41	Αργυροπούλι
2	Ν/Γ ΔΑΜΑΣΙΟΥ	25	Δαμάσι
3	Ν/Γ ΔΕΝΔΡΩΝ	12	Δένδρα
4	Ν/Γ ΠΛΑΤΑΝΟΥΛΙΩΝ	22	Πλατανούλια
5	1ο Ν/Γ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	31	Τύρναβος
6	2ο Ν/Γ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	41	Τύρναβος
7	3ο Ν/Γ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	30	Τύρναβος
8	4ο Ν/Γ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	34	Τύρναβος
9	5ο Ν/Γ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	44	Τύρναβος
10	6ο Ν/Γ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	41	Τύρναβος

ΠΗΓΗ: ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ – ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Α/Α	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	Δ.Κ. – Τ.Κ.
1	Δ.ΣΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ	115	Αργυροπούλι
2	Δ.ΣΧ. ΔΑΜΑΣΙΟΥ	91	Δαμάσι
3	Δ.ΣΧ. ΔΕΝΔΡΩΝ -	87	Δένδρα - Πλατανούλια
4	1ο Δ.ΣΧ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	283	Τύρναβος
5	2ο Δ.ΣΧ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	119	Τύρναβος
6	3ο Δ.ΣΧ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	160	Τύρναβος
7	4ο Δ.ΣΧ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	220	Τύρναβος
8	5ο Δ.ΣΧ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	130	Τύρναβος

ΠΗΓΗ: ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Στον τομέα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με στοιχεία από τη Δ/νση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λάρισας, στη Δ.Ε. Τυρνάβου λειτουργούν συνολικά τρία Δημόσια Γυμνάσια και δύο Λύκεια.

Ειδικότερα:

- ✓ **1ο Γυμνάσιο Τυρνάβου**: κατά την τρέχουσα σχολική περίοδο έχει μαθητικό δυναμικό 255 ατόμων. Διαθέτει συνολικά 11 αίθουσες διδασκαλίας και σε αυτό διδάσκουν 32 εκπαιδευτικοί. Εξυπηρετεί τους μαθητές τόσο του Τυρνάβου, όσο και του Δαμασίου. Στεγάζεται σε ένα παλαιό κτήριο, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζει αρκετά τεχνικά προβλήματα.
- ✓ **2ο Γυμνάσιο Τυρνάβου**: σε αυτό φοιτούν συνολικά 190 μαθητές, εκ των οποίων 28 αλλοδαποί και 28 Ρομά (παρακολουθούν μόνο οι 5). Διαθέτει συνολικά 13 αίθουσες διδασκαλίας και έχει 25 εκπαιδευτικούς. Επίσης, το γυμνάσιο διαθέτει εργαστήριο φυσικής, πληροφορικής, τεχνολογίας καθώς και αίθουσα βιβλιοθήκης και γυμναστήριο. Εξυπηρετεί τους μαθητές τόσο του οικισμού του Τυρνάβου, όσο και των οικισμών Πλατανούλια, Δένδρα, Αγία Σοφία και Κριτήρι.
- ✓ **Γυμνάσιο Αργυροπουλίου**: στο γυμνάσιο φοιτούν συνολικά 52 μαθητές, εκ των οποίων 12 αλλοδαποί, ενώ διδάσκουν 15 εκπαιδευτικοί. Διαθέτει 10 αίθουσες διδασκαλίας. Δεν καταγράφονται ιδιαίτερα προβλήματα.
- ✓ **ΓΕΛ Τυρνάβου**: το λύκειο Τυρνάβου έχει συνολικά 310 μαθητές, εκ των οποίων 10 αλλοδαποί. Διαθέτει 14 αίθουσες διδασκαλίας και 3 εργαστήρια (2 πληροφορικής και 1 φυσικών επιστημών). Εξυπηρετεί μαθητές από το σύνολο των οικισμών του

Δήμου Τυρνάβου. Τα κύρια προβλήματά του είναι λειτουργικά (προβλήματα θέρμανσης) και έλλειψης χώρων (π.χ. έλλειψη αίθουσας πολλαπλών χρήσεων).

- ✓ **ΕΠΑΛ Τυρνάβου:** κατά την τρέχουσα σχολική περίοδο το ΕΠΑΛ έχει 230 μαθητές, εκ των οποίων 60 περίπου είναι αλλοδαποί και 1 Ρομά. Διαθέτει 28 αίθουσες διδασκαλίας και 45 εκπαιδευτικούς. Εξυπηρετεί τόσο το σύνολο των οικισμών του Δήμου Τυρνάβου, όσο της ευρύτερης περιοχής του Νομού Λάρισας. Το σχολείο αντιμετωπίζει αρκετά κτιριακά προβλήματα (θέρμανση, φθορά στέγης, κτλ).

Στον Πίνακα 10 που ακολουθεί παρατίθενται αναλυτικά τα Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσια και Λύκεια) που λειτουργούν στη Δ.Ε. Τυρνάβου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ – ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ

Α/Α	ΓΥΜΝΑΣΙΑ - ΛΥΚΕΙΑ	ΘΕΣΕΙΣ	Δ.Κ. – Τ.Κ.
1	1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	255	Τύρναβος
2	2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	190	Τύρναβος
3	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ	52	Αργυροπούλι
4	ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	310	Τύρναβος
5	ΕΠΑΛ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	230	Τύρναβος

ΠΗΓΗ: ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Τέλος στη Δ.Ε. Τυρνάβου λειτουργεί η Δημοτική Βιβλιοθήκη του Τυρνάβου με σημαντική συλλογή, που αποτελείται από 487 βιβλία, μεγάλης ιστορικής και πολιτιστικής αξίας. Από αυτά τα 41 είναι χειρόγραφα από τον 10ο ως τον 15ο αιώνα. Τα υπόλοιπα 446 είναι παλαίτυπα και έντυπα που χρονολογούνται από τον 16ο ως τον 19ο αιώνα.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Οι συνεταιρισμοί που λειτουργούν στην περιοχή της Δ.Ε. είναι οι εξής:

- ΑΣΕΠΟΠ
- ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΔΑΜΑΣΙΟΥ
- ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥΛΙΩΝ
- ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ
- ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ
- ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΚΟΣ - ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΒΥΚΟΥΧΩΝ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΦΑΓΕΙΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Στην περιοχή του Δήμου δραστηριοποιούνται πολιτιστικοί – εξωραϊστικοί σύλλογοι, οι οποίοι είναι οι εξής:

- ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ "Η ΑΡΓΙΣΣΑ"
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥΛΙΩΝ
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΒΑΝΤΟΒΛΑΧΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΤΩΝ
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΑΜΑΣΙΟΥ

ΠΑΓΙΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Δ.Κ. – Τ.Κ. ΤΗΣ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Κατά τη διάρκεια του χρόνου οι διοργανώσεις που εκδηλώνονται στη Δ.Ε. αφορούν κυρίως εκδηλώσεις θρησκευτικού, μνημειακού χαρακτήρα καθώς επίσης και αναπαραστάσεις τελετών. Οι εκδηλώσεις αυτές παρατίθενται παρακάτω:

- Τυρναβίτικο Καρναβάλι:

Το Τυρναβίτικο Καρναβάλι έχει μια ιστορία τουλάχιστον 100 ετών. Τα τελευταία χρόνια, το Τυρναβίτικο Καρναβάλι θεωρείται το μεγαλύτερο και καλύτερο Καρναβάλι της Κεντρικής Ελλάδας και αποτελεί εκδήλωση Πανελλήνιας Εμβέλειας. Με την έναρξη του Τριωδίου ξεκινούν οι καρναβαλικές εκδηλώσεις, που διαρκούν περίπου ένα μήνα.

- Μπουρανί:

Το «Μπουρανί» στον Τύρναβο κλείνει τον κύκλο των Καρναβαλικών εκδηλώσεων και έρχεται να αναταράξει τον μονότονο ρυθμό της καθημερινότητας στην πόλη. Το ονομαστό «Μπουρανί» που είναι λέξη τούρκικη και σημαίνει λαχανόρυζο ή σπανακόρυζο είχε άλλο τρόπο παρασκευής από τους Μπουρανίτες

ΜΝΗΜΕΙΑ – ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Στα μνημεία - αξιοθέατα της περιοχής περιλαμβάνεται η πηγή της Αγίας Άννας, με το ομώνυμο ξωκλήσι, το οποίο βρίσκεται 4 χιλιόμετρα βόρεια της πόλης του Τυρνάβου. Το τοπίο είναι ειδυλλιακό με πλατάνια και μία φυσική λιμνούλα, ενώ παράλληλα προσφέρει μια πανοραμική θέα στον κάμπο.

Η λίμνη στην τοποθεσία Μάτι Τυρνάβου αποτελεί ένα ακόμη επισκέψιμο σημείο του Δήμου. Το Μάτι Τυρνάβου δύναται να αξιοποιηθεί για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως οικοτουρισμός, κατασκηνωτικός τουρισμός και άλλα. Με την ανασύσταση της λίμνης και με τα έργα εμπλουτισμού που υλοποιεί ο Δήμος, η περιοχή μπορεί να αναδειχθεί σε σημείο ιδιαίτερου αισθητικού και περιβαλλοντικού κάλλους.

Τα επισκέψιμα αρχαιολογικά μνημεία της περιοχής αφορούν την ακρόπολη της «Λειμώνης» στο Καστρί του Αργυροπουλίου, την αρχαία πόλη «Μύλες» που βρίσκεται μεταξύ των οικισμών Δαμασίου και Δαμασουλίου, τα διπλά τείχη του οχυρωμένου λόφου «Δάμασις» που βρίσκονται στην Τ.Κ. Δαμασίου.

Ο Δήμος Τυρνάβου διαθέτει μνημεία μεταβυζαντινής φύσης, όπως οι εκκλησίες του προφήτη Ηλία (τοιχογραφίες, ξυλόγλυπτο Τέμπλο, δεσποτικός θρόνος) του Αγ. Ιωάννη, των Αγ. Αναργύρων, του Αγ. Νικολάου των Βάκχων και της Αγ. Παρασκευής (με δυο χρυσές λαμπάδες αφιέρωμα του Βελή Πασά).

Αξιόλογα επισκέψιμα σημεία του Δήμου αποτελούν και τα διατηρητέα κτίρια όπως τα τουρκικά λουτρά (χαμάμ), το Τζαμί στην συνοικία «Καρατζόλ» (Τ.Κ. Αργυροπουλίου), το παλαιό Δημοτικό Κατάστημα, η κατοικία «Καράσσου», τα κτίρια «Μπάκου», «Ελπίς», «Καλακαλά», η γέφυρα του Τιταρήσιου, το Ελληνικό φυλάκιο στο Αμάρι Τυρνάβου, τα τούρκικα φυλάκια, κτλ. Η αρχιτεκτονική φυσιογνωμία των παλαιών αυτών κτιρίων έχει

παραδοσιακά στοιχεία που ανάγονται στην εποχή της τουρκοκρατίας. Τα οικήματα είναι κατασκευασμένα με πλίθους και μεγάλες αυλές. Επίσης, υπάρχουν αρκετά οικοδομήματα, τα οποία είναι επηρεασμένα από την εποχή του νεοκλασικισμού, κατασκευασμένα κυρίως με πέτρα, οι όψεις των οποίων είναι περίτεχνα διακοσμημένες με γείσα, αετώματα, κορνίζες στα ανοίγματα και γωνιοκέραμους στις απολήξεις των στεγών τους.

Στον Τύρναβο υπάρχουν τέσσερα μνημεία που τιμούν τη μνήμη των πεσόντων κατά τους ελληνοτουρκικούς πολέμους. Το πρώτο βρίσκεται στο λόφο της Βρύσης και είναι αφιερωμένο στους φονευθέντες στη μάχη της Μελούνας στις 11 Απριλίου 1897. Το δεύτερο βρίσκεται έξω από τους στρατώνες και περιέχει οστά στρατιωτών που έπεσαν στην περιοχή του Τυρνάβου κατά τον πόλεμο του 1897. Το τρίτο βρίσκεται μέσα στους στρατώνες και το τέταρτο βρίσκεται στο αλσύλλιο της Τούμπας προς τιμήν των Τυρναβιτών που έπεσαν στον πόλεμο του 1922.

Επίσης ο Δήμος διαθέτει λαογραφικό μουσείο, Δημοτική Πινακοθήκη, το Εμμανουήλειο Πνευματικό Κέντρο και το Δημοτικό Θέατρο, όπου με αξιόλογες συλλογές και δράσεις στηρίζεται και προβάλλεται το πολιτιστικό στοιχείο του Δήμου.

Επιπλέον, στο Δήμο Τυρνάβου υπάρχει το παλαιοσεισμολογικό μουσείο. Συγκεκριμένα, η τοποθεσία του είναι στην περιοχή του Τυρνάβου προς το Δαμάσι. Δυστυχώς, ενώ υπάρχει κτιριακή υποδομή δεν έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες εργασίες για να μπορεί το μουσείο να λειτουργήσει σωστά και να δέχεται επισκέπτες. Η ολοκλήρωση του μουσείου αυτού μπορεί να θεμελιώσει την ανάδειξη μιας μοναδικής- της γεωλογικής επιστήμης- παγκόσμιας κληρονομιάς. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει μόνο ένα αντίστοιχο μουσείο στον κόσμο και συγκεκριμένα στην Ιαπωνία. Το παλαιοσεισμολογικό μουσείο Τυρνάβου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα τουριστικά στοιχεία του Δήμου, όμως απαιτείται να αντληθούν πόροι για την ολοκλήρωσή του, ώστε να καταστεί επισκέψιμο και ελκυστικό τόσο για στο τουριστικό κοινό όσο και στους μαθητικούς, φοιτητικούς και επιστημονικούς κύκλους. Ειδικότερα με την ολοκλήρωση της κατασκευής του μουσείου είναι δυνατή η παρουσίαση της σεισμικής ιστορίας -των τελευταίων 30.000 ετών- ενός ενεργού ρήγματος.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Η αθλητική υποδομή της Δ.Ε. αποτελείται από χώρους με κύρια αθλητική δραστηριότητα το ποδόσφαιρο και το μπάσκετ. Οι χώροι αυτοί ανήκουν στον Καλλικρατικό Δήμο Τυρνάβου, ο οποίος και έχει την ευθύνη για τη συντήρησή τους. Η κατανομή των αθλητικών χώρων και οι αθλητικοί οργανισμοί που εξυπηρετούν ανά Δ.Κ. – Τ.Κ. είναι οι εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ

Δ.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	
Δ.Κ. ΤΥΡΝΑΒΟΥ	
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	***ΟΜΑΔΕΣ***
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	**- Π.Α.Ε. ΤΥΡΝΑΒΟΣ 2005**
ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	**- ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ (ΑΘΛΗΜΑΤΑ: ΜΠΑΣΚΕΤ, ΒΟΛΕΪ, ΣΤΙΒΟΣ)** **- Α.Σ. ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ (ΆΡΣΗ ΒΑΡΩΝ, ΠΑΛΗ)** **- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΜΑΔΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ Κ.Ε.Δ.Η.Τ. (ΜΠΑΣΚΕΤ, ΒΟΛΕΪ, ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ, ΑΜΕΑ, ΜΟΝΤΕΡΝΟΣ ΧΟΡΟΣ, ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ)**
ΓΗΠΕΔΟ ΓΑΛΑΤΟΥ – ΖΕΡΜΑ	**- Α.Ο. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)** **- Α.Ο. ΑΣΤΕΡΑΣ 2010 (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)**
ΑΓ. ΓΕΔΕΩΝ 18, ΤΥΡΝΑΒΟΣ	**- Α.Ο. ΤΚΝ (TAE KWON DO) ΤΥΡΝΑΒΟΥ**
Τ.Κ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ	
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ	**- Α.Ε. ΔΟΞΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΕΙΟΥ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)**
Τ.Κ. ΔΑΜΑΣΙΟΥ	
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΔΑΜΑΣΙΟΥ	**- Α.Ο. ΔΑΜΑΣΙΑΚΟΣ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)** **- Α.Ο. ΔΑΜΑΣΟΥΛΙΟΥ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)**
Τ.Κ. ΔΕΝΔΡΩΝ	
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΛΑΤΑΝΟΥΛΙΩΝ	**- Α.Ο. ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥΛΙΩΝ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)**

ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Στην περιοχή της Δ.Ε. δραστηριοποιούνται αθλητικά σωματεία με κύρια δραστηριότητα το ποδόσφαιρο και τη γυμναστική. Ειδικότερα δραστηριοποιούνται 9 αθλητικοί σύλλογοι ποδοσφαίρου οι οποίοι είναι οι εξής:

- ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΠΑΕ ΤΥΡΝΑΒΟΣ 2005
- ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- Α.Ο. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΥΡΝΑΒΟΥ "ΑΙΑΝΤΑΣ"
- ΙΠΠΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
- ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΣΗΣ ΒΑΡΩΝ
- ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΑΜΑΣΙΟΥ
- ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΔΟΞΑ" ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΙΟΥ
- ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΗΡΑΚΛΗΣ" ΠΛΑΤΑΝΟΥΛΙΩΝ

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ

Η ανάλυση SWOT αποτελεί εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, ώστε να ληφθούν οι απαραίτητες αποφάσεις για τον καθορισμό των στόχων που θα τεθούν στους τέσσερις αναπτυξιακούς άξονες προτεραιότητας. Κατά τη διαδικασία της SWOT ανάλυσης καταγράφονται οι δυνατότητες (**S**trengths) και τα προβλήματα/ανάγκες (**W**eaknesses) του Δήμου, καθώς και οι ευκαιρίες (**O**pportunities) και οι περιορισμοί (**T**hreats) που υπάρχουν στο εξωτερικό του περιβάλλον.

Οι δυνατότητες και τα προβλήματα/ανάγκες για την ανάλυση SWOT προκύπτουν μέσω της αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου, όπως περιγράφεται ανά άξονα προτεραιότητας του επιχειρησιακού προγράμματος και αφορούν στη δομή, την οργάνωση και τους πόρους του Δήμου, δηλαδή των στοιχείων που συγκροτούν το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου ως Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, π.χ. το φυσικό περιβάλλον, τις υποδομές, τις κοινωνικές υπηρεσίες, το πολιτιστικό περιβάλλον, την ιστορικότητα της περιοχής, το επίπεδο απασχόλησης και τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας κ.λπ.

ΕΙΚΟΝΑ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

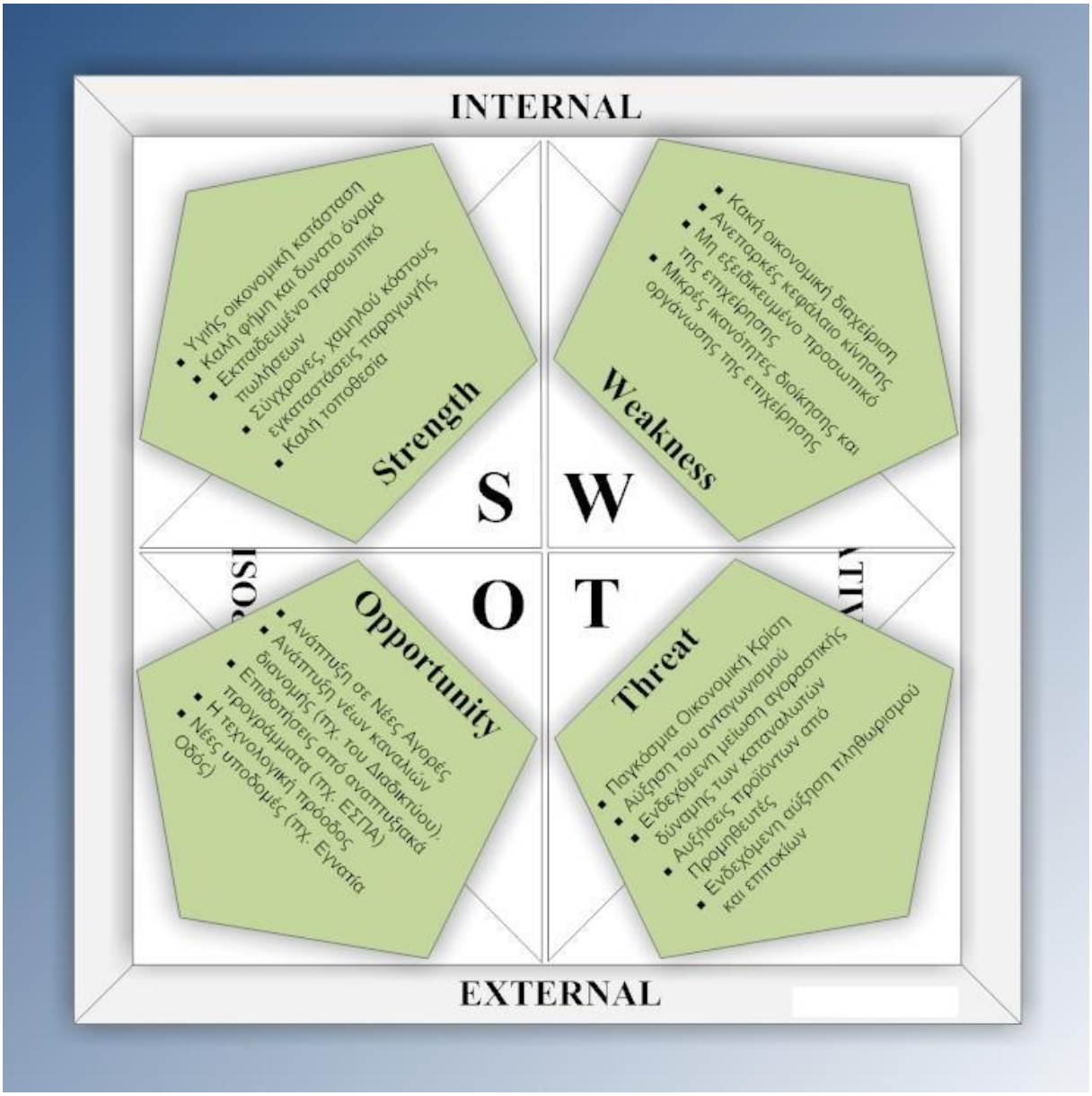

Οι ευκαιρίες και οι περιορισμοί της ανάλυσης SWOT προκύπτουν, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα από την ανάλυση των στοιχείων του εξωτερικού περιβάλλοντος, που επηρεάζουν το Δήμο σε οικονομικό, τεχνολογικό, πολιτικό – νομικό και κοινωνικό – πολιτιστικό επίπεδο. Οι παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος προσδιορίζουν τις ευκαιρίες για ανάπτυξη, που προσφέρουν παράγοντες του ίδιου του Δήμου, που όμως δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα και τη λειτουργία του και τις ευρύτερες Περιφερειακές, Εθνικές και Ευρωπαϊκές αναπτυξιακές πολιτικές, που θα πρέπει να εκμεταλλευτεί ο στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου, καθώς και τους περιορισμούς που ενδέχεται να επηρεάσουν την εφαρμογή του ΕΠ, ώστε να αντιμετωπισθούν.

Έτσι, συνδυάζοντας τις δυνατότητες και τα προβλήματα/ανάγκες του Δήμου με τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς του εξωτερικού περιβάλλοντος, όπως παρουσιάζεται στην εικόνα 4 θα προκύψουν:

- Επιταχυντικές πολιτικές (συνδυάζοντας δυνατότητες με ευκαιρίες): αποβλέπουν στην επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης και στη διατήρηση/ διεύρυνση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος ενός τομέα.
- Διαρθρωτικές πολιτικές (συνδυάζοντας προβλήματα/ανάγκες με ευκαιρίες): αντιμετωπίζουν διαχρονικές στρεβλώσεις και αναπτυξιακές στερήσεις και συμβάλουν στη διατηρησιμότητα/ βιωσιμότητα του ρυθμού τοπικής ανάπτυξης.
- Σταθεροποιητικές πολιτικές (συνδυάζοντας δυνατότητες με περιορισμούς): στοχευμένες πολιτικές, που εξουδετερώνουν ή αντισταθμίζουν συγκεκριμένες αρνητικές εξελίξεις ή τάσεις στο αναπτυξιακό περιβάλλον.
- Προληπτικές πολιτικές (συνδυάζοντας προβλήματα/ανάγκες με περιορισμούς): επιλεκτικές πολιτικές, που προλαμβάνουν και αμβλύνουν αρνητικές επιδράσεις στο ρυθμό ανάπτυξης.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στο προηγούμενο κεφάλαιο έγινε αναφορά, κυρίως, στο εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου ως οργανισμού, καθώς και σε στοιχεία του εξωτερικού του περιβάλλοντος, που επηρεάζουν τη λειτουργία του Δήμου και ωστόσο, εντοπίζονται στα διοικητικά του όρια. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται το εξωτερικό περιβάλλον, στοιχεία που επηρεάζουν τη διαμόρφωση πολιτικών ανάπτυξης του Δήμου και προέρχονται από παράγοντες εκτός των διοικητικών του ορίων.

3.1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ «ΕΥΡΩΠΗ 2020» - ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ 2014- 2020

Η Ευρωπαϊκή Ένωση καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να ξεπεράσει την κρίση και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μια πιο ανταγωνιστική οικονομία με περισσότερες θέσεις εργασίας. Στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η προαγωγή μιας ανάπτυξης, έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας. Η στρατηγική επικεντρώνεται σε πέντε φιλόδοξους στόχους στους τομείς της απασχόλησης, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης, της μείωσης της φτώχειας και του κλίματος/της ενέργειας. Η επίτευξη αυτών των στόχων συνδέεται άμεσα με τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά (ΕΚΤ, ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής) και τα Επενδυτικά Ταμεία (ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ) και καταδεικνύει τις προσπάθειες που πρέπει να καταβληθούν και την απόσταση που πρέπει να καλυφθεί στη χώρα μας.

Για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «ΕΥΡΩΠΗ 2020» εκπονήθηκαν τα Εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα της νέας προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020, τα οποία και εγκρίθηκαν πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) αποτελούνται από επτά (7) εθνικά:

1. ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
2. ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»
3. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
4. «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»
5. «Αγροτική Ανάπτυξη»
6. «Αλιεία και Θάλασσα»

7. «Τεχνική βοήθεια»

και δεκατρία (13) περιφερειακά ΕΠ.

Για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των διαρθρωτικών πόρων της ΕΕ, ο Δήμος Τυρνάβου θα πρέπει να συντονίσει της προτεραιότητές του με αυτές των εθνικών επιχειρησιακών και να επιτύχει τη μέγιστη δυνατή ωριμότητα έργων, με στόχο την επίτευξη των έντεκα θεματικών στόχων, που περιγράφονται στο νέο ΕΣΠΑ. Βασικές προϋποθέσεις για την απορρόφηση των Ευρωπαϊκών πόρων είναι η ύπαρξη ολοκληρωμένου σχεδιασμού τοπικής ανάπτυξης, ο οποίος να περιλαμβάνει όλες τις παρεμβάσεις (έργα, δράσεις, δομές), αλλά και τις απαραίτητες συνεργασίες για την επίτευξη των στόχων του.

3.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας (ΠΠ.Χ.ΣΑΑ Θεσσαλίας) εγκρίθηκε το 2003 (ΦΕΚ1484/Β/10-10-2003). Την περίοδο αυτή ολοκληρώνεται η αναθεώρηση του ΠΠ.Χ.ΣΑΑ Θεσσαλίας, καθώς το αναθεωρημένο σχέδιο βρίσκεται σε διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης. Με βάση τα υπό διαβούλευση κείμενα του αναθεωρημένου ΠΠ.Χ.ΣΑΑ Θεσσαλίας, βασικά προβλήματα – κίνδυνοι, που εντοπίζονται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας είναι:

- Υψηλή συμμετοχή πρωτογενούς τομέα στην παραγωγική βάση.
- Ανεπαρκής προσαρμογή στην αγορά.
- Παραδοσιακή κλαδική διάρθρωση μεταποίησης.
- Σχετικά αδύναμος τριτογενής τομέας.
- Περιορισμένη διείσδυση της Κοινωνίας της Πληροφορίας.
- Επιβάρυνση παράκτιων ζωνών με άναρχη δόμηση.
- Αύξηση των οικιστικών πιέσεων στις τουριστικές και περιαστικές ζώνες.

Το ΠΠ.Χ.ΣΑΑ Θεσσαλίας στοχεύει:

- Στην ενίσχυση του ρόλου της Περιφέρειας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, με την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει.
- Στην προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης της Περιφέρειας, σύμφωνα με τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές της.

- Στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, την πρόληψη της ρύπανσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.
- Στον περιορισμό της διάσπαρτης δόμησης, τη χωροθέτηση οργανωμένων υποδοχέων και την αποφυγή συγκρούσεων μεταξύ των χρήσεων.
- Στην ανάπτυξη της μεταφορικής και των λοιπών υποδομών, ανάλογα με τις ανάγκες της Περιφέρειας και των επιμέρους ενοτήτων.

Στο αναθεωρημένο ΠΠ.Χ.ΣΑΑ (άρθρο 19) καθορίζονται προτεραιότητες για τις απαραίτητες ενέργειες και τα έργα σχετικά με τον σχεδιασμό, τις χρήσεις γης και τη χωρική οργάνωση του παραγωγικού συστήματος, καθώς και τις υποδομές (άρθρο 18).

3.3. ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΓΠΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Οι βασικές αναπτυξιακές κατευθύνσεις για το Δήμο Τυρνάβου, σύμφωνα με τη μελέτη αναθεώρησης των δύο (2) ΓΠΣ της Δ.Ε. Τυρνάβου και Δ.Ε. Αμπελώνα είναι:

- Προστασία, διαχείριση και αποφυγή ρύπανσης των φυσικών πόρων (δασικός πλούτος, γεωργική γη, αρχαιολογικοί χώροι, περιοχές δικτύου Natura 2000, υγρότοποι), με λήψη μέτρων ελέγχου χρήσεων και αντιρρύπανσης, καθώς και επιβολή περιβαλλοντικών περιορισμών.
- Αξιοποίησή των φυσικών πόρων για την ανάπτυξη και άλλων συμβατών δραστηριοτήτων, όπως π.χ. εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Συγκεκριμένα, τέτοιου είδους ήπιων μορφών τουρισμού αποτελούν ο αγροτουρισμός, ο περιηγητικός, ο πεζοπορικός και ο πολιτιστικός τουρισμός.
- Ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων με μέτρα ενσωμάτωσης σε δίκτυα ενιαίων φυσικών (δάση, ρέματα, ορεινές περιοχές) και πολιτιστικών διαδρομών. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στη βελτίωση και την επέκταση της υπάρχουσας πολιτιστικής και κοινωνικής υποδομής, για την προβολή και την ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας της περιοχής.
- Βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος στους υφιστάμενους οικιστικούς υποδοχείς. Ειδικότερα, πρέπει να επιτευχθεί η βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών. Βασική είναι η επανιεράρχηση – επέκταση – αναβάθμιση του οδικού δικτύου και του μεταφορικού συστήματος της

περιοχής του Δήμου. Ο οικισμός του Τυρνάβου θα πρέπει να αναδειχθεί ως οικιστικό κέντρο 3ου επιπέδου, διοικητικό κέντρο και κέντρο παροχής υπηρεσιών.

- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που διαθέτει η περιοχή για τη χωροθέτηση επιχειρήσεων του δευτερογενούς (εργαστήρια, μεταποίηση) και του τριτογενούς (εμπόριο, χονδρεμπόριο) τομέα, λόγω της γειτνίασής της με την πόλη της Λάρισας και τον ΠΑΘΕ.
- Δημιουργία υποδοχέων παραγωγικών δραστηριοτήτων για τη χωρική οργάνωση του μεταποιητικού τομέα, βιοτεχνίας – βιομηχανίας χαμηλής και μέσης όχλησης και χονδρεμπορίου.
- Διατήρηση της γεωργικής γης πρώτης προτεραιότητας και ολοκλήρωση των προγραμματισμένων έργων υποδομής. Η ανάπτυξη των άλλων παραγωγικών χρήσεων θα πρέπει να γίνεται οργανωμένα, έτσι ώστε να αποφεύγεται η σπατάλη γεωργικής γης.
- Αξιοποίηση των μη καλλιεργούμενων γεωργικών εκτάσεων για την εγκατάσταση συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως λόγου χάρη αιολική, φωτοβολταϊκά συστήματα σύμφωνα με το ΕΠ.Χ.ΣΑΑ, για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.
- Σχεδιασμός οργανωμένων κτηνοτροφικών ζωνών, ώστε να συγκεντρωθούν οι γεωργο-κτηνοτροφικές επιχειρήσεις για τον περιορισμό της ρύπανσης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα.

3.4. ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η παρούσα ενότητα επιχειρεί μια συνολική αξιολόγηση των όσων αναλυτικά περιγράφηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, με σκοπό τον εντοπισμό των κρίσιμων προς διαχείριση ζητημάτων σε κάθε τομέα πολιτικής. Τα κρίσιμα αυτά ζητήματα ομαδοποιούνται στους παρακάτω τρεις θεματικούς άξονες, ακολουθώντας την ανάλυση που προηγήθηκε :

Α. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Β. Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

Γ. Τοπική οικονομία και απασχόληση

Επιπλέον, η οργάνωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των νομικών του προσώπων αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων σε όλους τους τομείς παρέμβασης. Επομένως, ο τέταρτος τομέας ανάλυσης κρίσιμων ζητημάτων είναι το:

Δ. Εσωτερικό περιβάλλον

Τα κρίσιμα ζητήματα κάθε θεματικού τομέα προκύπτουν μετά την ανάλυση SWOT, που εξετάζει τις δυνατότητες, τα προβλήματα/ανάγκες, τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς. Γενικά, ως κρίσιμα ζητήματα πρέπει να θεωρούνται τα ολιγάριθμα και σημαντικά, στρατηγικής σημασίας, προβλήματα (ανάγκες) της περιοχής του Δήμου, τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά προτεραιότητα την επόμενη περίοδο, αξιοποιώντας τις σχετικές δυνατότητες και ευκαιρίες, προκειμένου να εκπληρώσει καλύτερα την αποστολή του.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΠΙΝΑΚΑΣ SWOT				
ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	**ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ**	**ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ**	**ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ**	**ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ**
ΠΡΩΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ				
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ – ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	• Έλλειψη καταγραφής και συστηματικής παρακολούθησης των φυσικών πόρων του Δήμου. • Άγνωστη κατάσταση προστασίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. • Προβλήματα ρύπανσης (νιτρορύπανσης) από την εντατική χρήση της γεωργικής γης. • Ελλιπής στελέχωση του Τμήματος Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας.	• Έλλειψη βασικών υποδομών εξυπηρέτησης και φιλοξενίας στις ορεινές περιοχές. • Υδροδότηση και προσβασιμότητα ορεινών περιοχών και κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων. • Θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.	• Αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας στις πεδινές περιοχές του Δήμου. • Ορεινές περιοχές στους πρόποδες του Κάτω Ολύμπου και του όρους Ζάρκου. • Καλή ποσοτική και ποιοτική κατάσταση του καρστικού υδροφορέα Δαμασίου–Τίτανου. • Σημαντική παρουσία υδάτινου στοιχείου, πλούσιοι φυσικοί πόροι σε χλωρίδα και πανίδα (περιοχές Natura ανακηρυγμένοι, βιότοποι & καταφύγια ζωής).	• Προώθηση της δημιουργίας ενιαίων δικτύων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, οργάνωση χώρων και διαδρομών, ανάδειξη και αξιοποίησή τους με συνεργασία των αρμόδιων αρχών στο πλαίσιο του Αναθεωρημένου ΠΣΧΑΑ. • Χρηματοδοτήσεις μέσω ΠΑΑ 2014 - 2020

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ Ύδρευση – Αποχέτευση-Διαχείριση Ομβρίων	• Ολοκλήρωση αποχετευτικού δικτύου Τυρνάβου. • Διαχείριση λυμάτων ΤΚ Δαμασίου. • Διαχείριση ομβρίων και αντιπλημμυρική θωράκιση του Δήμου. • Έλλειψη προσωπικού στην τεχνική υπηρεσία της ΔΕΥΑΤ. • Πρόβλημα εισπραξιμότητας οφειλών ύδρευσης / Αποχέτευσης.	• Έλλειψη χρηματοδοτικών εργαλείων για έργα αποχέτευσης και ΕΕΛ σε οικισμούς Δ΄ προτεραιότητας. • Οικονομική κατάσταση δημοτών λόγω της κρίσης.	• Ύπαρξη δικτύου ύδρευσης σε όλους τους οικισμούς. • Ύπαρξη δικτύου αποχέτευσης και ΕΕΛ σε οικισμούς έως Γ’ προτεραιότητας. • Εμπειρία τεχνικής υπηρεσίας ΔΕΥΑΤ σε θέματα ύδρευσης/ αποχέτευσης και διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων έργων. • Καλή ποσοτική και ποιοτική κατάσταση του καρστικού υδροφορέα Δαμασίου–Τίτανου.	• Διακανονισμός οφειλών ύδρευσης / αποχέτευσης. • Δράσεις για το πόσιμο νερό, ορθολογική και αποδοτική διαχείριση υδάτων που προκύπτουν από τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής στο ΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020. • Χρηματοδότηση μέσω ΠΑΑ 2014 - 2020
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ Άρδευση	• Έλλειψη ολοκληρωμένης πολιτικής ορθολογικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων της περιοχής. • Ανεπαρκής παρακολούθηση / εποπτεία διαχείρισης αρδευτικού νερού από το Δήμο. • Ελλιπής ενημέρωση πολιτών για την εξοικονόμηση νερού.	• Περιορισμένη συμμετοχή αγροτών στα συλλογικά δίκτυα άρδευσης των ΤΟΕΒ. • Άρδευση από ιδιωτικές γεωτρήσεις. • Δεν έχει ξεκινήσει η εξειδίκευση και εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων στα Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων	• Εκτεταμένα συλλογικά δίκτυα ΤΟΕΒ στην περιοχή του Δήμου. • Εμπειρία ΤΟΕΒ στη διαχείριση του αρδευτικού νερού. • Ορθολογική αξιοποίηση του δικτύου πηγών του ΤΟΕΒ Μάτι Τυρνάβου. • Ορθολογική αξιοποίηση του υφιστάμενου αρδευτικού καναλιού Δαμασίου.	• Ελαχιστοποίηση ενεργειακού κόστους γεωτρήσεων – αντλιοστασίων με εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού (net metering). • Χρήση των στοιχείων του ΕΜΣΥ για τον εξορθολογισμό της διαχείρισης αρδευτικού νερού.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΔΙΚΤΥΩΝ Ενέργεια - ΑΠΕ	• Πλήρης εξάρτηση από παραδοσιακές πηγές ενέργειας. • Απουσία προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας σε σχολεία, γήπεδα και δημοτικά κτήρια. • Ελλιπής καταγραφή και παρακολούθηση της κατανάλωσης ενέργειας του Δήμου. • Έλλειψη σχεδιασμού για την εξοικονόμηση και την ορθολογική διαχείριση ενέργειας στο Δήμο.	• Επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου της ΔΕΠΑ Θεσσαλίας στο Δήμο Τυρνάβου.	• Επαρκής κάλυψη ηλεκτροδότησης από το δίκτυο της ΔΕΗ. • Χρήση λαμπτήρων εξοικονόμησης ενέργειας στα δημόσια κτήρια και το δημόσιο χώρο.	• Χρηματοδότηση Δήμων για έργα εξοικονόμησης ενέργειας σε δημοτικά κτήρια και ηλεκτροφωτισμό από το νέο ΕΣΠΑ. • Μεγάλο ενδιαφέρον ιδιωτών για ανάπτυξη ΑΠΕ.
ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ	• Ελλιπής διαχείριση ογκωδών αποβλήτων και απόβλητων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) • Εξορθολογισμός και μείωση κόστους συλλογής και αποκομιδής απορριμμάτων.	• Η χαμηλή συμμετοχή των κατοίκων του Δήμου στην ανακύκλωση συσκευασιών. • Έλλειψη συνεργασίας με όμορους Δήμους.	• Συμμετοχή στο σύστημα μπλε κάδων της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (Ε.Ε.Α.Α.) μέσω του ΦΟΔΣΑ Ν. Λάρισας. • Συμμετοχή στο πρόγραμμα ανακύκλωσης κενών συσκευασιών φυτοπροστατευτικών προϊόντων του ΕΣΥΦ μέσω του ΦΟΔΣΑ.	• Σημαντικές ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014- 2020. • Προώθηση οικιακής κομποστοποίησης. • Δημιουργία δημοτικής μονάδας επεξεργασίας βιοαποβλήτων. • Δημιουργία πράσινων σημείων.

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ	• Έλλειψη ψηφιακών δεδομένων για την εφαρμογή των υφιστάμενων ρυμοτομικών σχεδίων σε τμήματα των οικισμών Τυρνάβου και Αμπελώνα. • Έλλειψη πόρων και προσωπικού για τη διαχείριση-συντήρηση χώρων πρασίνου. • Ελλιπής στελέχωση Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών και Πολεοδομίας.	• Δεν προβλέπεται θεσμοθέτηση ειδικών χρήσεων παραπλεύρως του οδικού άξονα Τυρνάβου – Αμπελώνα. • Μεγάλο τμήμα του Δήμου εντοπίζεται εντός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura. • Ασάφεια και πολυδιάσπαση νομοθετικού πλαισίου.	• Ύπαρξη σημαντικών και σε καλή κατάσταση χώρων περιαστικού πρασίνου. • Ύπαρξη πλήθους κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου στους οικισμούς Αμπελώνα και Τυρνάβου, καθώς και στους περισσότερους οικισμούς. • Ύπαρξη ικανοποιητικού βαθμού σχεδιασμού πολεοδομικής ανάπτυξης του Δήμου.	• Από το αναθεωρημένο ΠΠ.Χ.ΣΑΑ: Κατάρτιση Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) – Περιοχή Κριτήρι.
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΟΔΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ – ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	• Αδιάνοιχτες οδοί εντός του οικισμού του Τυρνάβου. • Έλλειψη δικτύου ποδηλατόδρομων. • Έλλειψη αστικής και δημοτικής συγκοινωνίας. • Ανάγκη συντήρησης, διαγράμμισης και σήμανσης κατά τόπους του οδικού δικτύου. • Αγροτική Οδοποιία.	• Περιορισμένοι πόροι για τη χρηματοδότηση κατασκευής τοπικού δικτύου οδών από το νέο ΕΣΠΑ. • Συντονισμός αρμόδιων φορέων για τη σύνδεση του Τυρνάβου με την ΕΟ 3.	• Οδική σύνδεση με Λάρισα και ΠΑΘΕ. • Καλή οδική σύνδεση μεταξύ οικισμών. • Αξιοποίηση της Μελέτης Ήπιας Κινητικότητας για την ανάπτυξη δικτύου ποδηλατοδρόμων στον Τύρναβο.	• Σιδηροδρομικό Δίκτυο, επιβατικός και εμπορευματικός σταθμός Λάρισας. • Αξιοποίηση σύνδεσης Τυρνάβου–Αμπελώνα (τμήμα της οδού που συνδέει την εθνική οδό Λάρισας-Κοζάνης με την ΠΑΘΕ). • Αξιοποίηση σύνδεσης Τυρνάβου – Αμπελώνα.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ				
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΝΟΙΑ)	• Η έλλειψη ενιαίου σχεδιασμού και προγραμματισμού κοινωνικών πολιτικών στο Δήμο. • Ελλιπής συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενιαίας κοινωνικής πολιτικής, με σκοπό την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων. • Η έλλειψη συστήματος παρακολούθησης, που να δίνει τη δυνατότητα καλύτερης διαχείρισης και εξαγωγής στατιστικών στοιχείων για τις ευάλωτες ομάδες. • Ο ανεπαρκής αριθμός βρεφονηπιακών σταθμών.	• Η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας και η ανεπαρκής κάλυψη των φτωχότερων πολιτών από το ισχύον σύστημα κοινωνικής προστασίας. • Το μη αξιόπιστο φορολογικό σύστημα που δεν εγγυάται την ασφαλή αναγνώριση των φτωχότερων πολιτών. • Υψηλό ποσοστό μεταναστών και ΡΟΜΑ (περίπου15% του πληθυσμού) που χρήζουν κοινωνικής ένταξης. • Ελλιπής συνεργασία και γενικότερα δικτύωση μεταξύ του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής.	• Η υπάρχουσα κτηριακή υποδομή στέγασης των κοινωνικών υπηρεσιών. • Η λειτουργία κοινωνικών υπηρεσιών (Βοήθεια στο σπίτι, ΚΑΠΗ, κοινωνικό παντοπωλείο, κοινωνικό φροντιστήριο). • Η λειτουργία του «κέντρου στήριξης ΡΟΜΑ και ευπαθών ομάδων».	• Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού δομών πρωτοβάθμιας υγείας. • Η λειτουργία του Κέντρου αποκατάστασης ατόμων με ειδικές ανάγκες «Ο Αντιφών». • Η λειτουργία του θεραπευτηρίου χρόνιων παθήσεων «Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣ». • Η λειτουργία του «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ». • Η προοπτική συνεργασίας με άλλους φορείς της περιοχής και η ενίσχυση της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού. • Σημαντικές ευκαιρίες χρηματοδότησης κοινωνικών δράσεων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	• Προβλήματα υλικοτεχνικής υποδομής στα περισσότερα σχολεία του Δήμου. • Στέγαση Μουσικής σχολής σε ακατάλληλο κτήριο. • Απαραίτητη η ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτηρίων. • Υποστελέχωση του αυτοτελούς τμήματος κοινωνικής προστασίας, παιδείας και πολιτισμού.	• Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων της περιοχής του Δήμου. • Ο περιορισμός των προσλήψεων εκπαιδευτικού και βοηθητικού προσωπικού.	• Λειτουργία τάξεων υποδοχής για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες του Δήμου, μέσω του ΕΣΠΑ 2007-2013. • Έναρξη λειτουργίας σχολείου 2ης ευκαιρίας το σχολικό έτος 2015-2016. • Ώριμες μελέτες για την ενεργειακή αναβάθμιση των σχολείων. • Επάρκεια σε κτηριακές υποδομές, με μικρές εξαιρέσεις (π.χ. ΔΣ Δένδρων – Πλατανουλίων).	• Εκπαιδευτικά προγράμματα ευπαθών ομάδων και δια βίου μάθησης στο νέο ΕΣΠΑ. • Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα στην Π.Ε. Λάρισας. • Προγράμματα κοινωφελούς εργασίας για την εξασφάλιση βοηθητικού προσωπικού και τη συντήρηση των σχολειών.
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	• Η έλλειψη ενιαίου σχεδιασμού και προγραμματισμού πολιτιστικής πολιτικής στο Δήμο. • Αδυναμία φύλαξης και συντήρησης των κλειστών και ανοικτών χώρων πολιτισμού. • Μικρή προβολή των πολιτιστικών γεγονότων.	• Έλλειψη οικονομικών πόρων από κρατικό προϋπολογισμό. • Αποσπασματική συνεργασία πολιτιστικών συλλόγων με το Δήμο.	• Ικανότητα διοργάνωσης και ανάπτυξης σημαντικών πολιτιστικών δράσεων. • Σημαντικές πολιτιστικές υποδομές. • Πλήθος Αρχαιολογικών Χώρων – Μνημείων. • Αξιόλογοι χώροι αναψυχής. • Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου. • Σημαντικά πολιτιστικά γεγονότα.	• Δικτύωση και συνεργασία στο πλαίσιο Ευρωπαϊκών προγραμμάτων. • Ύπαρξη σημαντικού αριθμού πολιτιστικών συλλόγων. • Συνεργασίες με διάφορους φορείς.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	• Παλαιωμένες υποδομές (π.χ. δημοτικό στάδιο Τυρνάβου, γήπεδο Αμπελώνα), μη ολοκληρωμένες υποδομές (π.χ. κλειστό Κολυμβητήριο Τυρνάβου), κακή χρήση, συντήρηση και αυθαίρετες κατασκευές των αθλητικών εγκαταστάσεων. • Αναγκαιότητα ορθολογικότερου προγραμματισμού και αξιοποίησης των αθλητικών εγκαταστάσεων.	• Η δυσκολία εξασφάλισης χρηματοδότησης για τη σωστή λειτουργία του σημαντικού αριθμού των αθλητικών εγκαταστάσεων. • Αδυναμία συνεισφοράς των αθλητικών συλλόγων στη συντήρηση των αθλητικών εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούν.	• Νέες αθλητικές εκδηλώσεις. • Σημαντικός αριθμός αθλητικών υποδομών. • Διοργάνωση προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.	• Σημαντικός αριθμός αθλητικών συλλόγων. • Η δυνατότητα χρηματοδότησης αθλητικών εγκαταστάσεων, με την ενεργειακή αναβάθμιση τους μέσω του ΕΣΠΑ. • Συνεργασίες με άλλους φορείς.
ΤΡΙΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ				
	• Στελέχωση μόνο με ένα υπάλληλο του Αυτοτελούς Τμήματος Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης.	• Η οικονομική ύφεση στην Ελλάδα. • Οι πολιτικές λιτότητας που συμπίεσαν το	• Η εμπειρία του Δήμου από τη συμμετοχή του σε συμπράξεις για την υλοποίηση σχεδίων στο πλαίσιο των προγραμμάτων:	• Ισχυρός πρωτογενής και δευτερογενής τομέας.

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	• Μη ολοκλήρωση της μελέτης αναθεώρησης των ΓΠΣ Τυρνάβου και Αμπελώνα. • Αναγκαιότητα ολοκλήρωσης υποδομών.	διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα με πολλές συνέπειες στην τοπική οικονομία και απασχόληση (προβλήματα βιωσιμότητας τοπικών επιχειρήσεων). • Ο περιορισμός των προσλήψεων προσωπικού σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. • Ελλιπής συνεργασία και γενικότερα δικτύωση μεταξύ των Επιχειρήσεων και του Δήμου. • Έλλειψη φορέα για την αναγνώριση, ανάδειξη και προώθηση των προϊόντων της περιοχής.	α) ΤΟΠΣΑ β) ΤΟΠ ΕΚΟ • Αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας στις πεδινές περιοχές του Δήμου.	• Αξιόλογο πολιτιστικό και φυσικό απόθεμα για την ανάπτυξη του τουρισμού. • Ανταγωνιστικά τοπικά προϊόντα. • Επιχειρησιακά προγράμματα νέου ΕΣΠΑ- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΑΑ 2014-2020.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ				
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	• Αποσπασματικός επιχειρησιακός προγραμματισμός και έλλειψη παρακολούθησης υλοποίησης του. • Η απουσία καταγραφής των αρμοδιοτήτων και απαιτήσεων των θέσεων εργασίας κάθε οργανωτικής μονάδας. • Η μικρή συμμετοχή του Δήμου σε διαδημοτικές συνεργασίες, κοινωνικά, πολιτιστικά και άλλα δίκτυα.	• Το διαρκώς μεταβαλλόμενο εξωτερικό περιβάλλον και οι αυξημένες διοικητικές διαδικασίες που επιβάλλονται από την κεντρική διοίκηση.	• Η λειτουργία αποκεντρωμένων υπηρεσιών στη Δ.Ε. Αμπελώνα, στις οποίες ο πολίτης έχει άμεση και εύκολη πρόσβαση. •	• Θέσπιση της ΚΥΑ 41179/2014 για την εκπόνηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. • Ύπαρξη σαφούς νομοθετικού πλαισίου για τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με άλλους δημόσιους φορείς. • Σύστημα διοίκησης ποιότητας, διοίκησης μέσων στόχων σε εφαρμογή του Ν.3230/2004.
ΣΤΕΛΕΧΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	• Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για τη στελέχωση ορισμένων τμημάτων των ΔΥ και ΝΠ.	• Πάγωμα των προσλήψεων από την Κεντρική Διοίκηση. • Απουσία αξιολόγησης και κινήτρων	• Συμμετοχή του προσωπικού σε εκπαιδευτικά σεμινάρια. • Ικανός αριθμός υπαλλήλων που διαθέτουν αυξημένα τυπικά προσόντα (ΠΕ, ΤΕ, μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών).	• Η δυνατότητα επιμόρφωσης του προσωπικού από το Περιφερειακό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	• Έλλειψη προσωπικού στα αρμόδια τμήματα. • Έλλειψη, γενικότερα, συστημάτων λειτουργίας του Δήμου και εργαλείων προγραμματισμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των διαδικασιών που ακολουθούνται ως προς την αποτελεσματικότητά τους. • Απουσία θεσμοθετημένης επικοινωνίας και ελλιπής συνεργασία μεταξύ Τμημάτων & Δ/νσεων. • Ανυπαρξία ιστοσελίδων των ΝΠ. • Έλλειψη δωρεάν παροχής ασύρματου διαδικτύου. • Ελλιπής εφαρμογή συστήματος ηλεκτρονικής υπογραφής δημοσίων εγγράφων.	• Χαμηλό ποσοστό πρόσβασης των νοικοκυριών στο διαδίκτυο (25%). • Περιορισμένη συμμετοχή των δημοτών στη δημόσια διαβούλευση. • Μειωμένοι οικονομικοί πόροι.	• Εφαρμογή συστήματος Ηλεκτρονικών Διαγωνισμών Προμηθειών και παροχής υπηρεσιών. • Η διαχειριστική επάρκεια που διαθέτει ο Δήμος και η ΔΕΥΑΤ για την υλοποίηση προγραμμάτων ΕΣΠΑ. • Η ύπαρξη ιστοσελίδας του Δήμου.	• Η ύπαρξη νομοθετικών προβλέψεων για την χρήση των νέων τεχνολογιών στη δημόσια διοίκηση προς όφελος του πολίτη. • Αξιοποίηση σημαντικών πόρων από τη νέα προγραμματική περίοδο 2020.

ΚΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	• Απαρχαιωμένος και γερασμένος στόλος οχημάτων /μηχανημάτων με ασύμφορη λειτουργία. • Έλλειψη τεχνικού προσωπικού συντήρησης εξοπλισμού, πρόληψης φθορών, εκτίμησης και επιδιόρθωσης βλαβών. • Έλλειψη προσβασιμότητας για ΑμεΑ. • Ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων.	• Έλλειψη κονδυλίων για την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής του Δήμου.	• Σημαντικός βαθμός επάρκειας χώρων για τη φιλοξενία των εργαζομένων. • Κανονισμοί παραχώρησης και χρήσης.	• Αξιοποίηση πόρων από τη νέα προγραμματική περίοδο για ενεργειακή αναβάθμιση στο τομεακό και περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	• Εξορθολογισμός δαπανών. • Ελλιπές προσωπικό. • Αδυναμία είσπραξης βεβαιωμένων οφειλών και ανταποδοτικών τελών. • Ελλιπής κανονισμός παραχώρησης χρήσης δημόσιων χώρων. • Χαμηλός βαθμός αξιοποίησης δημόσιας περιουσίας.	• Η σημαντική μείωση της τακτικής χρηματοδότησης. • Η Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, το Ελεγκτικό, η Αποκεντρωμένη Αυτοδιοίκηση, ως ελεγκτικοί μηχανισμοί.	• Σημαντική ακίνητη περιουσία, ιδίως αγροτεμαχίων.	• Στροφή προς την αγροτική οικονομία για την αξιοποίηση των αγροτεμαχίων.

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το όραμα του Δήμου Τυρνάβου, με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, τις ευρωπαϊκές και εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, καθώς και όλες τις παραμέτρους που επηρεάζουν την εξέλιξή του, συγκροτείται από το τρίπτυχο της άνθησης της οικονομίας, της κοινωνικής συνοχής και της περιβαλλοντικής προστασίας και αποσκοπεί στην ανάδειξη και διατήρηση των τομέων που μπορούν να αναγνωρίζονται ως χαρακτηριστικά στοιχεία της ταυτότητας της περιοχής.

Η **πρώτη πρόταση** για το Δήμο Τυρνάβου αφορά την ανάπτυξη και προώθηση του θεματικού αγροτουρισμού με τη δημιουργία Θεματικού Πάρκου, κατάλληλου ώστε να αναδεικνύει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και προϊόντα του Δήμου καθώς και τη δημιουργία δράσεων για την εκπαίδευση και διασκέδαση του κοινού.

Το έργο κατασκευής Θεματικού Πάρκου εκπαίδευσης και αναψυχής σε δημόσιο ακίνητο αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία, κατά την οποία απαιτείται η αξιολόγηση πολλών εναλλακτικών επιλογών και η λήψη σημαντικών αποφάσεων. Για το λόγο αυτό, απαιτείται η ύπαρξη συγκεκριμένων στρατηγικών στόχων, οι οποίοι αποτελούν τις πλέον βασικές προτεραιότητες για την εξέλιξη του έργου και τη βάση για όλες τις μελλοντικές αποφάσεις για την ανάπτυξη του Πάρκου. Στη περίπτωση του Θεματικού Πάρκου Αγροτουρισμού για τη Δήμο Τυρνάβου οι βασικοί στρατηγικοί στόχοι παρουσιάζονται παρακάτω:

- Κατασκευή Θεματικού Πάρκου εκπαιδευτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα, με κεντρικό θέμα τον Αγροτουρισμό στην περιοχή «Περαχώρα».
- Ανάδειξη του Θεματικού Πάρκου Τυρνάβου σε ένα από τα πιο σημαντικά τουριστικά αξιοθέατα της ευρύτερης περιοχής του Νομού Λάρισας αλλά και γενικότερα της χώρας με στόχο τη προσέλκυση ανθρώπων (από το Νομό και εκτός Νομού) και ξένων επισκεπτών.
- Κατασκευή και λειτουργία του Θεματικού Πάρκου Τυρνάβου μέσω Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και προσέλκυση επενδυτών κατόπιν διαγωνισμού, οι οποίοι θα αναλάβουν τη κατασκευή του Θεματικού Πάρκου με αντάλλαγμα τη παραχώρηση εκμετάλλευσης ορισμένων χώρων / πηγών εσόδων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Η Στρατηγική Ανάπτυξης του έργου κατασκευής του Θεματικού Πάρκου Τυρνάβου εστιάζεται στη μεγιστοποίηση των εσόδων που θα προκύπτουν από τη λειτουργία του Πάρκου, μέσω της δημιουργίας ενός ελκυστικού προορισμού με συγκεκριμένη ταυτότητα και χαρακτηριστικά, ο οποίος, αξιοποιώντας τις δυνατότητες της περιοχής, θα προσελκύει επισκέπτες όλες τις ημέρες της εβδομάδας, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως, σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα και όχι μόνο για τα πρώτα έτη.

Για την διαμόρφωση της Στρατηγικής Ανάπτυξης του Πάρκου θα πρέπει να καθοριστούν οι παρακάτω κρίσιμοι παράγοντες:

- **Αγορά - στόχος:**

  Θα πρέπει να καθοριστεί σε ποια αγορά – κοινό απευθύνεται το νέο Θεματικό Πάρκο από άποψη μεγέθους, κατηγοροποίησης και επισκεψιμότητας. Η εκτίμηση της αγοράς θα βασιστεί στην ανάλυση της δημογραφίας και της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, στο μέγεθος της διαθέσιμης έκτασης και των εγκαταστάσεων, καθώς και στην ανάλυση ανταγωνιστικών αξιοθέατων – προορισμών στην ευρύτερη περιοχή.

- **Χαρακτήρας – Μείγμα Δραστηριοτήτων:**

  Θα πρέπει να καθοριστεί ο χαρακτήρας του Πάρκου (εκπαιδευτικός / επιμορφωτικός, ψυχαγωγικός, συνδυασμός των δύο) και κατ' επέκταση το μείγμα δραστηριοτήτων του – development mix (εκθέματα, δραστηριότητες, συμπληρωματικές υποδομές – υπηρεσίες εξυπηρέτησης) που θα εξασφαλίζουν την όσο δυνατόν μεγαλύτερη επισκεψιμότητα και διάρκεια παραμονής του κοινού σ' αυτό και επομένως την αύξηση εσόδων του. Η δημοφιλία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό του κεντρικού θέματος των ντόπιων προϊόντων καθώς και του αγροτικού χαρακτήρα βοηθά σημαντικά στην αναγνωρισιμότητα του Πάρκου, αλλά δεν εξασφαλίζει από μόνη της την αποδοχή του κοινού.

  Τα Θεματικά Πάρκα διεθνώς στοχεύουν κατά κύριο λόγο στη ψυχαγωγία – διασκέδαση του κοινού, όπως φαίνεται και από τον πλήρη τίτλο τους: Amusement Theme Parks. Στις λειτουργίες τους εντάσσουν, όλο και περισσότερο τα τελευταία χρόνια, συμπληρωματικές θεματικές δραστηριότητες και εκθέματα εκπαιδευτικού χαρακτήρα, αλλά όχι όμως με την ανάλυση, πληρότητα, συνέχεια και αφοσίωση, που θα συναντήσει κανείς στα Κέντρα Διάδοσης Επιστημών / Μουσεία (Science Centers / Museums), τα οποία όμως με τη σειρά τους τείνουν όλο και περισσότερο

να προσθέτουν ψυχαγωγικές δραστηριότητες για να προσελκύσουν τις νεώτερες ηλικίες. Η βασική διαφορά αυτή στην αποστολή – σκοπό των Θεματικών (Ψυχαγωγικών) Πάρκων και των Κέντρων Διάδοσης Επιστημών / Μουσείων, αντανακλάται τόσο στο διαφορετικό σχεδιασμό τους – τα Θεματικά Πάρκα, σε αντίθεση με τα Κέντρα / Μουσεία, απαιτούν πολύ μεγάλες εκτάσεις, εκτός αστικού ιστού, με εξειδικευμένη διαμόρφωση εξωτερικού χώρου και χαμηλή δόμηση – όσο και στο τρόπο διοίκησης και χρηματοδότησης - τα Θεματικά Πάρκα λειτουργούν με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά επιχειρηματικά κριτήρια, ενώ τα Κέντρα / Μουσεία είναι συνήθως δημόσιου συμφέροντος, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί.

Για την επίτευξη της Βασικής Στρατηγικής Ανάπτυξης, δηλαδή της δημιουργίας «ελκυστικού» προορισμού, θα πρέπει να εξασφαλιστούν οι παρακάτω παράγοντες επιτυχίας:

- **Κοινωνική αποδοχή**

  Είναι απαραίτητο η τοπική κοινωνία να αντιμετωπίσει θετικά την ανάπτυξη και λειτουργία του Θεματικού Πάρκου, όχι μόνο λόγω των προφανών επιπτώσεων του στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και στην αύξηση των θέσεων απασχόλησης, αλλά και λόγω της περιβαλλοντικής και αισθητικής αναβάθμισης της περιοχής, της ανάδειξης ιστορικών, πολιτιστικών και παραδοσιακών στοιχείων της πόλης (τοπικά αγροτικά προϊόντα, μνημεία, πολιτιστικοί χώροι κλπ) της ενεργού συμμετοχής φορέων και ατόμων, π.χ. μαθητών, συλλόγων, σπουδαστών, ερευνητών στην οργάνωση σχετικών εκδηλώσεων και στην ανάπτυξη – παραγωγή εκθεμάτων του Πάρκου.

- **Αναβάθμιση - αξιοποίηση ευρύτερης έκτασης**

  Η συνολική ευρύτερη έκταση του πάρκου «Περαχώρας» παραμένει αναξιοποίητη, τελείως αποκομμένη από τις λειτουργίες της πόλης με χαρακτηριστικά έντονης υποβάθμισης. Ο Δήμος Τυρνάβου, θα πρέπει να προχωρήσει, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, στην αξιοποίηση των εκτάσεων αυτών με τη δημιουργία ποιοτικού και εύκολα προσβάσιμου περιαστικού περιβάλλοντος, έτσι ώστε να ενωθεί λειτουργικά με τις γειτονικές οικιστικές περιοχές.

- **Επενδυτικό σχέδιο – Διαχείριση**

  Επειδή η δημιουργία ενός Θεματικού Πάρκου αποτελεί μια πολύ εξειδικευμένη επενδυτική δραστηριότητα, με πολλούς επιχειρηματικούς κινδύνους, είναι

απαραίτητο ο σχεδιασμός, η χρηματοδότηση, η κατασκευή και η λειτουργία του συνολικού έργου να ανατεθεί ενιαία σε ένα επιχειρηματικό σχήμα που να διαθέτει σχετική εμπειρία.

Στο Παράρτημα 2 δίνεται σχηματικά και σε αποτύπωση χάρτη η πρόταση δημιουργίας Θεματικού Πάρκου Αγροτουριστικού Χαρακτήρα στο Δήμο Τυρνάβου (Πρόταση 1).

Η **δεύτερη πρόταση** αφορά την ιδιωτικοποίηση διαφόρων υπηρεσιών του Δήμου Τυρνάβου, με στόχο την βελτιστοποίηση της λειτουργίας τους, την αύξηση των κερδών και τον εκσυγχρονισμό τους.

Με τον όρο ιδιωτικοποίηση εννοούμε την ανάθεση της ιδιοκτησίας και του management ενός δημοσίου οργανισμού σε έναν ιδιωτικό φορέα. Στην χώρα μας, οι ιδιωτικοποιήσεις βρίσκονται στην σύγχρονη επικαιρότητα, λόγω της αναγκαιότητας του κράτους να αντλήσει άμεσα πόρους προκειμένου να ανταποκριθεί στις χρηματικές υποχρεώσεις που απορρέουν από το διογκωμένο δημόσιο χρέος. Οι ιδιωτικοποιήσεις μπορούν να διαδραματίσουν ένα σημαντικό ρόλο στην αλλαγή της δομής που έχει η οικονομία μιας χώρας. Η ιδέα αυτή πηγάζει από την αντίληψη ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις διοικούνται με πιο αποτελεσματικό τρόπο από τις δημόσιες. Όταν οι αγορές ικανοποιούν όλες τις προϋποθέσεις που χαρακτηρίζουν τον τέλειο ανταγωνισμό, τότε όλες οι μη αποτελεσματικές ιδιωτικές επιχειρήσεις θα εξαλειφθούν.

Η οικονομική θεωρία υποστηρίζει ότι η διαφορετική αποδοτικότητα ιδιωτικών και δημοσίων επιχειρήσεων οφείλεται στον διαχωρισμό ιδιοκτησίας και ελέγχου, το αποκαλούμενο πρόβλημα αντιπροσώπευσης. Ο στόχος του ιδιοκτήτη μιας ιδιωτικής επιχείρησης είναι γενικά η μεγιστοποίηση του κέρδους, ενώ οι σκοποί του διευθυντή μιας δημόσιας επιχείρησης περιλαμβάνουν και την επίτευξη προσωπικών στόχων.

Συγκριτικά με τις ιδιωτικές, η διάχυση της ιδιοκτησίας των δημόσιων επιχειρήσεων μειώνει το κίνητρο των ιδιοκτητών να ασκήσουν τον απαραίτητο έλεγχο στις διοικήσεις των επιχειρήσεών τους. Γενικά πάντως, το κοινό συμπέρασμα θεωρητικών και εμπειρικών μελετών της αποτελεσματικότερης παραγωγής είναι ότι ο ιδιωτικός τομέας είναι ανώτερος του Δημοσίου, όταν υπάρχει ανεπτυγμένος ανταγωνισμός και αγορά κεφαλαίων. Ένα από τα πιο δημοφιλή κίνητρα για τις ιδιωτικοποιήσεις είναι ο περιορισμός του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού.

Συγκεκριμένα για το Δήμο Τυρνάβου οι ιδιωτικοποιήσεις θα επιφέρουν μια σειρά αλλαγών με σημαντικά πλεονεκτήματα:

- Βελτιωμένη απόδοση και ποιοτική βελτίωση των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών. Οι ιδιωτικές εταιρείες έχουν σαν κίνητρο το κέρδος για να μειώσουν το κόστος, να είναι πιο αποτελεσματικές, και να βελτιώσουν την ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών τους.
- Μείωση ανάμειξης κυβερνήσεων και των πολιτικών παρεμβάσεων στις επιχειρηματικές αποφάσεις. Οι χώρες παρακινούνται από πολιτικές πιέσεις και όχι από υγιή και επιχειρηματική λογική. Σε μια κρατική επιχείρηση η εκάστοτε κυβέρνηση, μπορεί να είναι απρόθυμη να απομακρύνει τον πλεονάζοντα αριθμό των εργαζομένων λόγω της αρνητικής δημοσιότητας που επιφέρει η απώλεια θέσεων εργασίας. Συνεπώς η λήψη των οικονομικών αποφάσεων στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, πραγματοποιείται με βάση πιο ορθολογικά και οικονομικά κριτήρια.
- Μακροοικονομικός προγραμματισμός. Οι κυβερνήσεις σκέπτονται και προγραμματίζουν με βάση τις επόμενες εκλογές. Ως εκ τούτου μπορεί να είναι απρόθυμη να επενδύσει σε βελτίωση των υποδομών που θα ωφελούσε μια κρατική επιχείρηση σε μακροπρόθεσμη βάση.
- Ενίσχυση της οικονομικής αποτελεσματικότητας των επενδύσεων και της κεφαλαιαγοράς. Η ιδιωτική επιχείρηση έχει πιέσεις από τους μετόχους να λειτουργεί πιο αποτελεσματικά, διότι αν ήταν ανεπαρκής, θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο εξαγοράς, ενώ μια κρατική επιχείρηση δεν υφίσταται αυτή την πίεση και είναι πιθανό να λειτουργεί αναποτελεσματικά, ιδίως αν είναι μονοπωλιακή.
- Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας, αύξηση ιδιωτικών επενδύσεων, τόνωση της εξωστρέφειας. Συχνά η ιδιωτικοποίηση των κρατικών μονοπωλίων που πραγματοποιείται αυξάνει τον ανταγωνισμό και αποτελεί κίνητρο για περισσότερες επιχειρήσεις να εισέλθουν στη συγκεκριμένη αγορά και να βελτιωθεί η αποδοτικότητα (π.χ τηλεπικοινωνίες).

- Δημοσιονομική εξυγίανση και άντληση δημοσίων εσόδων. Η πώληση κρατικών επιχειρήσεων επιφέρει αύξηση των εσόδων, μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και χρέους.
- Εξυγίανση προβληματικών επιχειρήσεων.
- Περιορισμός δημόσιου τομέα και ενίσχυση της ιδέας της επιχειρηματικότητας.
- Αύξηση εσωτερικής αποτελεσματικότητας επιχειρήσεων, με θέσπιση μετρήσιμων στόχων.
- Αυξημένα κίνητρα των επιχειρήσεων και εργαζομένων για την επίτευξη των στόχων.
- Άνοιγμα αγορών με δημιουργία νέων επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας, ενίσχυση υποδομών και υιοθέτηση τεχνολογικών καινοτομιών.
- Διαφανής λειτουργία επιχειρήσεων, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό τους περιβάλλον (αξιοκρατικά κριτήρια προσλήψεων και επαγγελματικής εξέλιξης, στελέχωση με το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και αξιόπιστοι ισολογισμοί).

Στο Παράρτημα 2 αποτυπώνονται σε χάρτη οι προτάσεις ιδιωτικοποίησης δημοσίων φορέων για το Δήμο Τυρνάβου (Πρόταση 2).

Η **τρίτη πρόταση** αναφέρεται στη διαχείριση και ενεργειακή αξιοποίηση των απορριμμάτων καθώς και την ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση του νερού.

Η διαχείριση των απορριμμάτων βασίζεται σε 3 στοιχεία:

(α) στη διατύπωση γενικού σχεδίου,

(β) στο ρυθμιστικό σύστημα και στο σύστημα ελέγχου και

(γ) στη διαθεσιμότητα κατάλληλων τεχνικών και εγκαταστάσεων διαχείρισης και διάθεσης, με σκοπό να υλοποιηθεί η επιλεγμένη πορεία για την διαχείριση των απορριμμάτων.

Οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται ο σχεδιασμός της διαχείρισης των απορριμμάτων στη σύγχρονη κοινωνία είναι:

- Μείωση απορριμμάτων στην πηγή τους,
- Ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των απορριμμάτων,
- Ανάκτηση ενέργειας από ακατέργαστα υλικά,
- Διαχείριση απορριμμάτων και

- Διάθεση των υπολειμμάτων από την χρήση και άλλων αναπόφευκτων απορριμμάτων.

Η παρεμπόδιση της μόλυνσης είναι μια μέθοδος που:

(1) αντιμετωπίζει τα στερεά απορρίμματα ως πηγές και

(2) θεωρεί ότι πρέπει να ανακυκλώνουμε, να επαναχρησιμοποιούμε ή να μην χρησιμοποιούμε από την αρχή αυτά τα προϊόντα.

Η προσέγγιση της παρεμπόδισης έχει την παρακάτω ιεραρχία:

- Μείωση των απορριμμάτων και της μόλυνσης εμποδίζοντας τη δημιουργία της.
- Επαναχρησιμοποίηση όσο περισσότερων πραγμάτων γίνεται.
- Ανακύκλωση και κομποστοποίηση όσο περισσότερων απορριμμάτων.
- Αποτέφρωση ή επεξεργασία απορριμμάτων που δεν μπορούν να ανακυκλωθούν ή να κομποστοποιηθούν
- Θάψιμο των υπολοίπων σε υψηλού τεχνικού επιπέδου ΧΥΤΑ

Η μείωση των απορριμμάτων και η παρεμπόδιση της μόλυνσης εξοικονομεί περισσότερη ενέργεια από ότι η ανακύκλωση και μειώνουν τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Τρόποι που μειώνονται τα απορρίμματα είναι οι ακόλουθοι:

- Χρησιμοποίηση λιγότερων υλικών ανά προϊόν.
- Επανασχεδιασμός βιομηχανικών διεργασιών ώστε να χρησιμοποιούνται λιγότερες πηγές και να παράγονται λιγότερα απορρίμματα.
- Κατασκευή προϊόντων που διαρκούν περισσότερο, είναι εύκολο να επισκευαστούν και να ανακυκλωθούν. Πολλές ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες σχεδιάζουν αυτοκίνητα και προσπαθούν να χρησιμοποιούν ανακυκλώσιμα ανταλλακτικά.
- Μείωση των περιττών συσκευασιών. Στις ΗΠΑ οι συσκευασίες αντιστοιχούν στο 50% του παραγόμενου χαρτιού, στο 90% του γυαλιού, στο 11% του αλουμινίου και στο 3% όλης της χρησιμοποιούμενης ενέργειας. Οι συσκευασίες αντιστοιχούν στο 50% κ.ό. και στο 30% κ.β. των αστικών στερεών απορριμμάτων.

Όσον αφορά την ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση του νερού, τα τελευταία χρόνια προωθούνται από Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και στρατηγικές που έχουν ως στόχο την αποδοτικότερη χρήση των πόρων και την υιοθέτηση του μοντέλου της κυκλικής οικονομίας (circular economy). Ιδιαίτερη έμφαση και προτεραιότητα στις τεχνικές επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης δίνεται και από τη χημική βιομηχανία σε

παγκόσμιο επίπεδο, καθώς οι τεχνολογίες επεξεργασίας και επαναχρησιμοποίησης νερού χρησιμοποιούνται στο «κλείσιμο των βρόγχων» της παραγωγικής διαδικασίας.

Τα επεξεργασμένα υγρά απόβλητα αποτελούν μία αξιόπιστη εναλλακτική πηγή υδροδότησης που μπορεί να ενισχύσει διάφορες χρήσεις (γεωργικές, αστικές/οικιακές, βιομηχανικές). Η επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων συμβάλλει στη διατήρηση των διαθέσιμων υδατικών αποθεμάτων, είτε άμεσα καλύπτοντας τη ζήτηση νερού για συγκεκριμένες χρήσεις (π.χ. άρδευση καλλιεργειών, καθαρισμό δρόμων, νερό για λέβητες βιομηχανιών, κ.ά.), είτε έμμεσα αντικαθιστώντας την κατανάλωση πόσιμου νερού για χρήσεις που δεν έχουν υψηλές ποιοτικές απαιτήσεις. Παράλληλα, μέσω της επαναχρησιμοποίησης ενισχύεται η περιβαλλοντική προστασία, λόγω της μειωμένης απόρριψης λυμάτων στους υδάτινους αποδέκτες. Επομένως, η επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων θα μπορούσε να συμβάλει στην επίλυση των προβλημάτων περιορισμένης διαθεσιμότητας νερού, και κατ' επέκταση στην μείωση της τρωτότητας των υδατικών συστημάτων, δηλαδή στην αδυναμία τους να υποστηρίξουν τις απαραίτητες φυσικές διαδικασίες και να εξασφαλίσουν τις ανάγκες του πληθυσμού, όταν λειτουργούν υπό δυσμενείς συνθήκες (π.χ. υπερεκμετάλλευση, ποιοτική υποβάθμιση, υδρολογικές μεταβολές, κ.ά.).

Στο Παράρτημα 2 αποτυπώνονται σε χάρτη οι προτάσεις διαχείρισης και ενεργειακής αξιοποίησης των απορριμμάτων καθώς και της ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης του νερού για το Δήμο Τυρνάβου (Πρόταση 3).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι έντονες τάσεις ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα είναι δείγμα δυναμισμού της τοπικής οικονομίας. Η παρουσία οικονομικών μεταναστών – οι οποίοι απασχολούνται κυρίως στον αγροτικό τομέα και τις κατασκευές – πιθανά συμβάλει στο δυναμισμό αυτό. Η αύξηση τα τελευταία χρόνια του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (με την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας) και παράλληλα η αύξηση της ανεργίας δείχνουν ότι η τοπική οικονομία δεν έχει εξαντλήσει ακόμα τη δυνατότητα απορρόφησης πρόσθετων πόρων εργασίας.

Στα κρίσιμα ζητήματα για τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, καταγράφονται η εντατική χρήση της γεωργικής γης, η εκτεταμένη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων, η κατάτμηση της γης σε μικρούς γεωργικούς κλήρους, καθώς και η υπεράντληση υδάτων για άρδευση. Όσον αφορά τις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, αυτές σε πολλές περιπτώσεις αναπτύσσονται εντός των ορίων των οικισμών, προκαλώντας συγκρουσιακές σχέσεις με την οικιστική χρήση.

Στα κρίσιμα ζητήματα για την κτηνοτροφία καταγράφονται η ορθολογική διαχείριση των βοσκοτόπων και η συγκέντρωση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων σε οριοθετημένες ζώνες ανάπτυξης, ώστε να αποφεύγονται οι συγκρούσεις χρήσεων γης με τη γεωργία και την οικιστική ανάπτυξη, να καταστεί δυνατή η ενίσχυση των υποδομών εξυπηρέτησης (π.χ. προσβασιμότητα, υδροδότηση, διαχείριση κτηνοτροφικών αποβλήτων κ.λπ.) και να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον.

Όσον αφορά τις ορεινές περιοχές του Δήμου Τυρνάβου, αυτές χαρακτηρίζονται από έντονη εγκατάλειψη, ενώ η μοναδική δραστηριότητα που καταγράφεται σε αυτές είναι η κτηνοτροφική. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να αναπτυχθούν πολιτικές που θα αντιστρέψουν το φαινόμενο της εγκατάλειψης αυτής, μέσα από την ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων αγροτουρισμού, οικοτουρισμού, ορεινού – περιηγητικού τουρισμού κλπ

Κοινό χαρακτηριστικό των πλούσιων φυσικών πόρων αποτελεί η ελλιπής αξιοποίηση και ανάδειξή τους. Κρίνεται συνεπώς σκόπιμο να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο προστασίας, αξιοποίησης και ανάδειξης αυτών, με στόχο την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουριστικής δραστηριότητας, αναψυχής και πολιτισμού.

Συμπερασματικά, για τον καλύτερο σχεδιασμό και προγραμματισμό, κρίνεται απαραίτητη η αξιολόγηση της λειτουργίας των εμπλεκόμενων φορέων και των

παρεχόμενων υπηρεσιών τους, μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από τον τυπικό έλεγχο νομιμότητας «στην αξιολόγηση των εκροών – αποτελεσμάτων και του βαθμού συμμόρφωσης με τα πρότυπα παροχής», με ταυτόχρονη αξιοποίηση της δυνατότητας συγκριτικής αξιολόγησης και εντοπισμού των βέλτιστων πρακτικών.

Η επιτυχία των μεταρρυθμίσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το στρατηγικό σχεδιασμό και τον προγραμματισμό, αλλά και την παρακολούθηση υλοποίησης και την αξιολόγησή τους. Η έννοια των μεταρρυθμίσεων δεν είναι άγνωστη στο ελληνικό πολιτικοδιοικητικό σύστημα. Παρά τα διαδοχικά κύματα μεταρρυθμίσεων που αφορούσαν και στην ελληνική διοίκηση, τα επιθυμητά αποτελέσματα δεν επήλθαν εξαιτίας του χάσματος που παρατηρείται ανάμεσα στη διαμόρφωση των μεταρρυθμιστικών προτάσεων και την υλοποίησή τους. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος του ευρύτερου δημόσιου τομέα από την κεντρική διοίκηση αποδεικνύεται ανεπαρκής. Την ανεπάρκεια επιτείνει η διαμόρφωση μιας διοικητικής κουλτούρας που στηρίζεται περισσότερο στην παραγωγή νόμων και λιγότερο στην υλοποίησή τους. Απαραίτητη κρίνεται η δημιουργία μηχανισμού για την παρακολούθηση και τον συντονισμό των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

ΑΡΘΡΑ

Αθανασίου Α., Καρακούνος Ι. (2013), "Στρατηγικός σχεδιασμός και αστική ανάπτυξη – Η περίπτωση των Ιωαννίνων". 11ο ΤΑΚΤΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ - 2013 (ERSA - GR). Πάτρα.

Γεωργόπουλος Ν., Σουμπενιώτης Δ., (2001), "Η Επίδραση των Πληροφοριακών Συστημάτων στη Δομή & την Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων", Επιστημονική Επετηρίδα Πανεπιστημίου Πειραιά προς τιμή του Καθηγητή Κοδοσάκη, Τόμος Α, σσ 131-143, Πειραιάς 2001.

Κόνσολας Ν., Παπαδασκαλόπουλος Α., Χριστοφάκης Μ. (2000), "Η Οικονομική και Κοινωνική Φυσιογνωμία των 52 Νομών και 13 Περιφερειών, Ανάλυση των Περιφερειακών Ανισοτήτων", Περιοδικό Επιλογή.

Μεταξάς Θ. και Λαλένης Κ. (2006), "Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός ως τύπος σχεδιασμού και ως εργαλείο αποτελεσματικής αστικής διαχείρισης", Αειχώρος 5(1), 4- 37.

Παπαδόπουλος Δ., Σουμπενιώτης Δ., Ταμπακούδης Ι., (2009), «Κριτική Διερεύνηση του Θεσμού των Συμπράξεων Δημοσίου & Ιδιώτικού Τομέα στο Πλαίσιο της Ελληνικής Πραγματικότητας», Επιστημονικό Μάρκετινγκ, Τεύχος Μαΐου & Τεύχος Ιουνίου 2009, Αθήνα.

Χριστοφάκης Μ., Κόνσολας Ν., Παπαδασκαλόπουλος Α. (2010), Στρατηγικός Σχεδιασμός και Τοπική Ανάπτυξη: Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Δήμου Ροδίων, 1^{ο} Πανελλήνιο Συνέδριο: «Τοπικές Κοινωνίες και Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Συνύπαρξη για Αειφορική Ανάπτυξη», Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Δήμος Ροδίων, Ρόδος 24-25 Απριλίου 2010.

Amin A., Thrift N., (1995), "Globalisation, Institutional 'Thichness' and the Local Economy", in: Healey, P., Cameron S., Davoudi S., Graham S., Madani-Pour A. (eds), Managing Cities: the new urban context, J. Willey and Sons, Chichester, pp. 92-108.

Fotiadis Th., Haramis G., Subeniotis D., (2005), "Strategic Management of the I.S's Resources", 7 th Hellenic European Conference on Computer-Mathematics and its Applications, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ο.Π.Α), (22-24 Σεπτεμβρίου 2005).

Kaido, K. and J. Kwon, (2008), "Quality of life and spatial urban forms of mega-city regions in Japan", in M. Jenks, D. Kozak and P. Takkanon (eds.), World cities and urban form: fragmented, polycentric, sustainable?, New York: Routledge.

Matsumoto T. (2011), Compact City Policies: Comparative Assessment. 47th ISOCARP Congress.

Pantazi A., Georgopoulos N, Subeniotis D , (2001), "Business Plan Development for Electronic Business Process Re-Engineering", Strategijski Menadzment, Vol 5, pp 25-29.

<u>ΒΙΒΛΙΑ</u>

Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Καυκαλάς Γ., Πιτσιάβα-Λατινοπούλου Μ. (2007) Πόλη και Πολεοδομικές Πρακτικές για την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Αραβαντινός Α. (1997/2007), Πολεοδομικός Σχεδιασμός για την βιώσιμη ανάπτυξη του Αστικού χώρου, Αθήνα: Συμμετρία.

Barquero V. A., (1991), Τοπική Ανάπτυξη, Μια στρατηγική για τη δημιουργία απασχόλησης, Παπαζήσης, Αθήνα.

Κομνηνός Ν., (1993), Τεχνοπόλεις και στρατηγικές ανάπτυξης στην Ευρώπη, Gutenberg, Αθήνα.

Μαρμαράς Ε. (2002), Σχεδιασμός και Οικιστικός Χώρος, Ελληνικά Γράμματα.

Χριστοφιλλόπουλος Δ. (2002), Πολιτιστικό περιβάλλον – Χωρικός σχεδιασμός και Βιώσιμη ανάπτυξη, Εκδόσεις Σάκκουλας.

Bryson J., Alston F., (1996), Creating and implementing your strategic plan : A workbook for public and nonprofit organizations, Jossey-Bass Publishers San Francisco.

Bradford and Duncan (2000), Simplified Strategic Planning. Chandler House.

Burkhart, R. P., Reuss, S. (1993), Successful Strategic Planning: A Guide for Nonprofit Agencies and Organizations. Newbury Park: Sage Publications.

Gouttebel Jean-Yves, 2001, Strategies de developpement territorial, Economica, Paris.

Grosjean N., Crevoisier O., (2003), "Autonomie differenciee des systemes de production territoriaux", Revue d'Economie Regionale et Urbaine, ADICUEER No 2, pp. 291-315.

Kaplan R., Norton D., (2001), The strategy-focused organization, Harvard business school press.

Michael Allison and Jude Kaye (2005), Strategic Planning for Nonprofit Organizations. Second Edition. John Wiley and Sons.

Smith, R. (1994), Strategic management in the public sector, Logman.

<u>ΜΕΛΕΤΕΣ</u>

Ακαδημία Αθηνών, (2004), Οικονομικά χαρακτηριστικά και στρατηγική ανάπτυξης της νησιωτικής Ελλάδος, Αθήνα.

Βασενχόβεν Λ. (2001), Στρατηγικός Σχεδιασμός Μητροπολιτικών Περιοχών. Ε.Μ. Πολυτεχνείο και ΥΠΕΧΩΔΕ, Στρατηγικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης για την Αθήνα-Αττική, Ερευνητικό Πρόγραμμα (επιστημονικός υπεύθυνος: Κ.Γεράρδη, Αναπλ. Καθηγήτρια ΕΜΠ).

Βασενχόβεν Λ. (2004), Θεωρία του Σχεδιασμού του Χώρου. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας. Διδακτικό Εγχειρίδιο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (1998), Αειφόρες πόλεις της Ευρώπης, Έκθεση ομάδας εμπειρογνωμόνων για το αστικό περιβάλλον, Λουξεμβούργο.

Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, (2008), Μελέτη Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Δήμου Ροδίων, Δήμος Ροδίων 2008.

Μελέτη Αναθεώρησης και Επέκτασης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Αμπελώνα (Α & Β1 Στάδιο).

Μελέτη Αναθεώρησης και Τροποποίησης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) Δ.Ε. Τυρνάβου. (Α΄& Β΄ Φάση).

Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού Δήμου Ωραιοκάστρου 2012 – 2014. Ωραιόκαστρο 2011.

OECD (2011b, forthcoming), Compact City Policies: Comparative Assessment, Paris: OECD.

ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Απόφαση Υπουργείου Εσωτερικών 41179/23.10.2014 (ΦΕΚ 2970/04.11.2014 τεύχος Β΄) «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019».

Απόφαση ΔΙΠΑ/Φ.4/οικ.5270/01-03-2007 της Διεύθυνσης Ποιότητας και Αποδοτικότητας της Γενικής γραμματείας δημόσιας διοίκησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης «Ανάπτυξη Συστήματος Στρατηγικής Διοίκησης».

Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.Α.&Η.Δ. 604/2012 (Γ.Υφ.) ΔΙΣΚΠΟ/Φ.1/οικ. 10885/02.05.2012 (ΦΕΚ 1476/03.05.2012 τεύχος Β') «Ρύθμιση λεπτομερειακών και τεχνικών θεμάτων για την εφαρμογή του Ν. 3861/2010».

Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. ΔΗΔ/Φ.40/21884/17.08.2016 «Επί ζητημάτων που αφορούν την πρώτη εφαρμογή του άρθρου 10Β Διαύγεια ».

Απόφαση Υπ. Περιβ. Ενεργ. & Κλ. Αλλ. 125837/726/03.06.2013 (ΦΕΚ 1528/21.06.2013 τεύχος Β΄) «Προδιαγραφές Σύνταξης των Μελετών Διαχείρισης Κοινόχρηστων χώρων πρασίνου».

Απόφαση Υπ. Περιβ. Ενεργ. & Κλ. Αλλ. οικ. 9070/12.02.2013 «Τροποποίηση του Τεύχους Τεχνικών Οδηγιών Εφαρμογής του Ν. 4067/12 (Νέος Οικοδομικός Κανονισμός)».

Απόφαση Υπ. Περιβ. Ενεργ. & Κλιμ. Αλ. οικ. 52716/20.11.2001 (ΦΕΚ 1663/13.12.2001 τεύχος Β’) «Κατασκευές και εγκαταστάσεις στους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού, για τις οποίες δεν απαιτείται άδεια οικοδομής».

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Αμπελώνα (ΦΕΚ 654/12.09.1988 τεύχος Δ΄).

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Τυρνάβου.

Εγκύκλιος ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.17/οικ.13807/20.06.2006 «Περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα».

Εγκύκλιο ΥΠ.ΕΣ.Α.&Η.Δ. 20868/29.09.2010 «Συμπληρωματική εγκύκλιος για την ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο Διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια».

Εγκύκλιος ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. οικ. 27154/31.07.2015 «Καθορισμός διαδικασίας κατάρτισης του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2016 - 2019 από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Εγκύκλιος ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. οικ. 34583/05.10.2015 «Οδηγίες κατάρτισης ΜΠΔΣ 2016 - 2019 προς τα ενταγμένα στο ΜΦΓΚ Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Εγκύκλιος ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. 12972/10.05.2016 «Εφαρμογή Συστήματος Διοίκησης με Στόχους για το έτος 2017».

Εγκύκλιος αρ. 66/50837/14-9-2007 του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α΄ βαθμού.

Εγκύκλιος Υπ. Περιβ. Ενεργ. & Κλιμ. Αλ. 9/οικ. 29467/13.06.2012 «Διευκρινίσεις για την υποβολή μελέτης προσβασιμότητας για ΑμεΑ, η οποία απαιτείται να εμπεριέχεται στις μελέτες που θα υποβάλλονται κατά την εφαρμογή του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού Ν.4067/2012».

Εγκύκλιος Υπ. Περιβ. Ενεργ. & Κλ. Αλλ. 19/63661/20.12.2012 «Ανακοίνωση της υπ' αριθ. 63234/1-12-2012 Απόφασης Αν. Υπουργού ΠΕΚΑ «Έγκριση Τεύχους Τεχνικών Οδηγιών Εφαρμογής του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/12)».

Εγκύκλιος Υπ.Περιβ.Ενεργ. & Κλιμ.Αλ. οικ. 472/03.02.2014 «Άρθρο 51 του ν. 4178/2013 «Αντιμετώπιση της Αυθαίρετης Δόμησης - Περιβαλλοντικό Ισοζύγιο και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 174 Α')».

ΔΙΠΑ/Φ.4/οικ.5270 / 1-3-2007 της Διεύθυνσης Ποιότητας και Αποδοτικότητας της Γενικής γραμματείας δημόσιας διοίκησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης «Ανάπτυξη Συστήματος Στρατηγικής Διοίκησης».

ΙΚΑ Γ31/29/02.08.2010 «Υποχρέωση ανάρτησης στο Διαδίκτυο των Νόμων, των Προεδρικών Διαταγμάτων και των Πράξεων που εκδίδουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 του Ν. 3861/2010 πρόσωπα και όργανα».

Ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 42/1997/ τεύχος Α΄) «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της Χώρας και άλλες διατάξεις».

Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ 44/11.02.2004 τεύχος Α΄) «Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους, μέτρηση της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις».

Ν. 3448/2006 (ΦΕΚ 57/15.3.2006 τεύχος Α΄) «Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και τη ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης».

Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/08.06.2006 τεύχος Α΄) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων».

Ν. 3613/2007 (ΦΕΚ 263/2007 τεύχος Α΄) «Ρυθμίσεις θεμάτων Ανεξάρτητων Αρχών, Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών».

Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07.06.2010 τεύχος Α΄) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Ν. 3861/2010 (ΦΕΚ 112/13.07.2010 τεύχος Α΄) «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις».

Ν. 4067/2012 (ΦΕΚ 79/09.04.2012 τεύχος Α΄) «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός».

Ν. 4111/2013 (ΦΕΚ 18/25.01.2013 τεύχος Α΄) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/ 2012, κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Έγκριση των Σχεδίων των Συμβάσεων Τροποποίησης της Κύριας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), με τίτλο «Κύρια Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης», της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Σύμβαση Διευκόλυνσης Διαχείρισης Υποχρεώσεων ΣΙΤ» και της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Διευκόλυνση αποπληρωμής Τόκων Ομολόγων», παροχή εξουσιοδοτήσεων για την υπογραφή των Συμβάσεων» και άλλες επείγουσες διατάξεις».

Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167/23.07.2013 τεύχος Α') «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν.4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις».

Ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143/28.06.2014 τεύχος Α΄) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις».

Π.Δ 14/99 (ΦΕΚ 580/27.07.99 τεύχος Δ΄) «Κώδικας βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας».

Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α') «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού».

Π.Δ. 89/2011 (ΦΕΚ 213/29.11.2011 τεύχος Α΄) «Τροποποίηση του υπ' αριθ. 185/2007 Π.Δ/τος "Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού».

Π.Δ. 28/2015 (ΦΕΚ 34/23.03.2015 τεύχος Α΄) «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία».

Υπουργική Απόφαση 18183/13-04-2007, «Δομή και περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.», ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007.

Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007.

ΥΠ.ΕΣ.Α.&Η.Δ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.8/οικ.16752/22.07.2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο-Πρόγραμμα Διαύγεια».

ΥΠ. Δ.Μ.&ΗΔ. ΔΙΣΚΠΟ /1.18/οικ.6190/12.03.2012 «Δικαιώματα των πολιτών και των επιχειρήσεων στις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες».

ΥΠ. Δ.Μ.&Η.Δ. ΥΑΠ/Φ.40/3404/02.06.2014 «Α. Εφαρμογή των νέων διατάξεων του Ν. 3861/2010 για το πρόγραμμα «Διαύγεια» όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 4210/2013 & Β. Προετοιμασία των Φορέων στο νέο Πληροφοριακό Σύστημα του προγράμματος «Διαύγεια».

Αριθμ. Η.Π. 11764/653/06 (ΦΕΚ Β 327/17-3-2006) « Πρόσβαση του κοινού στις δημόσιες αρχές για παροχή πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/4/ΕΚ «για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ ΕΟΚ» του Συμβουλίου. Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 77921/1440/1995 κοινής υπουργικής απόφασης (Β΄ 795)».

ΔΙΑΔΥΚΤΥΟ

Ελληνική Στατιστική Αρχή (2016) Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της απογραφής πληθυσμού – κατοικιών 2011 για το μόνιμο πληθυσμό της χώρας (προσπελασιμότητα 10/10/2016)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 – ΧΑΡΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

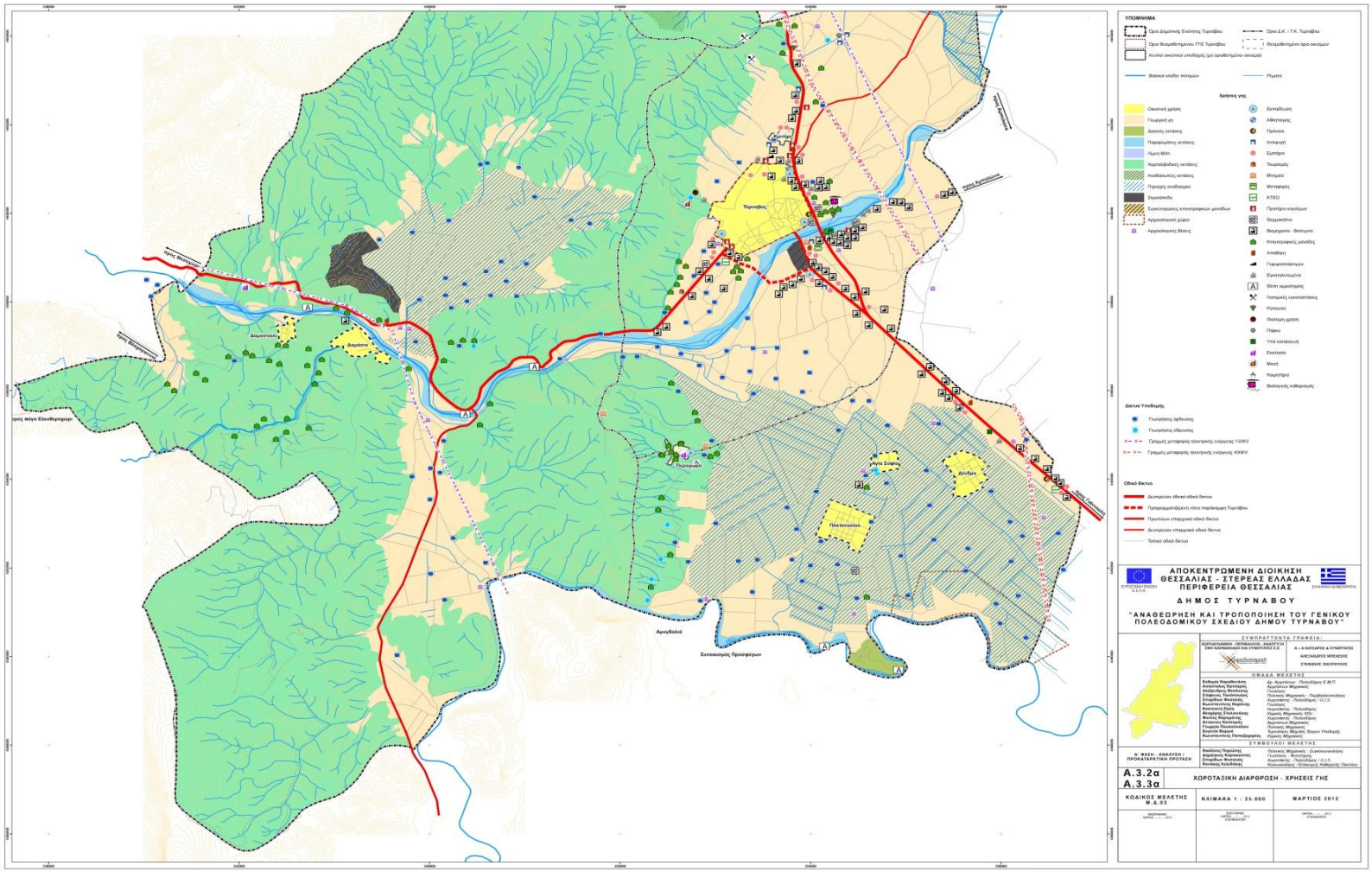

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 – ΧΑΡΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

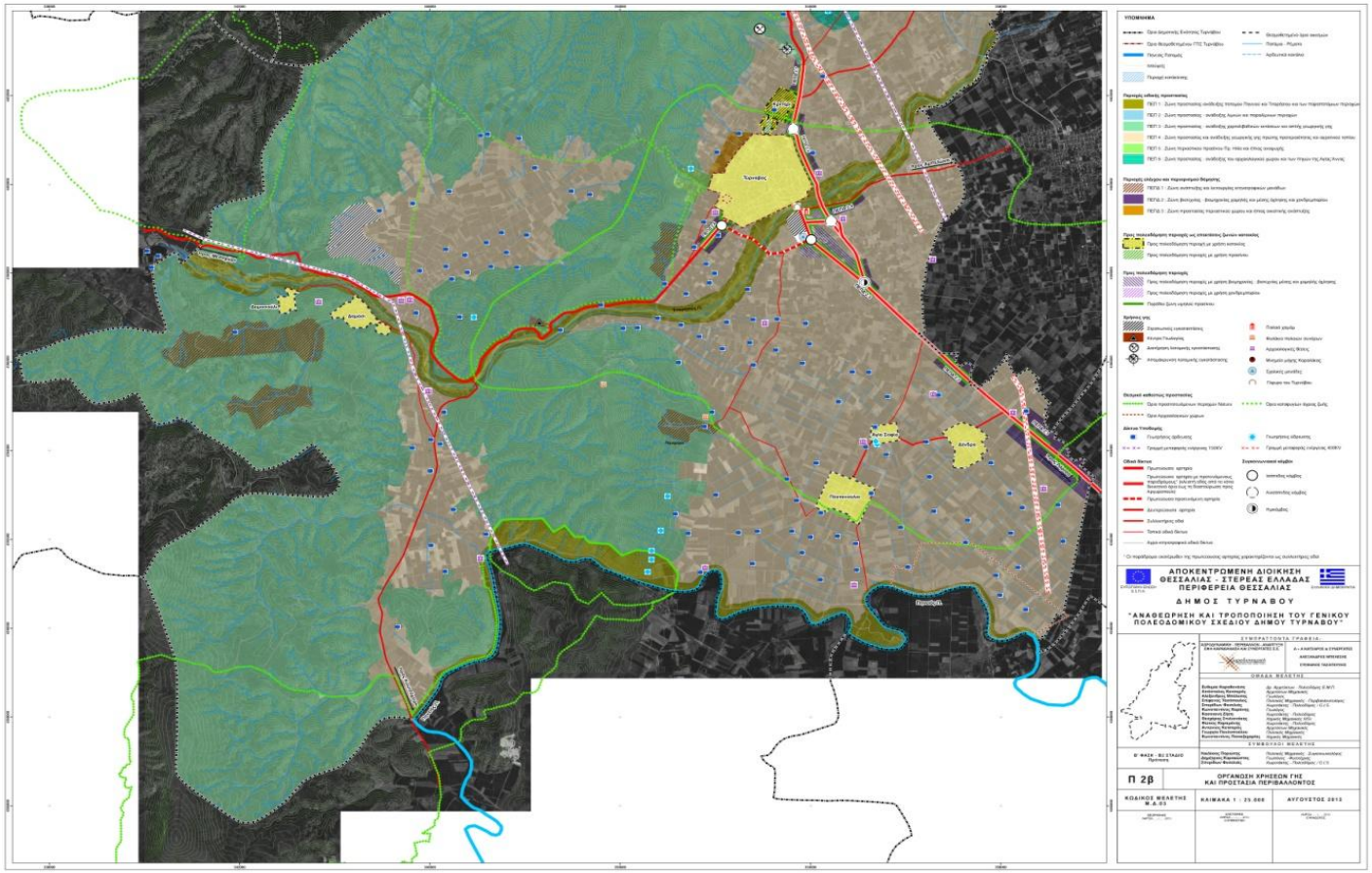

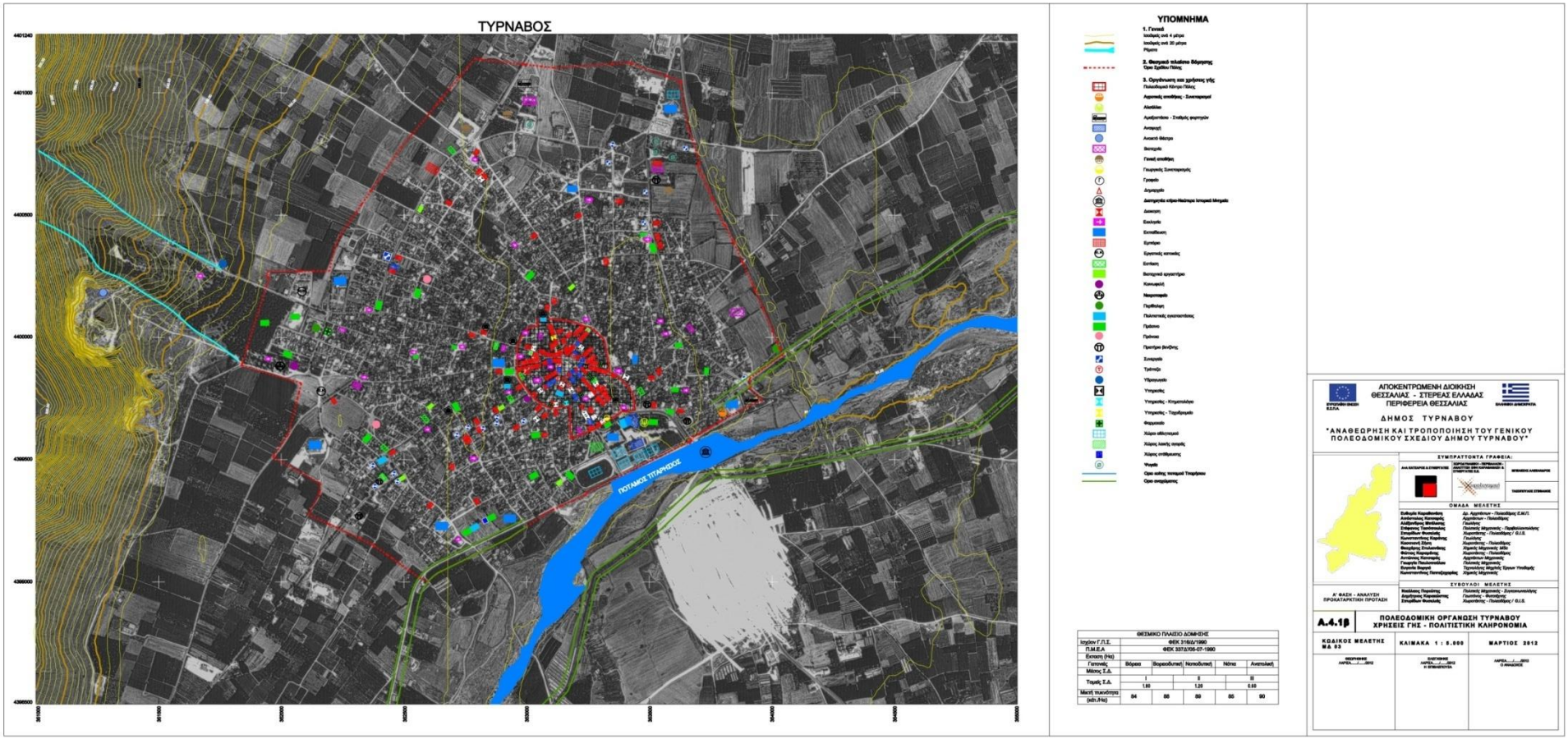
ΤΥΡΝΑΒΟΣ
ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΠΟΤΑΜΟΣ ΤΙΤΑΡΗΣΣΟΣ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
"ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ"
ΣΥΜΠΡΑΤΤΟΝΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ:
ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΣΥΝΤΑΞΑΝΤΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
Α' ΦΑΣΗ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ
Α.4.1β
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΥΡΝΑΒΟΥ
ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΔ 53
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 : 5.000
ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

ΤΥΡΝΑΒΟΣ

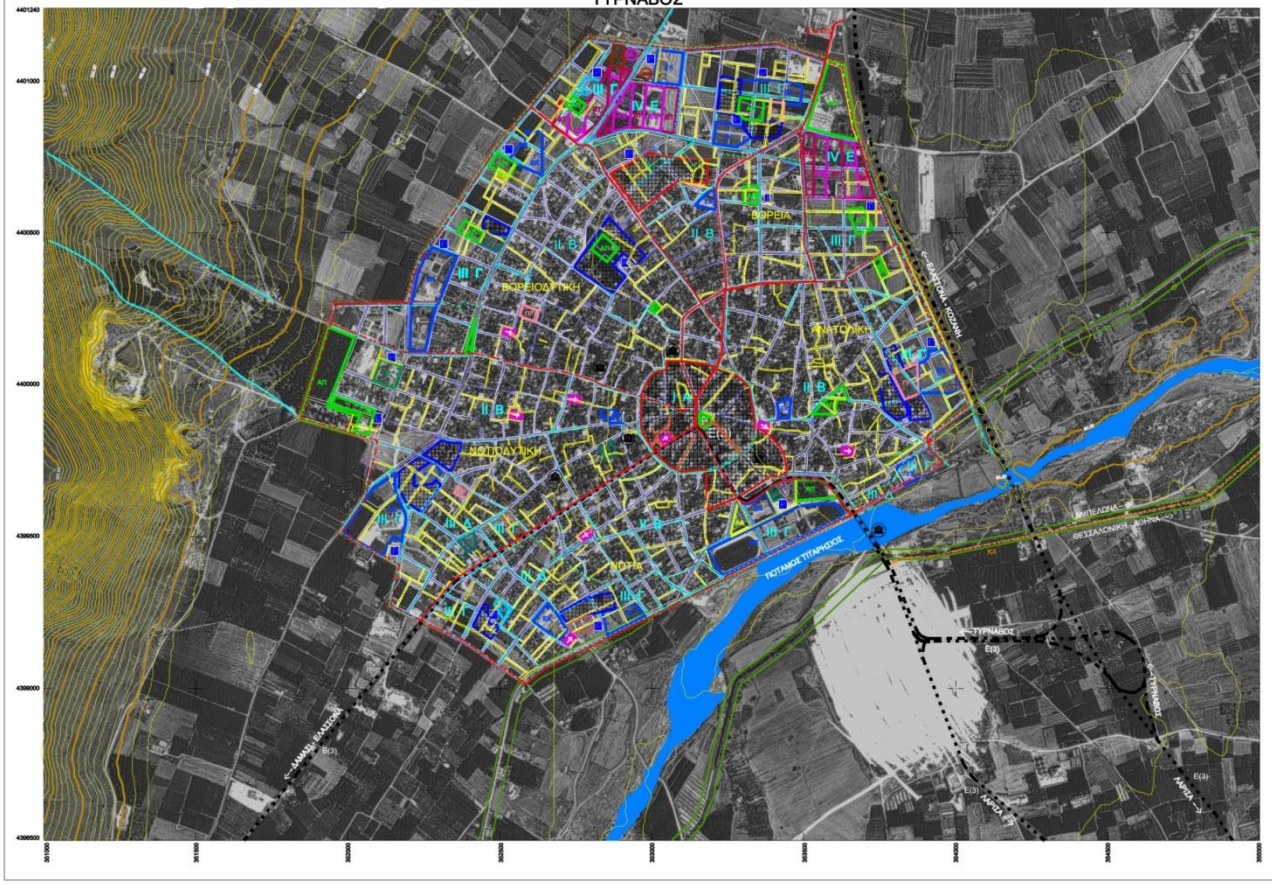

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. Θεσμικά πλαίσια δόμησης
Ορια οικιθαγενούς σχεδίου πόλης
Ορια επέκτασης Σχεδίου Πόλης
Ορια Πολεοδομικής Ενότητας
Ορια τομέα συνολικής δόμησης
Ορια Γεπεθής

2. Προβλεπόμενα Οργάνωση και χρήσεις γης βάσει ΓΠΣ/90
Δάση Υβρικτης - Αποφύτευτης
Αγωγοί ομβρίων
Εθνικό Οδικό Δίκτυο (Διατηρούτον)
Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο
Κοινοτικό Οδικό Δίκτυο
Παζάρι/χωρο θεσμοθετημένο
Υλοποιημένο παζάρι/χωρο μη θεσμοθετημένο
Πολεοδομικό Κέντρο Πόλης
Τοπικά κέντρα γειτονιάς
Αστικό πράσινο - Ελεύθερο χώρο
Χώρο αθλητισμού
Εκπαίδευση
Κοινοτητών
Βιοτεχνία
Χώρος λαϊκής αγοράς
Πολιτιστικές εγκαταστάσεις
Πρόνοια
Παιδίατρη
Κοινωνικά
Τουρισμός - Αναψυχή
Κοιτώνες λατομείων
Αμαξοστάσιο
Χώρος στάθμευσης
Χώρος ανελιτρίας
Ελικοδρόμιο
Χώρος στάθμευσης φορτηγών
Διατηρητέα κήπο-Κάλαμος Ιστορικά Μνημεία
Ορια καθής τοπικού Τπομήκους
Ορια αναμόρφωσης

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΟΜΗΣΗΣ					
Ισχύον Γ.Π.Σ.	ΦΕΚ 316Δ/8/1990				
Π.Μ.Ε.Α.	ΦΕΚ 337Δ/05-07-1990				
Εκταση (Ha)	Βόρεια	Βορειοδυτική	Νοτιοδυτική	Νότια	Ανατολική
Μέτος Τ.Δ.	I		II		III
Τομές Σ.Δ.	1.80		1.20		0.60
Μεγ. ποσοστό κάλυψης (αδρ.Ανω)	84	85	80	85	90

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΣΠΑ — ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ

"ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΡΝΑΒΟΥ"

ΣΥΜΠΡΑΤΤΟΝΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ.Μ. ΚΑΤΣΑΡΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΦΕΚ ΚΑΡΔΙΑΚΗΣ Β. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ Ε.Π.Ε.
ΜΠΟΥΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ευθυμία Καρακάσσιου	Αρ. Αρχιτέκτων - Πολεοδόμος Ε.Μ.Π.
Αναστάσιος Κατσαρός	Αρχιτέκτων - Πολεοδόμος
Αλέξανδρος Μπέλλιος	Πολεοδόμος
Σταμάτης Τσιλιγκιρίδης	Πολεοδόμος - Μηχανικός - Περιβαλλοντολόγος
Ελευθερία Κατσαρού	Πολεοδόμος - Πολεοδόμος / Φ.Δ.Β.
Κωνσταντίνος Καράκας	Πολεοδόμος
Κασσιανή Σίδερη	Χωροτάκτης - Πολεοδόμος
Θεοχάρης Σπυλιόπουλος	Χημικός Μηχανικός MSc
Φώτιος Καραμάνης	Χωροτάκτης - Πολεοδόμος
Αντώνιος Κατσαρός	Αρχιτέκτων Μηχανικός
Γεώργιος Παπαγεωργίου	Πολιτικός Μηχανικός
Ελευνία Βαρσού	Τοπογράφος Μηχανικός Έργων Υποδομής
Κωνσταντίνος Παπαζήσης	Χημικός Μηχανικός

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Κολέτσος Παρμένης	Πολιτικός Μηχανικός - Συγκοινωνιολόγος
Δημήτριος Κωνσταντίνος	Γεωλόγος - Καθηγητής
Σπυρίδων Θεοδούλης	Χωροτάκτης - Πολεοδόμος / Φ.Δ.Β.

Α' ΦΑΣΗ - ΑΝΑΛΥΣΗ
ΠΡΟΚΑΤΑΡΤΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Α.4.1α ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΥΡΝΑΒΟΥ ΒΑΣΕΙ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ - ΔΙΚΤΥΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΚΛΙΜΑΚΑ	ΜΑΡΤΙΟΣ 2012
ΜΔ 03	1 : 5.000	

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
ΛΑΡΙΣΑ.....2012
Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΕΚΠΟΝΗΘΗΚΕ
ΛΑΡΙΣΑ.....2012
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

ΛΑΡΙΣΑ.....2012
Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ